

Årsrapport

2018

Arbejdernes
Landsbank

Indhold

Ledelsesberetning

Brev til aktionærerne	4
Forretningsmodellen	7
Strategien	8
Regnskabsberetning	10
Brexit	12
Forventninger til 2019	12
Kapital- og likviditetsstyring	13
Risikostyring	14
Samfundsansvar	16
Visions- og strategiarbejdet i 2018	17
Organisation og ledelse	18
Oversigt over bankens udvikling	26

Påtegninger

Ledelsespåtegning	28
Intern Revisions påtegning	29
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	30

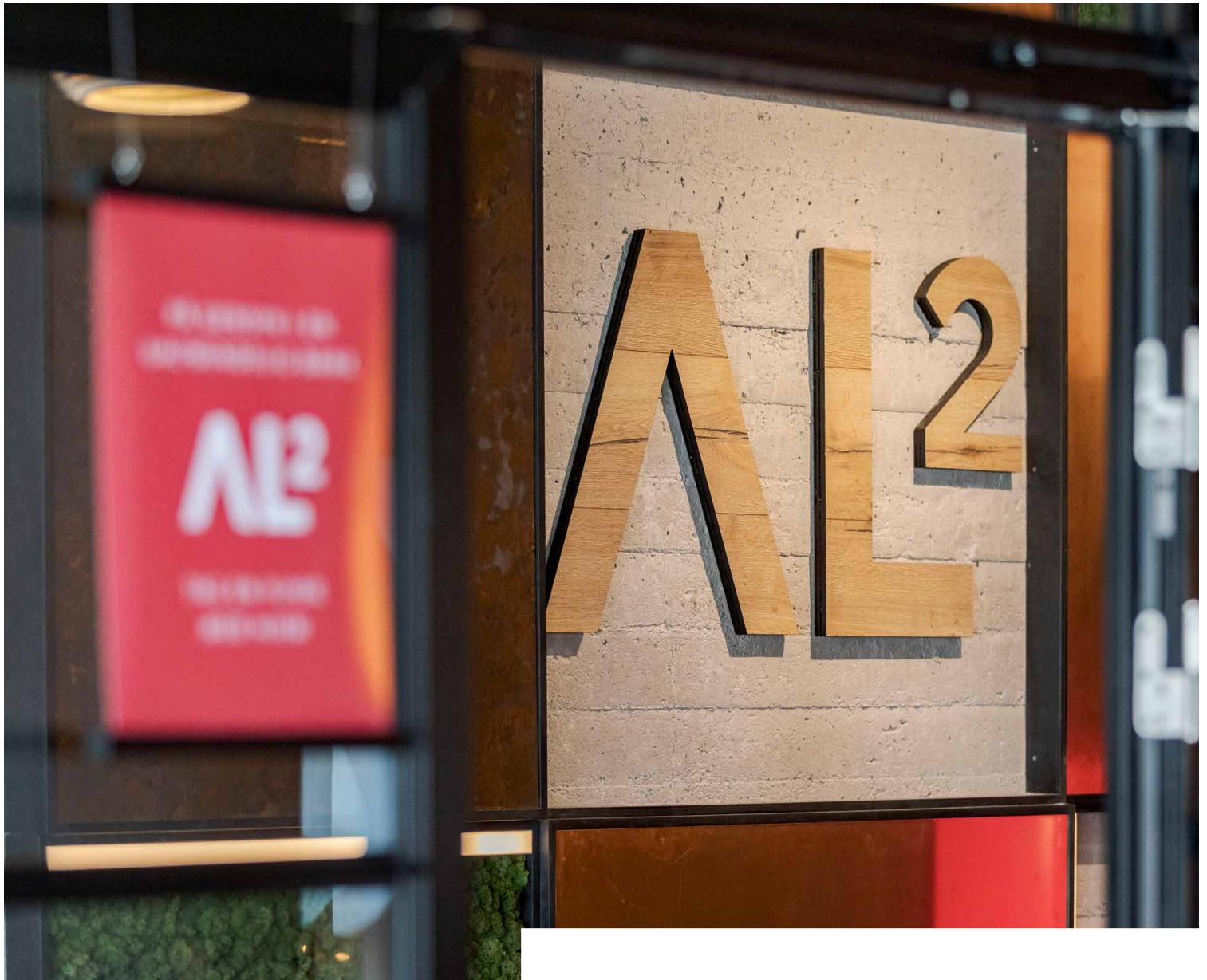
Koncernregnskab og årsregnskab

Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse	34
Balance	35
Egenkapitalopgørelse	36
Pengestrømsopgørelse	38
Oversigt over noter	39
Noter	40

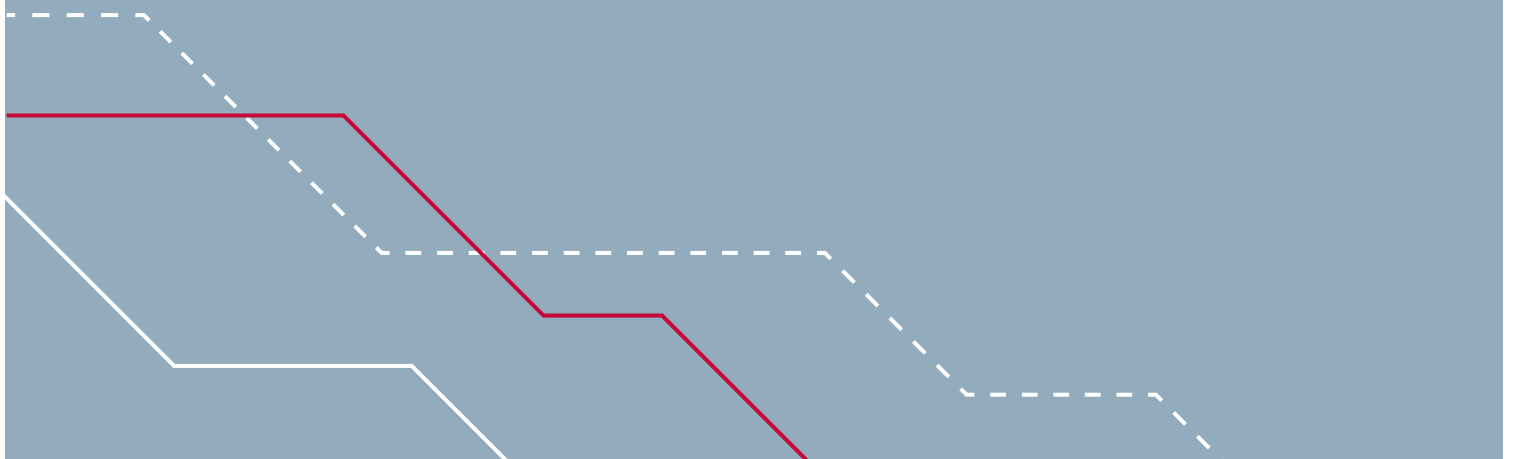

GERT R. JONASSEN
Ordførende direktør

JAN W. ANDERSEN
Bankdirektør

Ledelsesberetning

Kære aktionærer

Vores snart 100-årige bank er i god form og klar til 100 år mere – mindst. Vi holder fast i vores grundlæggende værdier med fokus på kundernes behov og på ansvarlig bankdrift. Vi har altid gjort meget ud af at have en tæt kontakt til vores kunder, og det vil fortsat være en hjørnesteen i vores måde at drive bank på. Vi hilser innovative tiltag velkomne og gør os umage med hele tiden at skabe den bedst mulige kundeoplevelse.

Koncernregnskabet for 2018 viser et resultat efter skat på 298,9 mio. kr., som forrenter egenkapitalen med 4,4 pct. Vi glæder os over, at det er lykkedes at fastholde udlånsniveauet, og at indlån er steget med ikke mindre end 17,1 pct. Desværre er det nuværende lavrentemiljø ikke befordrende for en bank som vores med stort indlånsoverskud. 2018 har været et vanskeligt år for vores investeringsaktiviteter med megen turbulens på de finansielle markeder. Heldigvis har vi været begunstiget af, at vores kunders bonitet er forbedret, hvilket har medført at, vi har kunnet reducere vores nedskrivninger på udlån og opnå en indtægt i regnskabet. Bestyrelsen og direktionen indstiller til generalforsamlingen, at der udloddes udbytte på 20 pct., svarende til 200 kr. pr. aktie á 1.000 kr.

Vi er glade og stolte over, at banken i starten af 2019 er blevet kåret som danskernes foretrukne bank – i øvrigt for 10. år i træk. Det bidrager stærkt til, at vi fortsat kan byde mange nye kunder velkommen. Netto tilgangen har i 2018 været på 18.000 kunder, og vi er godt på vej til at runde et nyt skelsættende hjørne med mere end 300.000 kunder. Det er vi stolte af.

Der foregår overalt et omfattende ambassadørarbejde, hvor aktionærer og andre kunder er flinke til at henvise nye kunder til banken. Vi gør os hver dag umage med at leve op til kundernes forventninger, så både nye og eksisterende kunder har en god oplevelse, hver gang de er i kontakt med deres bank.

Vi har i juni 2018 åbnet et nyt projekt- og kundeunivers, AL², ved Nørreport i København. I AL² ønsker vi at drive bank på en ny og anderledes måde. Målet er at skabe et åbent fællesskab, hvor vi sammen med vores kunder og danskerne i almindelighed udvikler nye værditilbud, tester nye koncepter

af og holder forskellige arrangementer og events. AL² er åben alle ugens dage og åben for alle – både for bankens kunder og for andre, som bare vil nyde en kop kaffe, holde et møde eller koble sin pc til Wi-Fi.

AL² er et spændende projekt, og vi har store forventninger til, at dialogen med kunderne kan blive en katalysator for opfyldelse af fremtidens behov for finansiell virksomhed. Men, vi er også til stede i nuet og glæder os over, at det endelig er blevet muligt at oprette en filial på Bornholm i tråd med vores strategiske ønske om at være landsdækkende.

2018 er et år, hvor sager om hvidvask og bankernes etik og moral har fyldt meget i medierne – og ikke mindst hos de danske bankkunder. Sagerne har kostet ridser i lakken på mange bankers image og den finansielle sektor generelt. I Arbejdernes Landsbank har bestyrelsen lagt vægt på, at koncernen skal drives efter sunde principper. Den finansielle sektor er pålagt en omfattende regulering, som kan være svær at navigere i. Vi hilser Finanstilsynets overvågning af bankerne velkommen og tilpasser os de retningslinjer, der udstikkes.

Vi skal sammen med aktionærer og kunder i 2019 fejre, at banken runder et skarpt hjørne med 100 år. Forberedelserne er i fuld gang, og vi glæder os til generalforsamlingen i marts, hvor vi vil løfte noget af sløret for de mange aktiviteter, som igangsættes.

Resultatmæssige forventninger til 2019

Koncernens aktiviteter er rettet mod kundevækst og vækst i forretningen, og vi er sikre på, at banken med sit ansvarlige værdigrundlag og kundernes høje tilfredshed også i 2019 vil

indtage en meget tydelig position på det danske bankmarked. Koncernens resultat før skat forventes at ligge i niveauet 275-325 mio. kr. i erkendelse af, at det nuværende lavrentemiljø ikke er gunstigt for en bank som Arbejdernes Landsbank, der skal forvalte et stort indlånsoverskud og ikke ønsker at påtage sig betydelig risiko. Hertil kommer, at den forventede positive makroøkonomiske udvikling kan udeblive, hvis der kommer en global vækstnedgang.

På bestyrelsens og direktionens vegne vil jeg gerne sige tak til bankens aktionærer, Det Rådgivende Repræsentantskab, lokalråd og kunder for et godt og konstruktivt samarbejde i 2018. Og til koncernens medarbejdere vil jeg sige tak for et flot og produktivt år. Sammen er vi et meget stærkt hold, og jeg er overbevist om, at koncernen vil fastholde den positive udvikling i 2019 og fremover.

Per Christensen
Formand for bestyrelsen

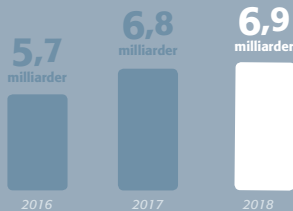
Per Christensen
Formand for bestyrelsen

Gert R. Jonassen
Ordførende direktør

Arbejdernes Landsbank i 2018

En bank i god form

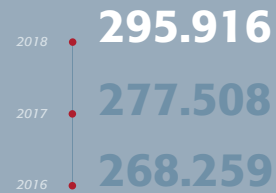
EGENKAPITAL (KR.)

BANKENS RESULTAT FØR SKAT (KR.)

KUNDER

Personlig og nærværende rådgivning

71

filialer fordelt rundt om i hele landet

13.195

værdisamtaler med vores kunder

210.671

brugere af net- og mobilbank. 2.709 nye kom til hver måned

Høj kundetilfredshed

Nr. 1

Kåret til danskernes foretrukne bank for **10. år** i træk

Voxmeter, januar 2019

Ekspertes i andelsbolig

24 timer

var max svartid på lån til andelsbolig og ejerbolig

3.482

nye andelsboliglån blev udstedt

11.215

gratis juridiske dokumenter blev oprettet på testaviva.dk. Det er over dobbelt så mange som i 2017.

Styrket indsats på boligområdet

47.072.336

kroner udbetalte vi i AL-BoligBonus til vores kunder

7.897

nye realkreditlån og boliglån blev udstedt

BOLIGBONUS

Vi giver dig **bonus** for din **bolig**

Finansier din ejerbolig hos os med et lån fra Totalkredit, og få 1.200 kr. i bonus for hver million, du låner. Hvert år.

 Arbejdernes Landsbank

Læs mere om vilkår og dine muligheder for at få AL-BoligBonus på www.al-bank.dk/boligbonus

Arbejdernes Landsbanks hovedaktiviteter

I overensstemmelse med forretningsmodellen er vores mål at drive bankforretning, hvor vi rådgiver og servicerer både private kunder, foreninger og organisationer samt mindre og mellemstore erhverv.

Værdigrundlaget i koncernen er ansvarlighed, nærvær og enkelthed. Rådgivningen skal tage udgangspunkt i kundens behov, værdier og drømme, og den ansvarlige rådgivning skal altid komme før et salg. Personlig rådgivning, hvor kunden møder rådgivere, som kender kunden og dennes økonomi, er et væsentlige element i forretningsmodellen.

På privatkundesiden fokuserer banken på at rådgive langsigtet med afsæt i kundens ønsker og behov, og vi arbejder målrettet på at etablere helkundeforhold. På erhvervssiden er målgruppen primært mindre og mellemstore ejerledede virksomheder, som opererer inden for detailhandel, servicesektor, bygge- og anlægsvirksomhed, industri samt anden handels- og fremstillingsvirksomhed.

Banken indgår i en række samarbejdsrelationer om bl.a. formidling af realkreditlån, porteføljepleje, kortudstedelse mv. for at sikre vores kunder optimale betingelser for tilgang til finansielle ydelser. Gennem bankens dattervirksomhed AL Finans A/S tilbydes produkter inden for billån, leasing, factoring og fakturaafkøb.

Koncernen ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af produkter, der afspejler de risici og den kapitalbinding, som koncernen påtager sig, sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Koncernen ønsker ligeledes at varetage en aktiv og professionel styring af afkast og risiko på bankens værdipapirer og beholdninger.

Banken har traditionelt set altid haft et betydeligt indlånsoverskud, der ultimo 2018 udgør 18,9 mia. kr., hvorfor forretningsmodellen også indebærer investeringsaktiviteter baseret på, at indlånsoverskuddet forvaltes aktivt inden for den valgte risikoprofil. Bankens har en Treasury-funktion, der følger markedet med den strategi på daglig basis at forholde sig til, hvorvidt de aktuelle placeringer kan optimeres i forhold til den valgte risikoprofil.

Banken ønsker at være til stede i lokalområdet og har et stort filialnet placeret over hele Danmark. Bankens ønsker at fremstå som en bank, hvor kunder får en enkel, nærværende og personlig rådgivning – særligt i forbindelse med de større økonomiske beslutninger – mens der til de mere dagligdags behov

tilbydes en bred vifte af digitale services. Altså en kombination af enkelthed og tilgængelighed på den ene side, mens der på den anden side lægges vægt på at opfylde ønsket om personlig rådgivning med egen fast rådgiver.

Det er vores mål, at rådgivningen skal skabe værdi for kunden, og at kvalitet og service er i top. På det værdigrundlag driver vi en sund bank med en solid økonomi og med stor respekt for vores kunders tid og penge.

I Arbejdernes Landsbank har vi valgt at have en meget klar brandposition på bankmarkedet. Den position bygger først og fremmest på et grundlæggende værdisæt om, at det, der giver værdi for den enkelte kunde, ikke alene bygger på pris, rentesatser og kundeprogrammer. Vores værdibegreb favner langt bredere, og derfor er vores bærende grundsætning for alle bankens aktiviteter og al ekstern kommunikation og markedsføring, at vi „bygger på sunde værdier“ i form af ansvarlighed, nærvær og enkelthed.

Vores meget tydelige brandposition på bankmarkedet i dag skyldes i høj grad, at vi med tydelighed og vedholdenhed kommunikerer vores værdier, og at vi evner at omsætte dette til kundeoplevelsen og til de produkter og services, vi tilbyder vores kunder.

Fra vision til strategi

Omverdenen, og ikke mindst den finansielle sektor, udvikler sig med meget stor fart i disse år – måske hurtigere end nogensinde før. Måden, man driver bank på i dag, er markant anderledes end for bare ganske få år siden, og sådan forventer vi, at det fortsætter i fremtiden. Hyppige forandringer og hurtig udvikling er kommet for at blive, og konkurrencesituationen i den finansielle sektor forventes fortsat skærpet de kommende år.

I Arbejdernes Landsbank har vi alle forudsætninger for at håndtere de udfordringer og gribe de muligheder, som denne udvikling bringer. Vi har en unik position i markedet og et solidt fundament at arbejde ud fra. En position og et fundament, der i høj grad er skabt på baggrund af vores vedholdende strategi om at fokusere på klassisk bankdrift og på at tilbyde alle danskere personlig og nærværende rådgivning via vores filialer over hele landet. Vores strategi har givet os flotte finansielle resultater, meget tilfredse kunder og en status som et af sektorens allerstærkeste brands. Den position er vi stolte af, og den position vil vi holde fast i.

Med afsæt i vores grundlæggende forretningsmodel er „Strategi 2019: Klar til fremtiden“ blevet udviklet, præsenteret og implementeret over for samtlige medarbejdere.

Koncernen har en strategisk ambition om at fastholde høj kundetilfredshed og skabe vækst gennem innovativ udvikling og nye forretningsområder. Ved kombination af digitale løsninger og klassisk personlig bankvirksomhed er det ambitionen at levere professionel, ansvarlig og nærværende service med afsæt i kundens behov. Den finansielle ambition er udover at have mindst 300.000 kunder ved udgangen af 2019, at koncernen gennem vækst, øget markedsandel og omkostningsfokus genererer et afkast til ejerne, som overstiger markedsrenten på risikovillig kapital i et normalt pengeinstitut.

Strategien tager sit afsæt i fire fokusområder: Udvikling, Digitalisering, Kundefokus og Indtjening, hvortil vi har knyttet en række strategiske indsatsområder, som vi målrettet og intensivt vil arbejde med – alle ud fra den præmis, at omverdenens og kundernes forventninger til os er markant forandrede og fremover vil være præget af en væsentlig større omskiftelighed end tidligere.

Koncernens strategi vil blive opdateret i løbet af 2019. Det er vurderingen, at opdateringen af strategien ikke vil ændre forretningsmodellen væsentligt.

Hoved- og nøgletal for koncernen

	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2016 mio. kr.	2015 mio. kr.	2014 mio. kr.	
Resultatopgørelse						
Netto renteindtægter	1.104,4	1.193,6	1.248,3	1.253,0	1.168,8	
Netto gebyr- og provisionsindtægter	580,3	555,5	536,0	517,3	462,7	
Kursreguleringer og udbytte	45,5	945,1	-25,5	-188,4	60,8	
Andre driftsindtægter	68,8	90,5	81,8	107,6	111,3	
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	65,2	102,4	115,4	
Indtægter i alt	1.799,0	2.784,7	1.905,8	1.791,9	1.919,1	
Omkostninger og afskrivninger	-1.529,5	-1.465,6	-1.336,1	-1.359,2	-1.355,8	
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	69,5	-14,3	-55,7	-102,9	-230,4	
Omkostninger i alt	-1.460,0	-1.479,9	-1.391,8	-1.462,1	-1.586,1	
Resultat før skat	339,0	1.304,7	514,0	329,8	332,9	
Skat	-40,1	-149,3	-94,6	-45,5	-38,0	
Årets resultat	298,9	1.155,5	419,4	284,4	295,0	
Udvalgte balanceposter						
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8	21.958,1	21.058,3	19.768,3	18.330,4	
Obligationer til dagsværdi	18.834,3	11.812,4	15.207,8	15.402,0	14.566,6	
Aktiver i alt	55.106,5	47.368,9	44.425,8	42.070,4	40.123,2	
Indlån inkl. puljeordninger	44.872,7	37.483,7	34.205,8	32.314,0	29.640,7	
Egenkapital	6.873,2	6.761,5	5.681,7	5.279,6	5.049,1	
Udvalgte nøgletal						
Kapitalprocent	pct.	20,0	18,3	17,1	13,4	15,6
Egentlig kernekapitalprocent	pct.	17,6	16,2	14,8	12,8	14,0
Egenkapitalforrentning før skat	pct.	5,0	21,0	9,4	6,4	7,4
Egenkapitalforrentning efter skat	pct.	4,4	18,6	7,7	5,5	6,6
Indtjening pr. omkostningskrone *)	kr.	1,23	1,88	1,37	1,23	1,21
Likviditetsdækningsgrad (LCR)	pct.	268,1	185,7	153,5	152,3	-
Årets udlånsvækst *)	pct.	0,8	4,3	6,5	8,1	1,0

Der henvises til note 45 for angivelse af nøgletsdefinitioner.

*) I 2017 blev der foretaget reklassifikation af en række leasingaftaler i dattervirksomheden AL Finans A/S. Dette er beskrevet i note 1 i årsrapporten for 2017. Sammenligningstal for 2016 er tilpasset som følge heraf.

Regnskabsberetning

Koncernen Arbejdernes Landsbank opnåede i 2018 et resultat før skat på 339,0 mio. kr. (2017: 1.304,7 mio. kr.) og et resultat efter skat på 298,9 mio. kr. (2017: 1.155,5 mio. kr.). Resultatet forrenter egenkapitalen med 4,4 pct. efter skat (2017: 18,6 pct.).

Indtjeningen på segmentet Investeringsaktiviteter, jf. note 3, udgjorde -133,4 mio. kr., primært som følge af negative kursreguleringer på bankens relativt store værdipapirbeholdning. Indtjeningen på Øvrige aktiviteter viser ligeledes en markant nedgang på 583,0 mio. kr., som følge af at 2017 var kendetegnet ved en større avance i forbindelse med afhændelse af bankens aktier i ALKA Forsikring. Indtjeningen på segmentet Kundeaktiviteter, viser derimod igen i år fremgang på 61,4 mio. kr., hvilket ikke mindst skyldes kundetilgang i størrelsen 18.000 kunder. Resultatet anses for acceptabelt givet de svære markedsbetingelser, der har hersket i 2018. Når vi dertil tilføjer det faktum, at vi nu 10 år i træk har haft en betydelig kundevækst på i alt 111.000 kunder og samtidig i samme 10 år hvert år er belønnet af danskerne som værende den mest attraktive bank, så vælger vi samlet set at betegne resultaterne for at være tilfredsstillende.

Med udgangspunkt i udvalgte af koncernens hoved- og nøgletal på foregående side kan den regnskabsmæssige udvikling beskrives ved følgende:

Indtægter

Årets samlede indtægter udgør 1.799,0 mio. kr., hvilket er en nedgang på 985,7 mio. kr. i forhold til 2017. Segmentoplysningerne i note 3 viser, at Kundeaktiviteter bidrager med hovedparten af indtægterne og viser fremgang i forhold til 2017, bl.a. som følge af kundetilgang samt vækst i ind- og udlån. Investeringsaktiviteter og Øvrige aktiviteter viser begge indtægtsnedgange, primært som følge af at kursreguleringer betegnes som en indtægt uanset fortegn. Det vidner om, at det har været svært at opnå et tilfredsstillende afkast på fondsmarkedet.

Netto renteindtægterne for koncernen som helhed blev på 1.104,4 mio. kr., svarende til et fald på 89,2 mio. kr. eller 7,5 pct. i forhold til 2017. I positiv retning trak, at udlån i årets løb voksede med 127,7 mio. kr. (0,6 pct.), mens et fald i rentemarginalen trak i negativ retning. Indlån inkl. puljer er i samme periode vokset med 7,4 mia. kr. eller 19,7 pct. Vi holder fast ved beslutningen om, at almindelige kunder ikke skal betale rente for at have indlån i banken og accepterer, at det har en pris, når vi skal placere vores relativt store indlånsoverskud.

Netto gebyr- og provisionsindtægter udgør 580,3 mio. kr., en stigning på 24,1 mio. kr. i forhold til 2017, på trods af lavere

indtægter fra investeringsforeninger, bl.a. som en konsekvens af MiFID II. Fremgangen kan primært relateres til øgede indtægter ved formidling af realkreditlån gennem Totalkredit. Der kan konstateres en fortsat fremgang i indtægterne fra realkreditformidling drevet af vækst fra såvel eksisterende som nye kunder. Vi har holdt fast i honoreringen på AL-BoligBonus med 1.200 kr. pr. lånt mio. kr. Vi er stolte af, at banken i 2018 har udbetalt 47,1 mio. kr. i AL-BoligBonus mod 41,6 mio. kr. i 2017.

Kursreguleringer og udbytte er på 45,5 mio. kr. mod 945,1 mio. kr. i 2017.

Specifikt på koncernens portefølje af anlægsaktier blev det til kursreguleringer og udbytte på 170,8 mio. kr. mod 655,3 mio. kr. i 2017. Ses der bort fra påvirkningen ved salg af aktierne i ALKA Forsikring, har den øvrige anlægsbeholdning bidraget positivt med 140,2 mio. kr. til årets resultat, hvoraf 87,6 mio. kr. kan henføres til BI Holding A/S.

Udviklingen i bankens øvrige værdipapirbeholdning har været negativ, herunder især kursreguleringerne på obligationer og afledte finansielle instrumenter, som med -167,6 mio. kr. i 2018 mod 252,5 mio. kr. i 2017 er udtryk for, at der i 2018 har hersket svære markedsbetingelser.

Posten andre driftsindtægter udgør 68,8 mio. kr. mod 90,5 mio. kr. i 2017, hvilket primært kan henføres til poster af engangskarakter, der gjorde sig gældende i 2017.

Omkostninger

Koncernens samlede omkostninger blev på 1.460,0 mio. kr., hvilket er 19,9 mio. kr. eller 1,3 pct. mindre end i 2017.

Ud af de samlede omkostninger kan 841,7 mio. kr. henføres til personaleomkostninger mv. De realiserede lønomkostninger mv. er 15,0 mio. kr. eller 1,8 pct. højere end i 2017, hvilket kan forklares med stigning i antal ansatte, overenskomstmæssige lønstigninger og hensættelser i forbindelse med organisationstilpasninger.

De øvrige driftsomkostninger er på 687,8 mio. kr., hvilket er 48,9 mio. kr. eller 7,7 pct. højere end i 2017. Stigningen kan bl.a. forklares med omkostninger relateret til strategiske IT-projekter hos BEC og i Totalkreditfællesskabet. Generelt er omkostningsudviklingen præget af, at Arbejdernes Landsbank i sin strategi har valgt at opretholde et omfattende filialnet med mulighed for personlig rådgivning og samtidig ønsker, at sikre vores kunder adgang til avancerede digitale løsninger. Teknologien skal også sikre, at vores medarbejdere får bedre tid til kunderådgivning.

Nedskrivninger på udlån mv. udgør i 2018 en nettoindtægt på 69,5 mio. kr. Et niveau, der skal ses i forhold til nedskrivninger på -14,3 mio. kr. i 2017. Den oprindelige forventning til 2018 var større nedskrivninger end i 2017. I forbindelse med regnskabet for 1. halvår 2018 blev forventningen ændret til et lavere niveau tenderende mod niveauet 0 kr. Koncernen er således begunstiget af et lavt niveau for driftsnedskrivninger.

Den gunstige udvikling kan primært forklares ved den underliggende kreditkvalitet, hvor kundernes kreditværdighed er forbedret med udgangspunkt i et fortsat lavt renteniveau, og den fortsatte forbedring i de makroøkonomiske vilkår.

2. halvår

Resultatet før skat i 2. halvår 2018 blev på 72,4 mio. kr., hvilket skal ses i forhold til 266,5 mio. kr. i 1. halvår 2018. Sammenlignes de primære regnskabsposter mellem de to perioder, kan det konstateres, at netto rente- og gebyrindtægter ligger på samme niveau. Det er primært kurstab på værdipapirbeholdningen, som er årsag til resultatforværringen i 2. halvår. En del af forklaringen kan henføres til, at en ændret værdiansættelsesmetodik af BI Holding A/S medførte en ekstraordinær kursgevinst på 68,8 mio. kr. i 1. halvår. Kursreguleringer på aktier har medført negative kursreguleringer i 2. halvår. Omkostningerne viser en større vækst i 2. halvår, som dog delvis kompenseres af en gunstig udvikling i nedskrivninger på udlån mv.

Resultat

Resultatet før skat kan herefter opgøres til 339,0 mio. kr. mod 1.304,7 mio. kr. i 2017. Efter skat udgør resultatet 298,9 mio. kr. mod 1.155,5 mio. kr. i 2017. Aktionærernes andel udgør 233,2 mio. kr., mens ejerne af hybride egenkapitalinstrumenter modtager et afkast på 65,7 mio. kr. Årets resultat efter skat forrenter egenkapitalen med 4,4 pct. mod 18,6 pct. i 2017.

Koncernens resultat før skat på 339,0 mio. kr. ligger indenfor de udmeldte forventninger ved indgangen til 2018 på 300-400 mio. kr.

Det er indstillet til generalforsamlingen at udlodde udbytte på 60 mio. kr., svarende til 25,7 pct. af aktionærernes andel af overskuddet.

Balance

Ultimo 2018 udgjorde koncernbalancen 55,1 mia. kr. mod 47,4 mia. kr. ultimo 2017. Stigningen på 7,7 mia. kr. kan henføres til værdipapirer mv. (+6,4 mia. kr.) og puljeaktiver (1,5 mia. kr.). Det er især en markant stigning i indlån inkl. puljer (+7,3 mia. kr.), som er årsag til denne balanceforøgelse.

Indlån

Indlån inkl. opsparing i puljeordninger udgør 44,9 mia. kr. mod 37,5 mia. kr. ultimo 2017, og stigningen kan relateres til kundegrupperne: Organisationer/Foreninger mv. (+3,4 mia. kr.) og Private (+4,2 mia. kr.). Det vidner om en meget stor loyalitet og opbakning fra kunderne. Banken holder indtil videre fast på, at almindelige indlånskunder ikke skal betale rente for at have penge stående i banken, selvom de ledende pengemarkedssatser gennem en længere periode har været negative. Vi tror på, at vores kunder vil forblive loyale og holde fast ved banken, hvis markedet vender, og konkurrenterne veksler deres opkrævning af renter for indlån med på ny at udbetale rente for indlån.

Opsparing i bankens puljeordninger er steget med 1,5 mia. kr. og udgør nu 4,2 mia. kr.

Udlån

Udlån udgør ultimo 2018 22,1 mia. kr. mod 22,0 mia. kr. ultimo 2017. Fortsat kundevækst og de medfølgende forretninger bidrager til vækst, men en skærpet konkurrencesituation og stor lyst til gældsafvikling vanskeliggør udlånsvækst.

Værdipapirbeholdning

Koncernens værdipapirbeholdning udgør 20,3 mia. kr. i form af obligationer, aktier og investeringsbeviser mv. Hovedparten, 18,8 mia. kr., er placeret på obligationsmarkedet. Der er tale om en stigning på 6,4 mia. kr., som er en konsekvens af stigende indlån.

Bankens aktier i ALKA Forsikring er overgået til den nye ejer (Tryk Forsikring), og de er fragået med en værdi på mere 800 mio. kr. Koncernens beholdning af aktier udenfor handelsbeholdningen er som følge heraf reduceret og udgør ultimo 2018 1,3 mia. kr. mod 1,8 mia. kr. ultimo 2017.

Egenkapital

Ultimo 2018 udgør egenkapitalen 6.873,2 mio. kr. – en forøgelse på 111,7 mio. kr. siden primo året. Aktionærernes andel af egenkapitalen udgør 6.024,3 mio. kr., mens ejerne af hybride gældsinstrumenter har en andel på 848,9 mio. kr. På generalforsamlingen i marts 2018 gav aktionærerne bestyrelsen mulighed for at erhverve og opretholde en beholdning af egne aktier på indtil nominelt 10,0 mio. kr. Bestyrelsen har indtil videre udnyttet denne mulighed til at erhverve egne aktier for nominelt 6,0 mio. kr., som var ALKA Forsikrings ejerandel af banken. Overgangen til ny regnskabspraksis, særligt IFRS 9, hvor nedskrivninger vurderes ud fra et forventet tab, har medført en negativ regulering af egenkapitalen på 115,4 mio. kr. primo 2018.

Regnskabsmæssige skøn og vurderinger

Opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse væsentlige aktiver og forpligtelser kræver skøn, vurderinger og forudsætninger om fremtidige begivenheder, jf. note 2.

De anvendte skøn og vurderinger er i hvert enkelt tilfælde baseret på koncernens historiske erfaringer og andre faktorer, som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre. Forudsætningerne hertil kan være ufuldstændige eller unøjagtige. Der kan opstå fremtidige begivenheder eller omstændigheder, der ikke blev forudset på tidspunktet for skønnet. At foretage disse skøn og vurderinger er derfor vanskeligt. Når skøn desuden involverer kundeforhold og mellemværender med øvrige modparter, vil det være forbundet med betydelig usikkerhed. Det kan derfor være nødvendigt at ændre tidligere foretagne skøn på grund af ny information, yderligere erfaringer eller efterfølgende begivenheder.

Brexit

I forbindelse med UKs udtræden af EU opstår der naturligt en række usikkerhedsmomenter, som Arbejdernes Landsbank kan blive eksponeret imod. Vurderingen af konsekvenserne er forbundet med usikkerhed, da det endelige resultat af forhandlingerne om en udtrædelse af EU endnu ikke er ratificeret, og de afledte konsekvenser på de finansielle markeder ikke kan forudses.

Kun få af Arbejdernes Landsbanks kunder er direkte eksponerede imod UK og kan blive påvirket af en vækstnedgang.

Arbejdernes Landsbank har en begrænset eksponering mod GBP-denominerede aktiver, og samlet set er valutaeksponeringen efter afdækning ubetydelig. Bankens finansielle portefølje kan dog blive påvirket af indirekte effekter af Brexit gennem forøgede kreditspænd, aktiekursfald mv. Hvordan sådanne scenarier vil udspille sig er vanskeligt på forhånd at kvantificere.

Koncernen har en række finansielle modparter, der er hjemmehørende i UK. Efter Brexit vil banker, der er hjemmehørende i UK, blive betragtet som tredjelande i forhold til europæisk lovgivning. Det betyder, at hvis de fortsat skal kunne tilbyde finansielle tjenesteydelser i EU, skal de dokumentere, at de lever op til kravene i europæisk lovgivning. Koncernens eksisterende forretninger med UK-baserede enheder vil efter alt at dømme fortsat være gældende efter Brexit, hvorimod nye forretninger vil være betinget af tilsynsmyndighedernes godkendelse. Nogle af koncernens modparter, der er hjemmehørende i UK, har indikeret, at de har planer for at flytte til et EU-land efter Brexit, hvorved de fortsat vil have adgang til det indre marked.

Forventninger til 2019

Opsvinget i dansk økonomi er på vej ind i sit sjette år, men der er stadig plads til vækst de kommende år. Der har ikke på samme måde som under tidligere opsving været en stigning i kreditvæksten, og husholdningerne har i vid udstrækning brugt den stigende indkomst til at spare op og afdrage på gælden. Virksomhederne har også været tilbageholdende med at investere, og der er til forskel fra tidligere højkonjunkturer ikke tegn på en generel overinvestering i hverken boligbyggeriet eller erhvervsinvesteringerne. Det gør økonomien mere robust og risikoen for en dyb recession mindre end under tidligere opsving. Tiltagende pres på arbejdsmarkedet kan give udfordringer, men vil næppe bremse væksten mærkbart i 2019. Lave renter og stigende indkomster understøtter generelt boligmarkedet. Ejerlejlighedsmarkedet i de største byer, hvor priserne er steget markant over de seneste år, ser dog ud til at bremse op, og egentlige prisfald kan ikke udelukkes. Den største risiko for dansk økonomi ligger efter vores vurdering uden for landets grænser i form af en global vækstnedgang, der kan ramme dansk eksport.

Med udgangspunkt i en beskeden, men positiv vækst i økonomien, forventes dette at være til gunst for koncernens udlånsvækst. Vi forventer herudover, at de af banken planlagte strategiske tiltag, bl.a. med fortsat kundevækst og fortsat styrkelse af markedspositionen, også vil fremme udlånsvæksten i forhold til 2018. På trods af fortsat lave markedsrenter og hård konkurrence i sektoren forventes netto renteindtægterne som følge af den forventede volumenvækst imidlertid realiseret lidt højere end i 2018. På gebyrsiden forventes 2019 at blive endnu et tilfredsstillende år, hvor de seneste års vækst i markedsandel og forretningsvolumen forventes at materialisere sig i en yderligere vækst i netto gebyrindtægterne i forhold til niveauet fra 2018.

Investeringsaktiviteterne forventes at bidrage positivt – om end beskedent til indtjeningsniveauet i modsætning til den realiserede udvikling for 2018.

På omkostningssiden vil der især være pres på IT-omkostningerne på grund af en række store strategiske IT-projekter.

Nedskrivninger på udlån mv. forventes at blive højere end i 2018, men fortsat på et lavt niveau.

Samlet forventes koncernen på baggrund af ovennævnte forhold at realisere et resultat før skat for 2019 i niveauet 275-325 mio. kr. Forventningen er forbundet med usikkerhed, bl.a. relateret til den makroøkonomiske udvikling.

Kapital- og likviditetsstyring

Kapitalstyring

Arbejdernes Landsbank styrer aktivt sin samlede kapital i forhold til de gældende krav i CRR-forordningen og den risikoprofil, som koncernen har valgt. Balancesammensætningen sker under hensyntagen til vurderingen af eksisterende og forventede fremtidige risici og usikkerheder. Heri indgår også fokus på fundingsammensætningen, således at den til enhver tid matcher bl.a. det forventede NEP-krav om en minimumsandel af langfristede gældsforpligtelser, som Finanstilsynet stiller til et pengeinstitut af Arbejdernes Landsbanks størrelse, under henvisning til bestemmelserne i afviklingsbekendtgørelsen.

Det er bestyrelsens politik, at banken og koncernen skal have en kapitalprocent af en sådan størrelse, at koncernen kan fortsætte sin udlånsaktivitet i en periode med svære markedsbetingelser. Kapitalen skal derfor være af en så robust karakter, at de lovmæssige kapitalkrav til enhver tid kan opfyldes samt kunne modstå store uventede tab og ændringer i risici, som koncernen har valgt at eksponere sig mod.

Til opgørelse af kapitalprocenten i søjle 1 anvendes standardmetoden for kredit- og markedsrisici samt basisindikatormetoden for operationelle risici. Koncernen vurderer løbende behovet for forbedringer i risikostyringen.

Koncernen anvender aktivt opgørelsen af det individuelle solvensbehov som indikator for, om der er en tilstrækkelig sikkerhedsmargin i forhold til kapitalprocenten. Koncernen har i overensstemmelse med Finanstilsynets retningslinjer til kreditinstitutter udarbejdet genopretningsplan og beredskabsplaner for forbedring af kapitalprocenten mv., såfremt de vedtagne grænseværdier trues eller overskrides.

Kapitalforhold

På kapitalsiden er det Arbejdernes Landsbanks målsætning at have en egentlig kernekapitalprocent på mindst 11,4 og en samlet kapitalprocent på 16,2.

Ultimo 2018 kan den egentlige kernekapitalprocent opgøres til 17,6, mens den samlede kapitalprocent er på 20,0. Denne skal ses i forhold til, at Arbejdernes Landsbank har opgjort det individuelle solvensbehov til 9,7 pct., hvortil kommer det kombinerede bufferkrav på 2,5 pct., således at det samlede kapitalkrav er 12,2 pct. Arbejdernes Landsbank har således en kapitalmæssig overdækning på 7,8 procentpoint eller mere end 2,5 mia. kr. i forhold til kapitalkravet. Pr. 31. marts og 30. september 2019 indføres en konjunkturudligningsbuffer på 0,5 procentpoint på begge tidspunkter, hvorved den

kombinerede buffer stiger til 3,5 procentpoint. Den nuværende kapitaloverdækning vil rigeligt kunne dække dette merkapitalkrav.

Kapitalplanlægning 2019

Arbejdernes Landsbank forventer i 1. halvår 2019 at få tilladelse af Finanstilsynet til at indfri hybride egenkapitalinstrumenter for 400 mio. kr. mod i stedet at optage Tier 2-kapital for indtil 900 mio. kr. Konsekvensen kan illustreres ved følgende:

	Koncernen		Banken	
	2018 Nu	2018 Efter *)	2018 Nu	2018 Efter *)
Egentlig kernekapitalprocent	17,6%	17,6%	17,4%	17,4%
Kernekapitalprocent	20,0%	18,9%	19,9%	18,7%
Kapitalprocent	20,0%	21,6%	19,9%	21,4%

*) Beregningen er foretaget ved at simulere udskiftningen pr. 31.12.2018, og at der optages 900 mio. kr. Tier 2-kapital.

NEP-krav

Koncernen skal i perioden 2019-2023 efterleve det af Finanstilsynet pålagte NEP-krav, akkumulerende til pt. 7,0 pct. af de risikovægtede aktiver primo 2023. Banken forventer, at kravet primært vil blive opfyldt ved optagelse af ikke-foranstillet seniorgæld (NEP-kapital).

Likviditetsstyring

Koncernen ønsker at føre en forsigtig likviditetspolitik, hvor fremmedkapitalfinansieringen hovedsageligt er baseret på indlån, hvorfor et positivt indlånsoverskud er en målsætning. Indlånsoverskuddet defineres i Arbejdernes Landsbank som forskellen mellem indlån og udlån. Ved udgangen af 2018 er koncernens indlånsoverskud opgjort til 18,6 mia. kr., hvilket er 5,8 mia. kr. højere end ultimo 2017. Ultimo 2018 er koncernen således fortsat i en situation, hvor hele fundingbasen består af indlån og egenkapital, og hvor banken er uafhængig af funding fra kapitalmarkederne. Banken er i overvejelse om, hvorvidt de nye NEP-krav skal finansieres ved NEP-kapitalinstrumenter.

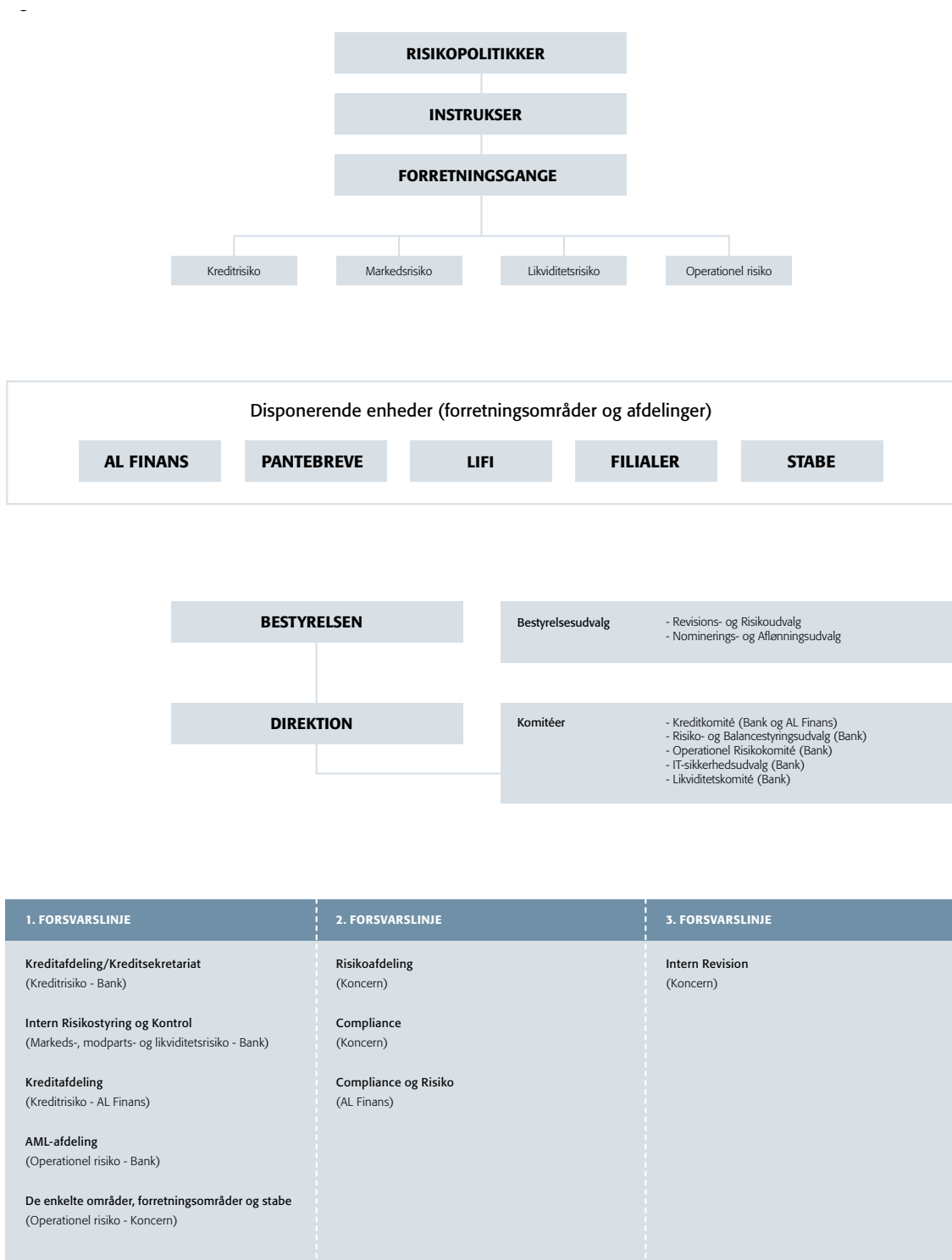
Koncernen har en målsætning om at likviditetsdækningsgraden (LCR), opgjort efter reglerne i EU-forordning nr. 61/2015, altid skal overstige 145 pct. Arbejdernes Landsbank har ultimo 2018 opgjort LCR-nøgletallet til 268,1 pct. (2017: 185,7 pct.).

Risikostyring

Bestyrelsen har det overordnede ansvar for afgrænsning og styring af koncernens risici. Det sker via fastlæggelse af forretningsmodel, strategi, risikopolitikker og beredskabsplaner. Bestyrelsen følger på baggrund af rapportering løbende op på,

at risikostyringen sker på betryggende vis, og at koncernen drives forsvarligt og i overensstemmelse med fastlagte retningslinjer og politikker.

Governancestrukturen er illustreret i figuren nedenfor og udbygges i det følgende.

Under bestyrelsen er etableret to udvalg, som skal styrke bestyrelsens arbejde med governance og risikostyring: Nominerings- og Aflønningsudvalget og Revisions- og Risikoudvalget.

Nominerings- og Aflønningsudvalget har til opgave at fastlægge og overvåge lønpolitikken, udpege væsentlige risikotagere og vurdere bestyrelsens sammensætning og kompetencer.

Revisions- og Risikoudvalget har til opgave, at overvåge og vurdere regnskabs- og revisionsmæssige forhold samt forberede bestyrelsens behandling af regnskabs- og revisionsrelaterede emner og sikre effektiviteten af interne kontrol- og risikostyringssystemer.

Direktionen har ansvar for den daglige ledelse, herunder at koncernen drives i overensstemmelse med bestyrelsens vedtagne strategi, politikker mv. Det er direktionens ansvar at sikre, at organisering, processer, systemer og kompetencer understøtter en forsvarlig risikostyring. Direktionen har nedsat fire komitéer/udvalg med fokus på risikostyring i banken:

- Risiko- og Balancestyringsudvalget består af direktionen, den risikoansvarlige samt ledende medarbejdere fra Økonomi, Kredit og Likviditet & Finans. Udvalget har til formål at bidrage til stærk risikostyring på tværs af organisationen og etablere et fælles billede af den ønskede balancesammensætning. Den aktuelle risikoeksponering samt andre emner af risikostyringsmæssig karakter drøftes i udvalget.
- Kreditkomitéen består af den ordførende direktør, kreditdirektøren og den risikoansvarlige. Kreditkomitéen har til formål at bevilge enkeltsager, kvartalsvis at godkende nedskrivningsniveau samt godkende kreditstyringsværktøjer samt behandling af andre kreditrelaterede emner. Den risikoansvarlige har ikke bevillingsbeføjelse.
- Operationel risikokomité består af direktionen, den risikoansvarlige, den compliance ansvarlige, IT-direktøren samt en medarbejder fra økonomiafdelingen med ansvar for operationel risiko. Udvalget har til formål at behandle operationelle hændelser omkring tabsrisiko samt vurdere politik og forsikringsprogram.
- IT-sikkerhedsudvalget består af bankens IT-direktør, ledende medarbejdere fra IT-afdelingen, den risikoansvarlige, bankens DPO, den IT-sikkerhedsansvarlige, ledende medarbejdere fra forretningen og en medarbejder fra økonomiafdelingen med ansvar for operationel risiko. Udvalget har til formål at gennemgå og give input til sikkerhedsrelevante emner og opgaver samt sikre koordinationen og viden om IT-sikkerhedsmæssige tiltag på tværs af banken.
- Likviditetskomitéen består af direktionen, bankens vice-direktør, finansdirektøren, medarbejdere i Likviditets- & Finansområdet (LIFI) med ansvar for markeds- og likviditetsrisiko samt bankens cheføkonom. Komitéen behandler emner, der har relation til bankens daglige likviditetsstyring, herunder likviditetsrapporteringen til bestyrelsen.

Der er i organisationens opbygning fokus på adskillelse mellem disponerende og kontrollerende enheder, og eventuelle interessekonflikter identificeres og håndteres.

Risici kan opstå overalt i koncernen. Nogle opstår direkte som følge af koncernens aktiviteter, herunder kredit- og markedsrisiko og kan isoleres til enkelte disponerende områder, mens de operationelle risici kan opstå overalt, idet de knytter sig til processer, systemer, medarbejdere mv. Alle disponerende enheder er underlagt egenkontrol, dvs. at lederne i de enkelte afdelinger har pligt til at sikre og kontrollere, at afdelingens opgaver udføres forsvarligt og i overensstemmelse med interne forretningsgange.

AL Finans A/S er en dattervirksomhed af Arbejdernes Landsbank og har sin egen bestyrelse bestående af bankens direktion og ledende medarbejdere fra banken. Bestyrelsen i AL Finans A/S har ansvar for at fastlægge strategi og interne retningslinjer for direktionen i AL Finans A/S i overensstemmelse med koncernens forretningsmodel, strategi og politikker. Direktionen i AL Finans A/S har ansvar for den daglige ledelse af dattervirksomheden, herunder sikring af at selskabet drives i overensstemmelse med strategi, politikker mv., og at den interne organisering, processer, systemer og kompetencer understøtter en forsvarlig risikostyring. Der er i AL Finans A/S også nedsat en kreditkomité.

På kreditrisikoområdet er 1. forsvarslinje placeret i kreditafdelingerne hos banken og AL Finans A/S, dog undtaget kreditrisici, der opstår i forbindelse med værdipapirer, derivater samt aktiviteter mod finansielle institutioner. For disse aktiviteter er 1. forsvarslinje placeret i Intern risikostyring og kontrol (IRK), som har ansvar for kontrollen med områderne likviditet, markeds- og modpartsrisiko.

For så vidt angår operationel risiko er 1. forsvarslinje placeret i de enkelte enheder. AML, bankens anti-hvidvask kontrolfunktion, er forankret i en særskilt afdeling for at sikre høj fokus på området. Økonomiafdelingen i banken er facilitator på risikoidentifikationsprocessen i forbindelse med øvrige operationelle risici og følger op på hændelsesindberetninger. Ansvar for forretningsgange er placeret i de enkelte områder, f.eks. IT-området, kreditafdelingen mv.

Risiko og Compliance udgør 2. forsvarslinje på såvel bank- som koncernniveau. Enhederne hører under den risikoansvarlige. Den risikoansvarlige og risikoafdelingen overvåger, at koncernens risikostyring sker på betryggende vis, herunder at alle væsentlige risici identificeres, måles, håndteres og rapporteres korrekt. Den risikoansvarliges vurdering af koncernens risici og risikostyring rapporteres til bestyrelsen. I complianceenheden er udnævnt en complianceansvarlig. Compliance overvåger bl.a. koncernens overholdelse af lovgivningen. Den

complianceansvarliges vurdering af koncernens overholdelse af gældende lovgivning rapporteres til bestyrelsen. I AL Finans A/S er 2. forsvarslinje placeret i afdelingen Compliance og Risiko.

Revisionen udgør 3. forsvarslinje. Bankens interne revisionschef refererer til bestyrelsen og rapporterer til bestyrelse og direktion. Afskedigelse af revisionschefen vil kræve bestyrelsens forudgående godkendelse. Intern Revisions arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan og omfatter bl.a. revision af forretningsgange og interne kontroller på væsentlige og risikofyldte områder, herunder i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

Den uafhængige revisor vælges på den ordinære generalforsamling for et år ad gangen. Revisionens fokus drøftes årligt i bestyrelsen efter indstilling fra Revisions- og Risikoudvalget. Det er vurderingen, at koncernen har en governancestruktur, der understøtter koncernens risikostyring med udgangspunkt i forretningsmodellen, og at der er etableret et forsvarligt internt uafhængigt kontrolmiljø.

Arbejdernes Landsbank offentliggør en Risikorapport, der er tilgængelig på <https://www.al-bank.dk/om-banken/fakta-og-historik/risiko-og-csr-rapporter>.

Tilsynsdiamanten

Tilsynsdiamanten opstiller en række pejlemærker for, hvad der som udgangspunkt anses som pengeinstitutvirksomhed med forhøjet risiko. Overskridelser af tilsynsdiamanten er omfattet af Finanstilsynets reaktioner. Arbejdernes Landbank var ved udgangen af 2018 komfortabelt inden for samtlige grænseværdier i tilsynsdiamanten.

Tilsynets pejlemærker *)	Grænseværdier	Banken
Funding ratio	< 1	0,4
Likviditetspejlemærke	> 100	247,4
Store eksponeringer	< 175	53,0
Udlånsvækst	< 20	0,5
Ejendomseksponering	< 25	3,5

*) Der henvises til note 45 for angivelse af nøgletalsdefinitioner.

Samfundsansvar

Arbejdernes Landsbank har en lang historie med social ansvarlighed, der rækker helt tilbage til bankens grundlæggelse i 1919. Formålet med stiftelsen af banken var at sikre fagbevægelsen uafhængighed af kapitalistiske banker i en konflikt-situation, at bestræbe sig på at sikre fagbevægelsens medlemmer økonomisk i en konfliktsituation samt at tilbyde bedre og billigere lånemuligheder som alternativ til pantelåneren.

Også i dag er ansvarlighed en vigtig grundsten i vores måde at drive bank på. Vores grundlæggende værdier og tilgang til kunder, medarbejdere, samarbejdspartnere og investeringer bygger på respekt for mennesker og et mål om at efterlade så positivt et aftryk på omverdenen som muligt. Bl.a. derfor har vi udviklet et sæt kundeløfter, som definerer den adfærd, alle medarbejdere skal efterleve i hverdagen. Adfærden er baseret på følgende tre værdier: ansvarlig, nærværende og enkel. Med denne adfærd ønsker vi at sikre kunderne den bedst mulige kundeoplevelse, vores medarbejdere den bedste arbejdsplads og samfundet og miljøet de bedst mulige vilkår.

Vi tilstræber at leve op til vores sociale og samfundsøkonomiske ansvar som finansiel virksomhed på fem indsatsområder:

- Kunder og produkter
- Medarbejdere
- Samfund
- Klima og miljø
- Anti-korruption og bestikkelse

Koncernen udgiver en særskilt CSR-rapport, som redegør for vores samfundsansvar:

<https://www.al-bank.dk/om-banken/fakta-og-historik/al-i-tal/risiko-og-csr-rapporter/>

Visions- og strategiarbejdet i 2018

I 2015 lancerede vi bankens strategi, der hedder „Strategi 2019: Klar til fremtiden“. En stor del af strategien handler om fortsat at drive og udvikle banken ud fra det værdigrundlag, som vi har valgt, skal karakterisere vores måde at drive bank på. Målene er efter bankens vurdering både ambitiøse og realistiske – ikke mindst fordi vi har en unik position i markedet og et solidt fundament at arbejde ud fra.

Strategiske mål og klar retning giver ikke meget værdi, hvis ikke alle medarbejdere er med, og hvis de langsigtede mål ikke kan omsættes til konkret handling i dagligdagen. Derfor har vi udarbejdet et sæt kundeløfter, der med afsæt i vores grundlæggende værdier helt konkret definerer, hvordan vores adfærd i filialer og stabe bedst muligt kan bidrage til at forbedre kundeoplevelsen og derigennem opnå vores strategiske mål.

Vores kundeløfter bygger på vores kulturelle værdier Ansvarlig, Nærværende og Enkel. Herudover har vi høj fokus på kundeværdiskabelse via arbejdet med udvikling, digitalisering, kundefokus samt omkostninger. Kunden er i centrum for vores ønsker om den strategiske udvikling af banken – og vi tager afsæt i hvorledes kunder ser på os og hvilke forventninger de med rette kan have til bankens service, rådgivning, produkter og øvrige initiativer.

Vi har i 2018 primært arbejdet med følgende strategiske indsatsområder og mål:

Udvikling

Vi vil i højere grad prioritere innovation og have fokus på hurtig eksekvering:

- Vi har i juni 2018 åbnet AL², som er et innovativt projekt- og kundeunivers ved Nørreport i København. AL² er åben alle ugens dage, og alle er velkomne. Målet er at skabe et åbent fællesskab, hvor mennesker kan mødes, inspirere hinanden og skabe værdi sammen. Gæster og kunder kan inddrages i udviklingen af nye tiltag, og de større strategiske projekter drives herfra for at opnå hurtigere eksekvering. Henover sommeren har gæsterne bl.a. kunnet teste en chatbot på boligområdet.

Digitalisering

Digitaliseringen skal prioriteres højere, og de digitale muligheder udnyttes bedre:

- Vi har i slutningen af 2018 lanceret „AL Lommepege“, som er en gratis app, der hjælper børnefamilier med at holde styr på lommepege og opgaver. Appen er opbygget i et simpelt og pædagogisk univers, der gør det nemt og sjovt for børn og unge at lære om penge, forbrug og opsparing. Derudover er appen et godt omdrejningspunkt for forældre til at tage en snak med sit barn om sunde forbrugsvaner.
- Vi har i løbet af året fortsat vores arbejde med at omlægge dokumenter til digital underskrift, så det nu også er muligt for dele af erhvervsområdet. De udvidede muligheder for at underskrive dokumenter digitalt sparer miljøet for meget papir og gør det nemmere og mere fleksibelt for kunderne.
- I løbet af 2018 er der desuden blevet arbejdet på en række større IT-projekter i samarbejde med BEC.

Kundefokus

Serviceniveauet skal afstemmes med kundernes forventninger til os – og vores service og rådgivning skal altid tage afsæt i kundernes reelle behov:

- Vi har i 2018 udvidet tilgængeligheden, så kunder nu kan ringe til os alle ugens dage fra kl. 8-20 i hverdage og fra kl. 10-16 i weekenden. Derudover er vi nu også fysisk til stede for kunderne i weekenden fra kl. 10-16 i vores nye projekt- og kundeunivers, AL², ved Nørreport i København.
- Vi indsamler feedback fra kunderne efter kundemøder, så vi kan optimere vores arbejde med at sikre kunderne de bedst mulige kundeoplevelser.

Omkostninger

Vi vil evaluere og redefinere måden, vi arbejder med omkostninger og effektiviseringer på:

- Vi har i løbet af året arbejdet målrettet med optimering og effektivisering af arbejdsgange og processer, så der kan frigives endnu mere tid til gavn for kunderne.

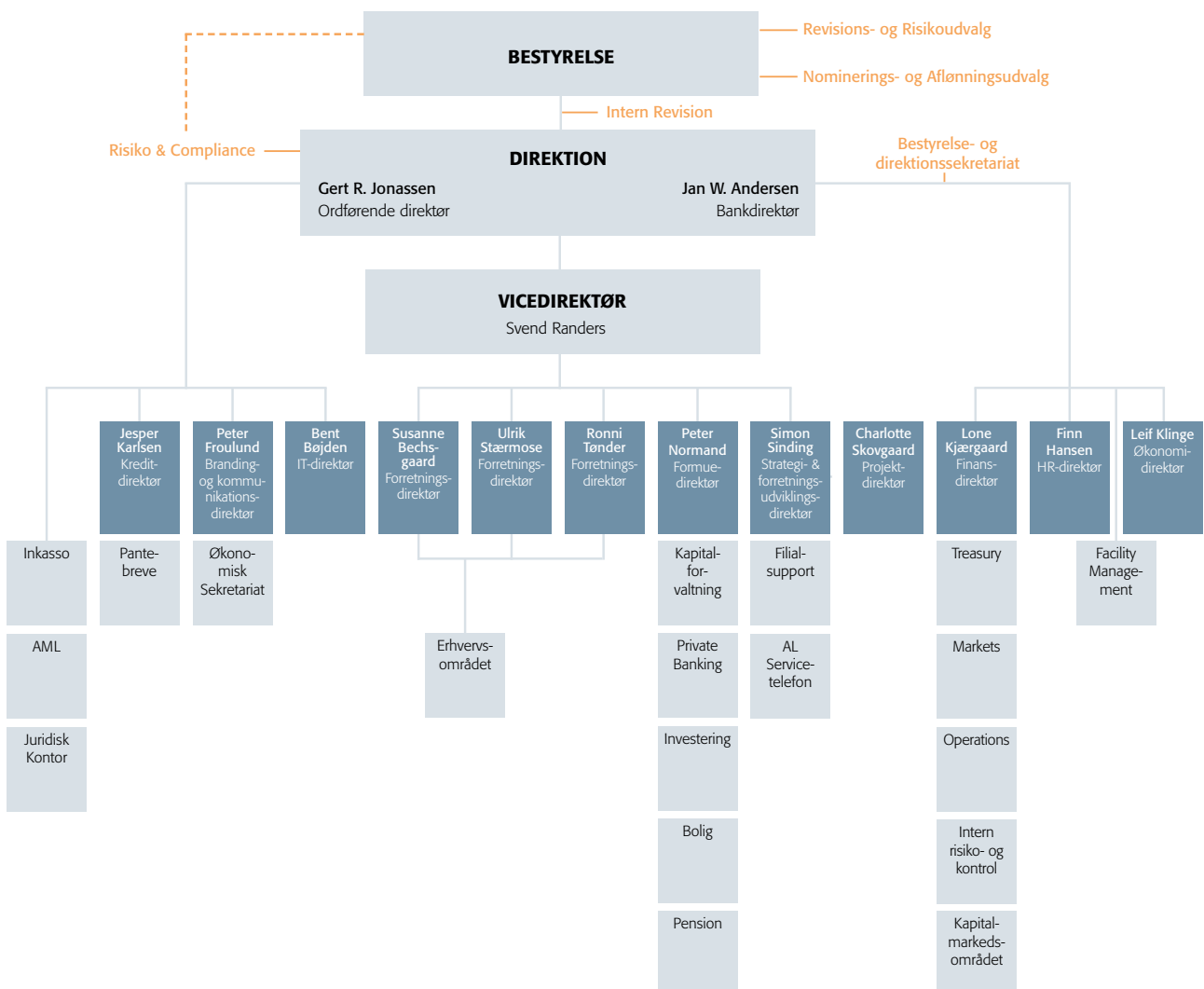
Det er de samme hovedområder, vi vil arbejde og fokusere på i løbet af 2019, og den mest synlige målsætning er at passere grænsen på 300.000 kunder. Med ca. 296.000 kunder ved udgangen af 2018, er det en milepæl, vi vil være dedikerede til at nå.

Organisation og ledelse

Arbejdernes Landsbanks bestyrelse og direktion anser god selskabsledelse for at være en helt grundlæggende forudsætning for at opretholde et godt forhold til interne og eksterne interessenter og for at kunne indfri koncernens finansielle og ikke-finansielle målsætninger. Ledelsen bakker derfor op

om arbejdet for at fremme god corporate governance og har valgt at følge langt hovedparten af de nyeste anbefalinger fra Komitéen for god Selskabsledelse. Koncernens stillingtagen til anbefalingerne kan læses på bankens hjemmeside:

<https://www.al-bank.dk/om-banken/fakta-og-historik/corporate-governance/>

Bestyrelsen

Arbejdernes Landsbanks bestyrelse består af 13 medlemmer, heraf 9 generalforsamlingsvalgte og 4 medarbejdervalgte. Bankens direktion indgår ikke i bestyrelsen, men deltager i bestyrelsens møder. Rekruttering af nye medlemmer sker gennem en formel, grundig og gennemsigtig proces baseret på optimering af de kompetencer, der er behov for. Oplysninger om de enkelte bestyrelsesmedlemmer, herunder deres kvalifikationer i forhold til at være en del af bankens bestyrelse, findes på side 21-24 i årsrapporten.

For at kunne opstille som kandidat til bestyrelsen skal kandidaten opfylde kravene i de gældende regler og kodeks for bestyrelsesmedlemmer i en finansiell virksomhed, herunder bankens krav i henhold hertil.

I forbindelse med indstilling til valg af bestyrelsesmedlemmer sker der en vurdering af, hvilken viden og professionel erfaring der er behov for med henblik på at sikre tilstedeværelse af de nødvendige kompetencer i bestyrelsen. Denne vurdering sker i forbindelse med bestyrelsens årlige selvevaluering.

På nuværende tidspunkt er det følgende kompetencer, som bestyrelsen har besluttet skal være repræsenteret i bestyrelsen:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Markedsrisiko og Likviditet
- Finansiell regulering
- Kreditmæssige forhold
- Forretningsmodel og Kundegrundlag
- Operationelle risici og IT-området

Samtidig arbejder bestyrelsen på at opnå en sammensætning, så dens medlemmer bedst muligt supplerer hinanden i forhold til alder, baggrund, køn mv. med henblik på at sikre et kompetent og alsidigt bidrag til bestyrelsesarbejdet i banken.

Der gælder ingen aldersgrænse for bestyrelsesmedlemmerne. Bestyrelsens medlemmer repræsenterer en bred forretningsmæssig viden og erfaring.

De medarbejdervalgte medlemmer har samme rettigheder og ansvar som de generalforsamlingsvalgte medlemmer. I overensstemmelse med Anbefalinger for god Selskabsledelse anses mindst halvdelen af de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer for at være uafhængige. Bankens største aktionær, 3F, har to bestyrelsesposter. Da 3F besidder mere end 20 pct. af aktiekapitalen/stemmerettighederne, anses de to bestyrelsesmedlemmer fra 3F som ikke uafhængige. Antallet af medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer og valgproceduren for medarbejdervalg følger bestemmelserne i selskabsloven. Valgperioden er fire år.

Bestyrelsens generalforsamlingsvalgte medlemmer vælges hvert år på generalforsamlingen. Bestyrelsen finder det vigtigt, at samtlige medlemmer har de nødvendige tidsmæssige ressourcer til at kunne yde en dedikeret indsats i bestyrelsen. De af bestyrelsens nuværende medlemmer, som varetager ledelseshverv i andre selskaber, har alle et antal hverv, som bestyrelsen finder foreneligt med arbejdet i Arbejdernes Landsbank. Bestyrelsen har i 2018 afholdt 10 ordinære møder, 2 temamøder samt 2 møder med Det Rådgivende Repræsentantskab.

I 2018 er bestyrelsen pr. 12. marts udvidet med forbundsformand for HK, Kim Simonsen. Herudover har kunderådgiver Nadja Lind Bøgh Karlsen afløst forbundskonsulent John Markussen blandt de medarbejdervalgte repræsentanter. Honorar til afgående bestyrelsesmedlem i 2018 (udtrådt den 12. marts): 29 t.kr.

Bestyrelsesudvalg

Arbejdernes Landsbanks bestyrelse har nedsat et Revisions- og Risikoudvalg med tre medlemmer, som har til opgave at overvåge og kontrollere regnskabs- og revisionsmæssige forhold samt forberede bestyrelsens behandling af regnskabs- og revisionsrelaterede emner. Udvalget har også til opgave at forestå det forberedende arbejde for bestyrelsens beslutninger vedrørende koncernens risikostyring og hertil relaterede emner. Revisions- og Risikoudvalget har i 2018 afholdt 6 møder.

Bestyrelsen har også nedsat et Nominerings- og Aflønningsudvalg med fem medlemmer, heraf i henhold til lovgivningen en medarbejdervalgt. Nominerings- og Aflønningsudvalget har til formål at forestå det forberedende arbejde for bestyrelsens evaluerings- og nomineringsproces samt behandlingen af emner vedrørende aflønning, herunder koncernens lønpolitik.

Nominerings- og Aflønningsudvalget har i 2018 afholdt 2 møder. Lønpolitikken er tilgængelig på bankens hjemmeside: www.al-bank.dk/handlers/documentarchive.ashx?id=255

Bestyrelsen har herudover etableret Det Rådgivende Repræsentantskab, som har til formål at forsyne bestyrelsen med politiske og forretningsmæssige input, idéer og konkrete forslag i forhold til bankens strategier. Udvalget skal virke som bindeled mellem banken og dens aktionærer og kunder og understøtte udvikling, vækst og anseelse.

Udvalgenes medlemmer og kommissorier og/eller rammer fremgår af bankens hjemmeside: <https://www.al-bank.dk/om-banken/fakta-og-historik/corporate-governance/>

Direktionen

Direktionen ansættes af bestyrelsen og består af ordførende direktør Gert R. Jonassen og bankdirektør Jan W. Andersen. Direktionen udgør den øverste daglige ledelse under iagttagelse af de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den præcise arbejdsdeling mellem bestyrelsen og direktionen angives i bestyrelsens forretningsorden og bestyrelsens instruks til direktionen.

Ledelsesaflønning

Bestyrelsens og direktionens aflønning fremgår af de efterfølgende sider. Bestyrelsen honoreres med et fast årligt beløb og deltager ikke i bonus- eller optionsprogrammer. Direktionens ansættelsesforhold, herunder fratrædelsesvilkår, vurderes at følge almindelig praksis på området og evalueres løbende. Bestyrelsen vurderer, at det samlede vederlag ligger på et konkurrencedygtigt og rimeligt niveau, der afspejler direktionens indsats og langsigtede værdiskabelse for aktionærerne. I henhold til koncernens lønpolitik opererer koncernen ikke med incitamentsaflønning til bestyrelse og direktion, vicedirektør, underdirektører og direktøren for dattervirksomheden AL Finans A/S.

Politik og mål for det underrepræsenterede køn

Bestyrelsen arbejder kontinuerligt med at fremme mangfoldighed, bl.a. i relation til køn, på samtlige koncernens ledelsesniveauer. Bestyrelsen består ultimo 2018 af 3 kvinder og 10 mænd, og blandt de 9 generalforsamlingsvalgte medlemmer er der 1 kvinde og 8 mænd. Bestyrelsen har opstillet en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn i både bestyrelsen og på koncernens øvrige ledelsesniveauer. Den nuværende fordeling på 23/77 (2017: 17/83) i bestyrelsen viser, at målsætningen 40/60 inden udgangen af 2021 endnu ikke er nået. Bestyrelsens sammensætning af generalforsamlingsvalgte medlemmer afspejler i høj grad repræsentanter baseret på ejerkredsens sammensætning, hvor valg af forbundsformænd sker i en demokratisk proces uden skelen til køn, hvilket medvirker til, at opfyldelse af målsætningen kan blive en langvarig proces. Bestyrelsen ønsker fortsat at kunne nå de opsatte mål om en mere ligelig fordeling mellem kønnene i bestyrelsen, og der vil fortsat blive arbejdet i denne retning, f.eks. i forbindelse med valg af bestyrelsesmedlemmer, som ikke repræsenterer ejerkredsen. Med baggrund i metoden for generalforsamlingens valg af bestyrelsesmedlemmer vil bestyrelsen dog i starten af 2019 tage stilling til, om målsætningen skal revideres, således at der besluttet en ny målsætning om, at der skal være mindst en tredjedel medlemmer af hvert køn frem mod udgangen af 2021.

For så vidt angår koncernens øvrige ledelsesniveauer er der opstillet mål om, at den bedst egnede skal ansættes uden hensyn til køn. Hvis, der er to slutkandidater med ensartede

faglige og personlige kvalifikationer til en ansættelse eller en forfremmelse, vælges kandidaten fra det underrepræsenterede køn. Det er således koncernens mål, at kønsfordelingen på direktør- og mellemliderniveau skal ændre sig i retning af en mere ligelig fordeling mellem mænd og kvinder – fra de aktuelle ca. 32 pct. kvinder i bankens ledergrupper til mindst 40 pct. Ovenstående resultater er en forbedring i forhold til 2017, men medfører en erkendelse af, at det tager længere tid end forventet. Det er bankens målsætning at opnå målet ved udgangen af 2021. Frem mod udgangen af 2021 vil der også være fokus på HR-initiativer, der understøtter den ønskede udvikling.

BESTYRELSEN

PER CHRISTENSEN
FORMAND

Født i 1957. Medlem af bestyrelsen siden 2014. Formand for bestyrelsen siden 2015. Formand for Nominerings- og Aflønningsudvalget.

Forbundsformand for 3F

Medlem af bestyrelsen i:

- A/S A-Pressen
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Fagbevægelsens Hovedorganisation
- PensionDanmark Holding A/S (Formand)
- PensionDanmark A/S (Formand)

Kvalifikationer:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Finansiell regulering
- Kreditmæssige forhold
- Forretningsmodel og Kundegrundlag

Mødedeltagelse:

- Bestyrelsesmøder: 10/10
- Nominerings- og Aflønningsudvalg: 2/2

Aktiebeholdning (stk.):

1

Vederlag (t.kr.):

375

CLAUS JENSEN
NÆSTFORMAND

Født i 1964. Medlem af bestyrelsen siden 2013. Næstformand for bestyrelsen siden 2015. Medlem af Nominerings- og Aflønningsudvalget. Medlem af Revisions- og Risikoudvalget. Formand for Det Rådgivende Repræsentantskab.

Forbundsformand for Dansk Metal

Medlem af bestyrelsen i:

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Arbejderbevægelsens Kooperativt Finansieringsfond
- A/S A-Pressen
- A/S Femern Landanlæg
- A/S Storebælt
- A/S Øresund
- Femern A/S
- Industriens Kompetenceudviklingsfond, IKUF
- Industriens Pensionsforsikring A/S
- Industriens Pension Service A/S
- Industriens Uddannelses- og Samarbejdsfond, IUS
- Industripension Holding A/S
- Fagbevægelsens Hovedorganisation
- Sund og Bælt Holding A/S
- Øresundsbro Konsortiet I/S
- Centralorganisationen af industriansatte i Danmark
- InnovationsFonden
- Markedsmodningsfonden
- Lindø port of Odense A/S
- IndustriALL European Trade Union (Næstformand)

Medlem i:

- Disruptionrådet
- Tænk tanken EUROPA
- Det Økonomiske Råd
- TeknologipagtRådet
- Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse

Kvalifikationer:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Kreditmæssige forhold
- Forretningsmodel og Kundegrundlag
- Operationelle risici og IT-området

Mødedeltagelse:

- Bestyrelsesmøder: 9/10
- Revisions- og Risikoudvalg: 6/6
- Nominerings- og Aflønningsudvalg: 2/2

Aktiebeholdning (stk.):

5

Vederlag (t.kr.):

325

LARS ANDERSEN

Født i 1958. Medlem af bestyrelsen siden 2009. Formand for Revisions- og Risikoudvalget.

Direktør i AE – Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Medlem af bestyrelsen i:

- Investeringsfonden for Udviklingslandene IFU
- Industriens Pensionsforsikring A/S
- Industripension Holding A/S
- Investeringsfonden for Østlandene (IØ-Fonden)

Kvalifikationer:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Markedsrisiko og Likviditet
- Finansiell regulering
- Kreditmæssige forhold
- Forretningsmodel og Kundegrundlag
- Operationelle risici og IT-området

Mødedeltagelse:

- Bestyrelsesmøder: 10/10
- Revisions- og Risikoudvalg: 6/6

Aktiebeholdning (stk.):

1

Vederlag (t.kr.):

225

BESTYRELSEN (FORTSAT)

TORBEN MÖGER PEDERSEN

Født i 1955. Medlem af bestyrelsen siden 2013. Medlem af Nominerings- og Aflønningsudvalget. Medlem af Revisions- og Risikoudvalget.

Adm. direktør i PensionDanmark A/S og PensionDanmark Holding A/S

Medlem af bestyrelsen i:

- Axcelfuture
- Danish SDG Investment Fund
- Danish Society for Education and Business (DSEB) (Formand)
- INDEX: Design to Improve Life
- Foreningen til udvikling af bestyrelsesarbejde i Danmark
- Forsikring & Pension (Formand)
- Gefion Gymnasium (Formand)
- Gigtforeningen (Næstformand)
- Hedorfs Fond
- PensionDanmark koncernens datterselskaber (Formand)
- Symbion Fonden
- Det Udenrigspolitiske Selskab
- Aalborg Universitet (Næstformand)

Kvalifikationer:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Markedsrisiko og Likviditet
- Finansiell regulering
- Kreditmæssige forhold
- Forretningsmodel og Kundegrundlag
- Operationelle risici og IT-området

Mødedeltagelse:

- Bestyrelsesmøder: 8/10
- Revisions- og Risikoudvalg: 6/6
- Nominerings- og Aflønningsudvalg: 2/2

Aktiebeholdning (stk.):

0

Vederlag (t.kr.):

250

LIZETTE RISGAARD

Født i 1960. Medlem af bestyrelsen siden 2016. Medlem af Nominerings- og Aflønningsudvalget.

Formand for Fagbevægelsens Hovedorganisation

Medlem af bestyrelsen i:

- Fonden LO-Skolen, Helsingør (Formand)
- Højstrupgård A/S (Formand)
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Arbejdsmarkedets Tillægspension – ATP
- Lønmodtagernes Dyrtidsfond
- Ulandssekretariatet
- DUI Leg og Virke/Børn hjælper børn Fonden
- Internationale Faglige Sammenslutning, IFS (Vicepræsident)
- Den Europæiske Faglige Sammenslutning, EFS, Eksekutivkomité
- Nordens Faglige Sammenslutning, NFS's styrelse
- Det Økonomiske Råd
- A/S A-Pressen (Formand)
- Konventum (Formand)

Kvalifikationer:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Finansiell regulering
- Kreditmæssige forhold
- Forretningsmodel og Kundegrundlag

Mødedeltagelse:

- Bestyrelsesmøder: 8/10
- Nominerings- og Aflønningsudvalg: 2/2

Aktiebeholdning (stk.):

1

Vederlag (t.kr.):

175

KIM LIND LARSEN

Født i 1956. Medlem af bestyrelsen siden 2016.

Gruppeformand i 3F

Medlem af bestyrelsen i:

- Fonden Femern Belt Development
- Fagbevægelsens Hovedorganisation
- PensionDanmark Holding A/S
- PensionDanmark A/S
- Røvig Centret
- A/S Teknologisk Institut
- Fællesfonden af 1961

Kvalifikationer:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Finansiell regulering
- Kreditmæssige forhold
- Forretningsmodel og Kundegrundlag

Mødedeltagelse:

- Bestyrelsesmøder: 8/10

Aktiebeholdning (stk.):

1

Vederlag (t.kr.):

150

BESTYRELSEN (FORTSAT)

KIM SIMONSEN

Født i 1961. Medlem af bestyrelsen siden 2018.

Forbundsformand for HK/Danmark

Medlem af bestyrelsen i:

- AKF Holding A/S
- AKF Invest CPH A/S
- Fonden for Entreprenørskab
- Arbejdsmarkedets Tillægspension - ATP A/S A-Pressen
- Refshaleøens Holding A/S
- ASX 7 ApS
- Kommandititselskabet Christiansminde
- Refshaleøens Ejendomsselskab A/S
- Fagbevægelsens Hovedorganisation
- Sampension Livsforsikring A/S
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Sampension Administrationselskab A/S
- Copenhagen Business Academy
- Dansk Flygtningehjælp
- Danske Erhvervsskoler og gymnasier

Kvalifikationer:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Finansiell regulering
- Forretningsmodel og Kundegrundlag
- Operationelle risici og IT-området

Mødedeltagelse:

- Bestyrelsesmøder: 7/8

Aktiebeholdning (stk.):

0

Vederlag (t.kr.):

121

OLE WEHLAST

Født i 1959. Medlem af bestyrelsen siden 2016.

Forbundsformand for NNF

Medlem af bestyrelsen i:

- Dansk Folkeferie Fonden
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Københavns Bagerafdelings Fond
- AOF Danmark (Formand)
- ATP's repræsentantskab
- Fagbevægelsens Hovedorganisation
- Ulandssekretariatet

Kvalifikationer:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Finansiell regulering
- Kreditmæssige forhold
- Forretningsmodel og Kundegrundlag

Mødedeltagelse:

- Bestyrelsesmøder: 6/10

Aktiebeholdning (stk.):

2

Vederlag (t.kr.):

150

CHRISTIAN RIEWE

Født i 1975. Medlem af bestyrelsen siden 2017.

Advokat (H) og partner i Advokatfirmaet Bjørst

Medlem af bestyrelsen i:

- Bjert Busser ApS (Formand)
- Workz A/S (Næstformand)
- Schmidts Turist A/S
- Friis-Holm Chokolade A/S (Formand)
- KLC A/S
- Vikingbus A/S
- Brønnums (Turistfart) A/S (Formand)
- Toftegaard Biler A/S

Kvalifikationer:

- Ledelse, HR og Strategi
- Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold
- Kreditmæssige forhold
- Forretningsmodel og Kundegrundlag

Mødedeltagelse:

- Bestyrelsesmøder: 10/10

Aktiebeholdning (stk.):

0

Vederlag (t.kr.):

150

BESTYRELSEN (FORTSAT)

NADJA LIND BØGH KARLSEN	JESPER PEDERSEN	YVONNE HANSEN	LASSE THORN
			
Født i 1986. Medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen siden 2018.	Født i 1979. Medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen siden 2014.	Født i 1964. Medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen siden 2016.	Født i 1975. Medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen siden 2014.
Kunderådgiver i A/S Arbejdernes Landsbank	Kunderådgiver i A/S Arbejdernes Landsbank	Pensionschef i A/S Arbejdernes Landsbank	Fællestillidsrepræsentant i A/S Arbejdernes Landsbank
			Medlem af bestyrelsen i: <ul style="list-style-type: none"> ■ HK/Privat
Kvalifikationer: <ul style="list-style-type: none"> ■ Ledelse, HR og Strategi ■ Markedsrisiko og Likviditet ■ Kreditmæssige forhold ■ Forretningsmodel og Kundegrundlag ■ Operationelle risici og IT-området 	Kvalifikationer: <ul style="list-style-type: none"> ■ Ledelse, HR og Strategi ■ Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold ■ Markedsrisiko og Likviditet ■ Finansiell regulering ■ Kreditmæssige forhold ■ Forretningsmodel og Kundegrundlag ■ Operationelle risici og IT-området 	Kvalifikationer: <ul style="list-style-type: none"> ■ Ledelse, HR og Strategi ■ Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold ■ Markedsrisiko og Likviditet ■ Finansiell regulering ■ Forretningsmodel og Kundegrundlag ■ Operationelle risici og IT-området 	Kvalifikationer: <ul style="list-style-type: none"> ■ Ledelse, HR og Strategi ■ Makroøkonomiske og Regnskabsmæssige forhold ■ Markedsrisiko og Likviditet ■ Finansiell regulering ■ Kreditmæssige forhold ■ Forretningsmodel og Kundegrundlag ■ Operationelle risici og IT-området
Mødedeltagelse: <ul style="list-style-type: none"> ■ Bestyrelsesmøder: 6/8 	Mødedeltagelse: <ul style="list-style-type: none"> ■ Bestyrelsesmøder: 10/10 	Mødedeltagelse: <ul style="list-style-type: none"> ■ Bestyrelsesmøder: 9/10 	Mødedeltagelse: <ul style="list-style-type: none"> ■ Bestyrelsesmøder: 10/10
Aktiebeholdning (stk.): 1	Aktiebeholdning (stk.): 1	Aktiebeholdning (stk.): 1	Aktiebeholdning (stk.): 1
Vederlag (t.kr.): 121	Vederlag (t.kr.): 150	Vederlag (t.kr.): 150	Vederlag (t.kr.): 150

DIREKTIONEN

GERT R. JONASSEN

Født i 1959.

Ordførende direktør

Medlem af bestyrelsen i:

- AL Finans A/S (Formand)
- Finansektorens Uddannelsescenter (Næstformand)
- Bankernes EDB Central a.m.b.a. (Formand)
- Kooperationen
- LR Realkredit A/S (Næstformand)
- PensionDanmark Holding A/S
- PensionDanmark A/S
- Pras A/S
- Landsdækkende Banker
- Totalkredit A/S
- DLR Kredit A/S

Medlem af direktionen i:

- Handels ApS Panoptikon

Aktiebeholdning (stk.):

1

Vederlag (t.kr.):

3.400

JAN W. ANDERSEN

Født i 1958.

Bankdirektør

Medlem af bestyrelsen i:

- AL Finans A/S
- Arbejdsmarkedets Tillægspension – ATP
- BI Holding A/S
- Forvaltningsinstituttet for Lokale Pengeinstitutter (Næstformand)
- Lønmodtagernes Garantifond
- Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede, AFU
- VP Securites A/S + formand for Risk Committee
- PFA Advisory Board

Aktiebeholdning (stk.):

0

Vederlag (t.kr.):

3.102

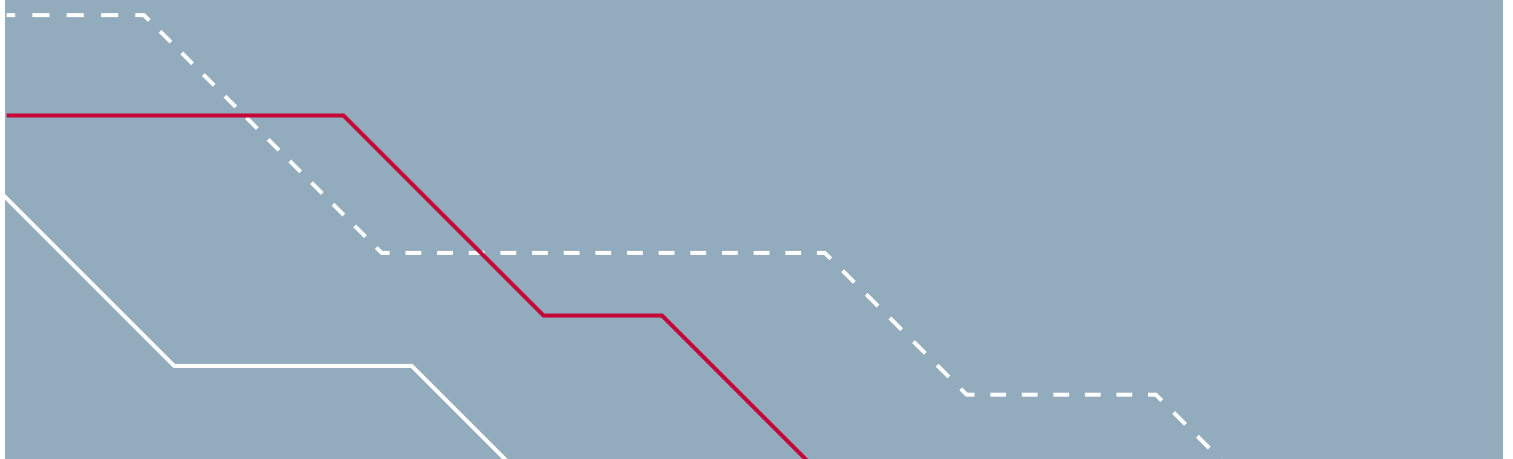
Oversigt over bankens udvikling

År	Aktiekapital mio. kr.	Egenkapital mio. kr.	Samlede indlån mio. kr.	Samlede udlån mio. kr.	Balance mio. kr.	Udbytte *) pct.
1919	2,0	2,1	8,5	6,2	10,8	2%
1924	3,0	3,1	32,1	27,3	35,7	0%
1929	3,0	3,2	34,5	27,1	38,1	0%
1934	4,0	5,8	54,7	30,5	60,9	5%
1939	5,7	8,3	79,1	53,8	91,0	5%
1944	6,1	10,4	112,7	39,6	132,3	5%
1949	9,0	14,7	148,2	107,0	185,2	5%
1954	12,3	20,0	236,4	166,5	280,9	5%
1959	20,0	34,4	324,5	208,1	397,0	5%
1964	27,5	51,2	512,4	391,1	687,7	5%
1969	73,2	132,2	1.112,6	859,1	2.020,2	8%
1974	84,0	189,6	1.416,9	1.055,9	1.952,3	8%
1979	155,0	386,4	3.302,9	2.042,2	4.138,4	8%
1984	250,0	1.065,3	7.160,0	4.113,0	9.193,0	10%
1989	300,0	1.038,4	8.874,5	6.816,2	12.114,4	5%
1990	300,0	1.127,1	9.604,3	7.246,7	13.190,2	5%
1991	300,0	1.141,1	10.066,2	7.589,8	13.503,8	7%
1992	300,0	910,2	9.518,1	6.321,7	11.909,4	0%
1993	300,0	1.017,1	9.810,7	5.915,7	12.056,0	6%
1994	300,0	978,8	9.497,1	5.980,6	13.019,9	6%
1995	300,0	1.107,8	9.366,6	6.120,8	12.481,7	8%
1996	300,0	1.244,3	9.509,5	5.954,8	12.992,8	8%
1997	300,0	1.253,9	8.600,6	6.253,0	13.593,7	8%
1998	300,0	1.324,8	9.073,7	6.129,1	13.634,4	9%
1999	300,0	1.366,1	8.703,3	5.767,1	13.304,5	8%
2000	300,0	1.447,8	8.647,4	6.612,6	14.694,4	8%
2001	300,0	1.517,6	9.462,6	6.798,6	13.584,2	8%
2002	300,0	1.572,7	9.931,4	6.718,1	12.966,8	8%
2003	300,0	1.776,4	10.064,1	7.243,9	14.818,5	35%
2004	300,0	1.985,2	11.172,1	7.995,4	17.632,3	18%
2005	300,0	2.577,0	11.901,9	9.147,1	20.155,4	15%
2006	300,0	2.826,0	12.635,4	11.158,2	22.266,0	20%
2007	300,0	2.951,3	14.575,9	13.255,1	25.721,9	20%
2008	300,0	2.847,5	19.079,5	17.401,1	31.819,4	0%
2009	300,0	2.939,7	21.406,2	16.954,7	30.512,1	0%
2010	300,0	3.118,2	20.942,4	16.917,4	32.344,2	8%
2011	300,0	3.157,3	22.932,6	16.948,1	34.570,2	8%
2012	300,0	3.607,2	24.100,6	17.687,2	36.773,2	35%
2013	300,0	3.929,4	28.134,6	18.051,8	37.568,0	20%
2014	300,0	5.049,1	29.640,5	18.201,9	40.060,3	15%
2015	300,0	5.279,6	32.314,4	19.637,1	41.978,3	10%
2016	300,0	5.681,7	34.204,5	20.850,0	44.340,3	10%
2017	300,0	6.761,5	37.460,7	21.682,8	47.261,3	50%
2018	300,0	6.873,2	44.839,3	21.798,8	54.973,8	20%

*) Udbytteprocenten opgøres som udloddet udbytte i forhold til aktiekapitalen.

Påtegninger

Ledespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for 2018 for Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank.

Koncernregnskabet er aflagt i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU, og årsregnskabet for banken er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og bankens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og bankens aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og bankens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og banken står over for.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 19. februar 2019

Direktionen:

Gert R. Jonassen
Ordførende direktør

Jan W. Andersen
Bankdirektør

Bestyrelsen:

Per Christensen
Formand

Claus Jensen
Næstformand

Lizette Risgaard

Kim Lind Larsen

Ole Wehlast

Kim Simonsen

Lars Andersen

Torben Möger Pedersen

Christian Riewe

Lasse Thorn

Jesper Pedersen

Yvonne Hansen

Nadja Lind Bøgh Karlsen

Intern Revisions påtegning

Konklusion

Vi har revideret koncern- og årsregnskabet for Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomst-opgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som banken samt pengestrømsopgørelse for koncernen. Koncernregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU, og årsregnskabet for banken udarbejdes i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncern- og årsregnskabet for Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank giver et retvisende billede af koncernens og bankens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og bankens aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU, for så vidt angår koncernregnskabet samt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, for så vidt angår årsregnskabet.

Den udførte revision

Vi har udført revisionen i overensstemmelse med Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncern- og årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

Revisionen er planlagt og udført således, at vi har vurderet de forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod regnskabsaflæggelsesprocessen og væsentlige forretningsmæssige risici.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i koncern- og årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i koncern- og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for selskabets udarbejdelse af et koncern- og årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne. En revision omfatter endvidere en vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis

er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af koncern- og årsregnskabet.

Vores revision har omfattet de væsentlige og risikofyldte områder, og det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncern- og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncern- og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet, årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen, eller i øvrigt synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, hvorvidt ledelsesberetningen indeholder de krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, og at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncern- og årsregnskabet. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

København, 19. februar 2019

Christoffer Max Jensen

Revisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som banken samt pengestrømsopgørelse for koncernen. Koncernregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for finansielle virksomheder, og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet giver et retvisende billede af koncernens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for finansielle virksomheder.

Det er endvidere vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af bankens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af bankens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit „Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet“. Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Vi blev første gang valgt som revisor for Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank den 21. december 1990 for regnskabsåret 1990. Vi blev sammen med RI Statsautoriseret Revisionsaktieselskab genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på 18 år frem til og med regnskabsåret 2007. Efter udbud i både 2007 og 2011 er vi genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på først 4 år og herefter 7 år frem til og med regnskabsåret 2018.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv.

Udlån udgør for koncernen 22.086 mio. kr. pr. 31. december 2018, og garantier udgør 5.226 mio. kr. (udlån udgjorde 21.958 mio. kr. og garantier udgjorde 4.783 mio. kr. pr. 31. december 2017). Nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. udgør i perioden 1. januar - 31. december 2018 samlet set 69,5 mio. kr. (indtægt) (nedskrivninger og hensættelser til tab på garantier mv. udgjorde i perioden 1. januar - 31. december 2017 samlet -14,3 mio. kr.).

Fastlæggelsen af forventede nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. er forbundet med betydelig usikkerhed og i et vist omfang baseret på ledelsesmæssige skøn. Som følge af væsentligheden af disse skøn og størrelsen af udlån i koncernen og banken er revisionen af nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. et centralt forhold ved revisionen.

De forhold vedrørende udlån, som indeholder størst skøn, og som derfor kræver øget opmærksomhed ved revisionen er:

- Identifikation af eksponeringer, som er kreditforringet.
- Parametre og ledelsesmæssige skøn i den anvendte beregningsmodel for fastlæggelsen af de forventede tab i stadie 1 og 2.
- Værdiansættelse af sikkerheder og fremtidige pengestrømme, herunder ledelsesmæssige skøn knyttet til fastlæggelsen af forventede tab i stadie 3.

Principperne for opgørelse af nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. er nærmere beskrevet i anvendt regnskabspraksis og ledelsen har beskrevet håndteringen af kreditrisici samt vurdering af nedskrivningsbehovet i note 1, 9 og 46 i koncernregnskabet.

Forholdet er behandlet således i revisionen

Baseret på vores risikovurdering har revisionen omfattet en gennemgang af bankens relevante forretningsgange for udlån, test af relevante kontroller og analyse af udviklingen i kreditkvaliteten på udlån og herunder størrelsen af nedskrivningerne samt hensættelserne til tab på garantier mv.

Vores revisionshandling har bestået af test af relevante kontroller vedrørende:

- Løbende vurdering af kreditrisikoen.
- Vurdering og validering af input og forudsætninger anvendt i beregning af nedskrivningerne samt hensættelser til tab på garantier mv. i stadie 1 og 2.
- Fastsættelse af ledelsesmæssige skøn i modellen og i stadie 3.

Vores revisionshandling har desuden omfattet:

- Stikprøvevis gennemgang eksponeringer for at sikre, at der sker rettidig identifikation af kreditforringelse af udlån samt hensættelser til tab på garantier mv.
- Indhentet og evalueret revisorerklæring fra bankens datacentral med høj grad af sikkerhed, der omfatter en vurdering af bankens opgjorte parametre samt inddeling i stadier.
- Udfordring af de væsentlige forudsætninger i den anvendte beregningsmodel med særligt fokus på objektivitet og det anvendte datagrundlag.
- Udfordring af ledelsesmæssige skøn i den anvendte beregningsmodel med særligt fokus på konsistens samt objektivitet hos ledelsen, herunder udfordring af dokumentation af tilstrækkeligheden af ledelsesmæssige skøn
- For udlån og garantier mv. klassificeret i stadie 3, har vi stikprøvevist testet, at det opgjorte nedskrivningsbehov samt hensættelser til tab på garantier mv. er i overensstemmelse med lovgivningens og koncernens retningslinjer herom. Det har omfattet test af anvendte sikkerhedsværdier og scenariefastsættelse.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i lov om finansiel virksomhed, samt for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og bankens evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller banken, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger,

som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og bankens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og bankens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og banken ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

København, den 19. februar 2019

DELOITTE

STATSAUTORISERET REVISIONSPARTNERSELSKAB

CVR-NR. 33 96 35 56

ANDERS OLDAU GJELSTRUP
statsautoriseret revisor
MNE-nr. 10777

JAKOB LINDBERG
statsautoriseret revisor
MNE-nr. 40824

Koncernregnskab og årsregnskab

Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse

Note	Koncernen		Banken		
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	
Resultatopgørelse					
4	Renteindtægter opgjort efter den effektive rentemetode	1.110,9	1.160,9	1.008,9	1.047,2
4	Andre renteindtægter	51,7	85,9	51,7	85,9
5	Renteudgifter	-58,1	-53,2	-57,7	-52,6
	Netto renteindtægter	1.104,4	1.193,6	1.002,9	1.080,4
	Udbytte af aktier mv.	60,3	43,8	60,3	43,8
6	Gebyrer og provisionsindtægter	659,4	663,7	611,8	596,9
6	Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	-79,1	-108,2	-70,5	-61,7
	Netto rente- og gebyrindtægter	1.745,0	1.792,9	1.604,4	1.659,4
7	Kursreguleringer	-14,8	901,3	-15,3	901,5
	Andre driftsindtægter	68,8	90,5	34,5	57,4
8	Udgifter til personale og administration	-1.405,9	-1.353,8	-1.313,3	-1.264,4
17-19	Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	-64,2	-59,1	-30,6	-26,6
	Andre driftsudgifter	-59,4	-52,7	-55,4	-47,2
9	Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	69,5	-14,3	71,1	-4,6
15	Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	31,4	20,7
	Resultat før skat	339,0	1.304,7	326,8	1.296,1
10	Skat	-40,1	-149,3	-28,0	-140,6
	Årets resultat	298,9	1.155,5	298,9	1.155,5
Fordeles på:					
	Arbejdernes Landsbanks aktionærer	233,2	1.089,5	233,2	1.089,5
	Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	65,7	66,0	65,7	66,0
	Årets resultat	298,9	1.155,5	298,9	1.155,5
11 Resultat pr. aktie					
	Resultat pr. aktie (kr.)	834	3.680	834	3.680
	Udvandet resultat pr. aktie (kr.)	834	3.680	834	3.680
Totalindkomstopgørelse					
	Årets resultat	298,9	1.155,5	298,9	1.155,5
Anden totalindkomst					
Poster, der ikke kan blive reklassificeret til resultatopgørelsen					
18	Ændring i domicilejendommenes omvurderede værdi	142,5	5,8	142,5	5,8
20	Skat	-7,1	0,0	-7,1	0,0
	Anden totalindkomst i alt	135,4	5,8	135,4	5,8
	Årets totalindkomst	434,3	1.161,3	434,3	1.161,3
Fordeles på:					
	Arbejdernes Landsbanks aktionærer	368,6	1.095,3	368,6	1.095,3
	Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	65,7	66,0	65,7	66,0
	Årets totalindkomst	434,3	1.161,3	434,3	1.161,3

Balance

Note	Koncernen		Banken		
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	
Aktiver					
	Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	970,7	908,4	970,7	908,4
9, 12	Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	5.211,5	6.015,7	5.202,3	6.007,8
9, 13	Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8	21.958,1	21.798,8	21.682,8
14	Obligationer til dagsværdi	18.834,3	11.812,4	18.834,3	11.812,4
	Aktier mv.	1.446,9	2.045,3	1.446,9	2.045,3
15	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	279,1	278,8
16	Aktiver tilknyttet puljeordninger	4.177,2	2.727,5	4.177,2	2.727,5
17	Immaterielle aktiver	18,7	16,6	0,0	0,0
	Investeringsejendomme	36,4	37,6	36,4	37,6
	Domicilejendomme	1.088,9	857,3	1.088,9	857,3
18	Grunde og bygninger i alt	1.125,3	894,8	1.125,3	894,8
19	Øvrige materielle aktiver	180,0	149,0	103,2	74,6
	Aktuelle skatteaktiver	23,9	32,7	41,9	47,9
20	Udskudte skatteaktiver	23,6	11,7	16,8	19,5
21	Andre aktiver	978,8	767,0	951,3	736,0
	Periodeafgrænsningsposter	29,8	29,7	26,1	25,6
	Aktiver i alt	55.106,5	47.368,9	54.973,8	47.261,3
Passiver					
Forpligtelser					
Gæld					
22	Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	1.622,3	2.080,7	1.622,3	2.080,7
23	Indlån og anden gæld	40.695,5	34.756,2	40.662,1	34.733,2
	Indlån i puljeordninger	4.177,2	2.727,5	4.177,2	2.727,5
24	Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	302,7	54,8	302,7	54,8
25	Andre passiver	1.269,8	882,5	1.203,3	811,1
	Periodeafgrænsningsposter	73,2	35,5	43,3	23,0
	Gæld i alt	48.140,6	40.537,2	48.011,0	40.430,3
Hensatte forpligtelser					
	Hensættelser til tab på garantier	22,8	30,8	22,8	30,8
	Andre hensatte forpligtelser	69,8	39,4	66,8	38,8
26	Hensatte forpligtelser i alt	92,7	70,2	89,6	69,5
	Forpligtelser i alt	48.233,3	40.607,4	48.100,6	40.499,8
Egenkapital					
27	Aktiekapital	300,0	300,0	300,0	300,0
	Opskrivningshenlæggelser	454,0	326,7	454,0	326,7
	Reserve efter indre værdis metode	0,0	0,0	297,4	266,0
	Overført overskud	5.210,2	5.135,9	4.912,9	4.869,9
	Foreslået udbytte	60,0	150,0	60,0	150,0
	Arbejdernes Landsbanks aktionærer	6.024,3	5.912,6	6.024,3	5.912,6
32	Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	848,9	848,9	848,9	848,9
	Egenkapital i alt	6.873,2	6.761,5	6.873,2	6.761,5
	Passiver i alt	55.106,5	47.368,9	54.973,8	47.261,3

Egenkapitalopgørelse

Arbejdernes Landsbanks aktionærer

	Aktiekapital	Opskrivnings- henlæggelser	Overført overskud	Foreslået udbytte	I alt	Hybrid kernekapital	Egenkapital i alt
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Koncernen 2018							
Egenkapital primo	300,0	326,7	5.135,9	150,0	5.912,6	848,9	6.761,5
Ændring af regnskabspraksis, IFRS 9	0,0	0,0	-147,9	0,0	-147,9	0,0	-147,9
Skatteeffekt, IFRS 9	0,0	0,0	32,5	0,0	32,5	0,0	32,5
Tilpasset egenkapital primo	300,0	326,7	5.020,5	150,0	5.797,2	848,9	6.646,1
Årets resultat	0,0	0,0	173,2	60,0	233,2	65,7	298,9
Anden totalindkomst	0,0	135,4	0,0	0,0	135,4	0,0	135,4
Totalindkomst i alt	0,0	135,4	173,2	60,0	368,6	65,7	434,3
Anden til- og afgang *)	0,0	-8,1	8,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Udbetalt udbytte for 2017	0,0	0,0	0,0	-150,0	-150,0	0,0	-150,0
Betalte renter af hybrid kernekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-65,7	-65,7
Køb af egne aktier	0,0	0,0	-6,0	0,0	-6,0	0,0	-6,0
Skat	0,0	0,0	14,4	0,0	14,4	0,0	14,4
Egenkapitalbevægelser i alt	0,0	127,3	189,7	-90,0	227,0	0,0	227,1
Egenkapital ultimo	300,0	454,0	5.210,2	60,0	6.024,3	848,9	6.873,2
Koncernen 2017							
Egenkapital primo	300,0	365,7	4.137,1	30,0	4.832,8	849,0	5.681,7
Årets resultat	0,0	0,0	939,5	150,0	1.089,5	66,0	1.155,5
Anden totalindkomst	0,0	5,8	0,0	0,0	5,8	0,0	5,8
Totalindkomst i alt	0,0	5,8	939,5	150,0	1.095,3	66,0	1.161,3
Anden til- og afgang *)	0,0	-44,8	44,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Udbetalt udbytte for 2016	0,0	0,0	0,0	-30,0	-30,0	0,0	-30,0
Betalte renter af hybrid kernekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-66,1	-66,1
Skat	0,0	0,0	14,5	0,0	14,5	0,0	14,5
Egenkapitalbevægelser i alt	0,0	-39,0	998,8	120,0	1.079,8	-0,1	1.079,7
Egenkapital ultimo	300,0	326,7	5.135,9	150,0	5.912,6	848,9	6.761,5

*) Realiserede opskrivningshenlæggelser samt afskrivninger på opskrevne domicilejendomme.

Egenkapitalopgørelse

Arbejdernes Landsbanks aktionærer

	Aktie- kapital	Opskrivnings- henlæggelser	Reserve efter indre værdis metode	Overført overskud	Foreslået udbytte	I alt	Hybrid kernekapital	Egenkapital i alt
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Banken 2018								
Egenkapital primo	300,0	326,7	266,0	4.869,9	150,0	5.912,6	848,9	6.761,5
Ændring af regnskabspraksis, IFRS 9	0,0	0,0	0,0	-139,1	0,0	-139,1	0,0	-139,1
Skatteeffekt, IFRS 9	0,0	0,0	0,0	23,8	0,0	23,8	0,0	23,8
Tilpasset egenkapital primo	300,0	326,7	266,0	4.754,6	150,0	5.797,2	848,9	6.646,1
Årets resultat	0,0	0,0	31,4	141,8	60,0	233,2	65,7	298,9
Anden totalindkomst	0,0	135,4	0,0	0,0	0,0	135,4	0,0	135,4
Totalindkomst i alt	0,0	135,4	31,4	141,8	60,0	368,6	65,7	434,3
Anden til- og afgang *)	0,0	-8,1	0,0	8,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Udbetalt udbytte for 2017	0,0	0,0	0,0	0,0	-150,0	-150,0	0,0	-150,0
Betalte renter af hybrid kernekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-65,7	-65,7
Køb af egne aktier	0,0	0,0	0,0	-6,0	0,0	-6,0	0,0	-6,0
Skat	0,0	0,0	0,0	14,4	0,0	14,4	0,0	14,4
Egenkapitalbevægelser i alt	0,0	127,3	31,4	158,3	-90,0	227,0	0,0	227,1
Egenkapital ultimo	300,0	454,0	297,4	4.912,9	60,0	6.024,3	848,9	6.873,2
Banken 2017								
Egenkapital primo	300,0	365,7	245,2	3.891,9	30,0	4.832,8	849,0	5.681,7
Årets resultat	0,0	0,0	20,7	918,8	150,0	1.089,5	66,0	1.155,5
Anden totalindkomst	0,0	5,8	0,0	0,0	0,0	5,8	0,0	5,8
Totalindkomst i alt	0,0	5,8	20,7	918,8	150,0	1.095,3	66,0	1.161,3
Anden til- og afgang *)	0,0	-44,8	0,0	44,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Udbetalt udbytte for 2016	0,0	0,0	0,0	0,0	-30,0	-30,0	0,0	-30,0
Betalte renter af hybrid kernekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-66,1	-66,1
Skat	0,0	0,0	0,0	14,5	0,0	14,5	0,0	14,5
Egenkapitalbevægelser i alt	0,0	-39,0	20,7	978,1	120,0	1.079,8	-0,1	1.079,7
Egenkapital ultimo	300,0	326,7	266,0	4.869,9	150,0	5.912,6	848,9	6.761,5

*) Realiserede opskrivningshenlæggelser samt afskrivninger på opskrevne domicilejendomme.

Pengestrømsopgørelse

Note	Koncernen	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
Resultat før skat	339,0	1.304,7
Regulering for ikke-likvide driftsposter		
7 Dagsværdiregulering på investeringsejendomme	2,4	0,0
17 Af- og nedskrivninger på immaterielle aktiver	9,5	6,1
18-19 Af-, ned- og opskrivninger på materielle aktiver	54,7	53,0
9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-69,5	14,3
Ændring i driftskapital		
Udlån og tilgodehavender hos kreditinstitutter mv.	-32,7	-780,5
Obligationer og aktier	-6.423,5	2.678,3
Indlån og gæld til kreditinstitutter mv.	6.930,6	2.087,3
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	248,0	-208,4
Øvrige aktiver og passiver	-1.387,3	-739,1
Betalt selskabsskat	-3,6	-162,0
Pengestrøm fra driftsaktivitet	-332,5	4.253,8
17 Køb af immaterielle aktiver	-11,7	-9,9
18-19 Køb af materielle aktiver	-209,4	-125,5
Salg af materielle aktiver	33,4	161,7
Pengestrøm fra investeringsaktivitet	-187,7	26,2
29 Udbetalt udbytte	-150,0	-30,0
Betalte renter af hybrid kernekapital	-65,7	-66,1
28 Køb af egne aktier	-6,0	0,0
Pengestrøm fra finansieringsaktivitet	-221,7	-96,1
Årets pengestrøm	-741,8	4.184,0
Likvider primo	6.924,0	2.740,0
Likvider ultimo	6.182,2	6.924,0
Likvider ultimo omfatter:		
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	970,7	908,4
12 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker med mindre end 3 mdr. forfald	5.211,5	6.015,7
Likvider ultimo	6.182,2	6.924,0
Pengestrømsopgørelsen kan ikke direkte udledes af koncernregnskabets øvrige bestanddele.		

Oversigt over noter

Note	Side
1 Anvendt regnskabspraksis	40
2 Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger	53
3 Segmentoplysninger	54
4 Renteindtægter	56
5 Renteudgifter	56
6 Netto gebyr- og provisionsindtægter	56
7 Kursreguleringer	57
8 Udgifter til personale og administration	57
9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	59
10 Skat	66
11 Resultat pr. aktie	66
12 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	67
13 Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	67
14 Obligationer til dagsværdi	68
15 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	68
16 Aktiver tilknyttet puljeordninger	68
17 Immaterielle aktiver	68
18 Grunde og bygninger	69
19 Øvrige materielle aktiver	69
20 Udskudte skatteaktiver	70
21 Andre aktiver	70
22 Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	70
23 Indlån og anden gæld	71
24 Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	71
25 Andre passiver	71
26 Hensatte forpligtelser	71
27 Aktiekapital	72
28 Egne aktier	72
29 Udbytte	72
30 Kapitalgrundlag	73
31 Kapitalstyring	74
32 Hybrid kernekapital	76
33 Eventualforpligtelser mv.	76
34 Modtagne sikkerheder	77
35 Afgivne sikkerheder	77
36 Regnskabsmæssig sikring	77
37 Overdragne aktiver som fortsat indregnes i balancen	78
38 Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger	79
39 Modregningsmuligheder	81
40 Dagsværdioplysninger og klassifikation af finansielle instrumenter	82
41 Leasing	88
42 Transaktioner med nærtstående parter	89
43 Koncernoversigt	90
44 Hoved- og nøgletal	91
45 Nøgletalsdefinitioner	95
46 Risikostyring	97
Kreditrisiko	97
Markedsrisiko	111
Likviditetsrisiko	114
Operationel risiko	116

Note 1

Anvendt regnskabspraksis

Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank er hjemmehørende i Danmark. Den finansielle del af årsrapporten for perioden 1. januar – 31. december 2018 omfatter både koncernregnskab for Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank og dets dattervirksomheder samt årsregnskab for moderselskabet.

Koncernregnskabet aflægges i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards (IFRS), som godkendt af EU, og yderligere danske oplysningskrav fastlagt i IFRS-bekendtgørelsen for finansielle virksomheder udstedt i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Årsregnskabet for moderselskabet er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed, herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter m.fl. (regnskabsbekendtgørelsen) samt Finanstilsynets udstedte vejledninger.

Bestyrelsen og direktionen har den 19. februar 2019 behandlet og godkendt årsrapporten for 2018 for Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank. Årsrapporten forelægges til selskabets aktionærer til godkendelse på den ordinære generalforsamling den 11. marts 2019.

Tal i regnskabet er præsenteret i mio. kr., medmindre andet er angivet. Der kan derfor opstå afrundingsdifferencer, fordi sumtotaler er afrundet og alle bagvedliggende decimaler ikke fremgår for regnskabslæseren.

Reglerne for indregning og måling i moderselskabet er forenelige med IFRS.

Den anvendte regnskabspraksis er anvendt konsistent i regnskabsåret og for sammenligningstallene bortset fra nye standarder, der implementeres fremadrettet uden korrektion af sammenligningstal, som beskrevet nedenfor.

Standarder og fortolkningsbidrag, der endnu ikke er trådt i kraft

På tidspunktet for offentliggørelse af denne årsrapport foreligger der en række nye eller ændrede standarder og fortolkningsbidrag, som endnu ikke er trådt i kraft, og som derfor ikke er indarbejdet i årsrapporten. De nye standarder og fortolkningsbidrag implementeres i takt med, at de bliver obligatoriske.

Bortset IFRS 16 om leasing og IAS 12 om indkomstskatter forventes ingen af de nye eller ændrede standarder eller fortolkningsbidrag at få væsentlig indvirkning på regnskabsaflæggelsen for koncernen.

Leasing efter IFRS 16

IFRS 16 erstatter den nuværende IAS 17 med tilhørende fortolkningsbidrag. Standarden træder i kraft for regnskabsår, der påbegyndes 1. januar 2019 eller senere. IFRS 16 ændrer den regnskabsmæssige behandling af koncernens operationelle leasingkontrakter, hvor koncernen er leasingtager.

Leasingtager skal anvende én leasingmodel, som stort set svarer til den nuværende regnskabsmæssige behandling af finansiell leasing for alle leasingkontrakter bortset fra kortfristede leasingkontrakter og leasing af småaktiver. Alle leasingkontrakter behandles således ens og indregnes som et leasingaktiv, der repræsenterer brugsretten til aktivet og afskrives over leasingperioden. Ved første indregning måles leasingaktivet til nutidsværdien af leasingforpligtelsen med tillæg af omkostninger og forudbetalinger. Herudover indregnes en leasingforpligtelse i form af nutidsværdien af de fremtidige leasingbetalinger, der efterfølgende behandles som renter og afdrag på leasingforpligtelsen.

Koncernen har vurderet den nye leasingstandard's potentielle effekt på årsregnskabet, som i udgangspunktet er begrænset, eftersom koncernen via dattervirksomheden AL Finans A/S primært optræder som leasinggiver, der indregner såvel finansielle som operationelle leasingkontrakter på balancen.

Analysen af IFRS 16-effekten på koncern- og årsregnskabet for 2019 vil flytte off-balance poster i størrelsen 100-125 mio. kr. ind på balancen hidrørende fra lejekontrakter med lang opsigelse (12 måneder og derover) i ejendomme, som anvendes til filialdrift, og i mindre omfang bankens operationelle leasing af biler. Ændringen vurderes at have en uvæsentlig effekt på resultatopgørelsen.

IAS 12 Indkomstskatter

Præsentation af skat af hybrid kernekapital ændres med virkning fra 2019, hvor skatteeffekten af fradragretten for renterne føres i resultatet.

Med udgangspunkt i årsregnskabet 2018 udgør skatteeffekten 14,4 mio. kr.

Implementering af nye og ændrede standarder

Koncernen har med virkning fra 1. januar 2018 implementeret følgende nye og ændrede standarder:

- IFRS 9 om finansielle instrumenter.
- IFRS 15 om omsætning fra kontrakter med kunder.
- Ændret IAS 40 om overførsel til eller fra investeringsejendomme.

Af ovenstående har alene IFRS 9 påvirket indregning og måling i årsrapporten, mens IFRS 15 har påvirket oplysningskravene.

Effekt af IFRS 9

IFRS 9, der erstatter IAS 39, introducerer en ny klassifikation og måling af finansielle aktiver drevet af virksomhedens forretningsmodel og de underliggende pengestrømmes karakteristika. Endvidere introduceres en ny nedskrivningsmodel for finansielle aktiver.

Klassifikation og måling af finansielle aktiver og forpligtelser

Finansielle aktiver, som holdes for at generere de kontraktmæssige betalinger, og hvor de kontraktlige betalinger udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til amortiseret kostpris.

Øvrige finansielle aktiver, herunder kapitalandele og derivater, hvor pengestrømmene ikke udelukkende består af renter og afdrag, indgår i et risikostyringssystem og en investeringsstrategi, der baserer sig på dagsværdier, og indgår på dette grundlag i bankens interne ledelsesrapportering. Disse finansielle aktiver måles derfor efter tidspunktet for første indregning til dagsværdi gennem resultatopgørelsen.

Anvendelsen af IFRS 9-målingskategorierne for finansielle aktiver er uændret i forhold til de anvendte målingskriterier i årsrapporten for 2017.

Nedskrivning af finansielle aktiver

Med IFRS 9 erstattes den hidtidige nedskrivningspraksis for udlån og hensættelser på garantier og lånetilsagn, der er baseret på faktisk indtrufne tab (incurred loss-model), af en nedskrivningsmodel baseret på forventede tab (expected loss-model). Opgørelsen af det forventede tab er, ud fra en PD-tilgang, baseret på PD (sandsynlighed for misligholdelse), EAD (kundens eksponering ved en evt. misligholdelse) og LGD (tab ved misligholdelse) tillagt forventninger til den fremtidige makroøkonomiske udvikling. Mere enkle metoder, herunder en porteføljebaseret tabsprocenttilgang, kan også anvendes.

Overgangen til IFRS 9 betyder, at indregning af fremtidige forventede tab skal ske allerede ved første indregning.

Der har i regnskabsåret ikke været ændringer i væsentlige antagelser og vurderingsmetoder, som blev lagt til grund for opgørelsen i forbindelse med overgangen til de nye nedskrivningsregler 1. januar 2018. Der er foretaget visse forbedringer som følge af, at de modelmæssige forudsætninger er blevet justeret, hvor valideringsresultaterne har givet anledning til det. De har dog ingen væsentlig betydning.

Koncernen har ikke ændret i sammenligningstal, idet det ikke er vurderet muligt at anvende nedskrivningsbestemmelserne tilbage i tid. Koncernen har endvidere benyttet ledelsesmæssige skøn, hvor modellen ikke er i stand til at afspejle den forventede tabsrisiko. Hertil kommer, at IFRS 9 indeholder en præcisering af de elementer, som skal indregnes ved opgørelsen af den effektive rente, hvilket har medført, at visse gebyrlignende ydelser fremover indgår i lånenes amortisering. Den akkumulerede effekt af ændringerne er indregnet i overført overskud i primøegenkapitalen 1. januar 2018 uden tilpasning af sammenligningstal i henhold til overgangsbestemmelserne i IFRS 9. Konsekvensen er en egenkapitalregulering på -115,4 mio. kr., som er indregnet i overført overskud i koncernens egenkapital den 1. januar 2018. Den regnskabsmæssige effekt pr. 1. januar 2018 udgjorde en reduktion på 1,7 pct. af koncernens og moderselskabets egenkapital, og ændringerne på balancen fremgår af åbningsbalancen på de to efterfølgende sider.

	Koncernen			Banken		
	31.12.2017		01.01.2018	31.12.2017		01.01.2018
	Hidtidig regnskabs- praksis mio. kr.	Effekt af praksis- ændring mio. kr.	Ny regnskabs- praksis mio. kr.	Hidtidig regnskabs- praksis mio. kr.	Effekt af praksis- ændring mio. kr.	Ny regnskabs- praksis mio. kr.
Aktiver						
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	908,4		908,4	908,4		908,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	6.015,7	-4,5	6.011,2	6.007,8	-4,5	6.003,3
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris *)	21.958,1	-60,2	21.897,9	21.682,8	-38,1	21.644,7
Obligationer til dagsværdi	11.812,4		11.812,4	11.812,4		11.812,4
Aktier mv.	2.045,3		2.045,3	2.045,3		2.045,3
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0,0		0,0	278,8	-31,1	247,7
Aktiver tilknyttet puljeordninger	2.727,5		2.727,5	2.727,5		2.727,5
Immaterielle aktiver	16,6		16,6	0,0		0,0
Investeringsejendomme	37,6		37,6	37,6		37,6
Domicilejendomme	857,3		857,3	857,3		857,3
Grunde og bygninger i alt	894,8		894,8	894,8		894,8
Øvrige materielle aktiver	149,0		149,0	74,6		74,6
Aktuelle skatteaktiver	32,7	24,0	56,7	47,9	19,1	67,0
Udskudte skatteaktiver	11,7	8,5	20,2	19,5	4,6	24,1
Andre aktiver	767,0		767,0	736,0		736,0
Periodeafgrænsningsposter	29,7		29,7	25,6		25,6
Aktiver i alt	47.368,9	-32,1	47.336,8	47.261,3	-49,9	47.211,4

*) Effekten under udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris, som kan relateres til ændring i nedskrivningspraksis, udgør -104,9 mio. kr. for koncernen og -82,9 mio. kr. for banken. Ændring af metode for behandling af underkurs/reservation til kredittab på forretninger i banken, der var værdiforringet ved første indregning, udgør 44,7 mio. kr.

	Koncernen			Banken		
	31.12.2017		01.01.2018	31.12.2017		01.01.2018
	Hidtidig regnskabs- praksis mio. kr.	Effekt af praksis- ændring mio. kr.	Ny regnskabs- praksis mio. kr.	Hidtidig regnskabs- praksis mio. kr.	Effekt af praksis- ændring mio. kr.	Ny regnskabs- praksis mio. kr.
Passiver						
Forpligtelser						
Gæld						
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	2.080,7		2.080,7	2.080,7		2.080,7
Indlån og anden gæld	34.756,2		34.756,2	34.733,2		34.733,2
Indlån i puljeordninger	2.727,5		2.727,5	2.727,5		2.727,5
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	54,8		54,8	54,8		54,8
Andre passiver	882,5		882,5	811,1		811,1
Periodeafgrænsningsposter	35,5	38,9	74,3	23,0	21,0	44,0
Gæld i alt	40.537,2	38,9	40.576,1	40.430,3	21,0	40.451,3
Hensatte forpligtelser						
Hensættelser til tab på garantier	30,8	9,7	40,5	30,8	9,7	40,5
Andre hensatte forpligtelser	39,4	34,7	74,1	38,8	34,7	73,5
Hensatte forpligtelser i alt	70,2	44,4	114,6	69,5	44,4	113,9
Forpligtelser i alt	40.607,4	83,3	40.690,6	40.499,8	65,5	40.565,2
Egenkapital						
Aktiekapital	300,0		300,0	300,0		300,0
Opskrivningshenlæggelser	326,7		326,7	326,7		326,7
Reserve efter indre værdis metode	0,0		0,0	266,0		266,0
Overført overskud	5.135,9	-115,4	5.020,5	4.869,9	-115,4	4.754,6
Foreslået udbytte	150,0		150,0	150,0		150,0
Arbejdernes Landsbanks aktionærer	5.912,6	-115,4	5.797,2	5.912,6	-115,4	5.797,2
Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	848,9		848,9	848,9		849,0
Egenkapital i alt	6.761,5	-115,4	6.646,1	6.761,5	-115,4	6.646,2
Passiver i alt	47.368,9	-32,1	47.336,8	47.261,3	-49,9	47.211,4

Konsekvens til CRR-forordningen

Koncernen har besluttet ikke at anvende den frivillige overgangsordning, hvor Europa-Kommissionen har givet mulighed for en 5-årig overgangsordning, således at en negativ effekt af IFRS 9-nedskrivningsreglerne først får fuld virkning på kapitalgrundlaget efter 5 år. Det er baseret på en vurdering af, at koncernen ikke har behov for den midlertidige lempelse i kapitalkravet, da kapitalbasen vurderes at være robust.

Effekt af IFRS 15

IFRS 15 om omsætning fra kontrakter med kunder, erstatter de nuværende omsætningsstandarder (IAS 11 og 18) og tilhørende fortolkningsbidrag. Med IFRS 15 indføres en ny model for indregning og måling af omsætning vedrørende salgskontrakter med kunder. Den nye model bygger på en femtrinnsproces, som skal følges af alle salgskontrakter med kunder for at fastlægge, hvornår og hvordan omsætning skal indregnes i resultatopgørelsen. Standarden ændrer ikke indregning og måling af koncernens salgskontrakter med kunder og har derfor ingen betydning for drift og balance.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter regnskaberne for Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank samt dattervirksomheder, som kontrolleres af moderselskabet. En koncernoversigt fremgår af note 43.

Koncernregnskabet er udarbejdet som et sammendrag af moderselskabets og dattervirksomhedernes regnskaber opgjort efter koncernens regnskabspraksis elimineret for koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, interne mellemværender og udbytter samt fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder.

Omregning af fremmed valuta

Koncernregnskabet og årsregnskabet for moderselskabet præsenteres i danske kroner, som også er koncernens funktionelle valuta. Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til den funktionelle valuta efter transaktionsdagens kurs. Gevinster og tab, som opstår mellem transaktionsdagen og afregningsdagen, indregnes i resultatopgørelsen. På balancedagen omregnes monetære aktiver og forpligtelser i fremmed valuta til balancedagens kurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for mellemværendets opståen indregnes i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Finansielle instrumenter generelt

Finansielle aktiver klassificeres og måles på grundlag af Arbejdernes Landsbanks forretningsmodel og de underliggende kontraktmæssige pengestrømme, som knytter sig til de finansielle aktivers karakteristika:

- Amortiseret kostpris
- Dagsværdi med værdiregulering over anden totalindkomst (FVOCI)
- Dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen (FVPL)

Finansielle aktiver, som holdes med henblik på at generere de kontraktmæssige betalinger, og hvor de kontraktlige betalinger udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til amortiseret kostpris. Udlån, tilgodehavender hos kreditinstitutter, tilgodehavende renter og provisioner, kapitalindskud i Bankernes EDB Central a.m.b.a. og andre tilgodehavender indgår i denne kategori.

Finansielle aktiver, som holdes i en blandet forretningsmodel, hvor nogle finansielle aktiver både holdes med henblik på at generere de kontraktmæssige betalinger og med henblik på salg før udløb, og hvor de kontraktlige betalinger på de finansielle aktiver i den blandede forretningsmodel udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til dagsværdi gennem anden totalindkomst. Når aktivet ophører med at være indregnet i balancen, reklassificeres de akkumulerede gevinster og tab, der er indregnet i anden totalindkomst, til resultatopgørelsen. Koncernen har ikke aktiver i denne kategori.

Finansielle aktiver, som ikke opfylder de ovennævnte kriterier for forretningsmodel, eller hvor de kontraktmæssige pengestrømme ikke udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen. Denne residualkategori omfatter bl.a. finansielle aktiver, der er erhvervet med henblik på at indgå i en portefølje af værdipapirer beregnet for hyppig omsætning, betegnet handelsbeholdningen, og finansielle aktiver, der styres og rapporteres på dagsværdibasis. Heri indgår aktiver tilknyttet puljeordninger og andre beholdninger af aktier og obligationer.

Finansielle forpligtelser, der ikke måles til dagsværdi, jf. nedenfor, måles til amortiseret kostpris og med udskillelse af indbyggede derivater, der ikke er nært forbundet med hovedkontrakten. Finansielle forpligtelser, der indregnes til dagsværdi, består af derivater, indlån i puljeordninger og negative obligationsbeholdninger.

RESULTATOPGØRELSE

Netto renteindtægter

Renteindtægter og renteudgifter omfatter såvel forfaldne som periodiserede renter frem til balancedagen, og indregnes i resultatopgørelsen i den periode, de vedrører.

- Rentebærende finansielle instrumenter indregnes efter den effektive rentes metode baseret på værdien af det finansielle instrument ved første indregning. Negative renteindtægter resultatføres under renteindtægter, og negative renteudgifter føres under renteudgifter.
- Over- og underkurs samt provisioner og gebyrer, der anses som en integreret del af den effektive rente af et udlån eller af langfristet funding, indregnes som en del af amortiseret kostpris og dermed som en integreret del af det finansielle instrument under henholdsvis renteindtægter eller renteudgifter.
- Renter på dagsværdiansatte finansielle instrumenter præsenteres særskilt, bortset fra renter vedrørende aktiver og indlån i puljer, som vises under kursreguleringer. Under rente af obligationer indgår indeksregulering af obligationer samt kursregulering af nulkuponobligationer. Kursregulering af indskudsbeviser udstedt af Danmarks Nationalbank medtages under rente af kreditinstitutter. Når kursreguleringen er negativ, oplyses værdien heraf særskilt (negativ rente).
- Renter på udlån med individuel nedskrivning for kreditforringelse (stadie 3) foretages på baggrund af den nedskrevne værdi. Rentebeløb herudover indregnes under nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.
- Renteelementet på repo-/reverseforretninger medregnes under de respektive renteposter afhængig af modpart.
- Terminstillæg (netto) på terminsforretninger samt renter på swapforretninger (netto) placeres under øvrige renteindtægter.

Rente til hybrid kernekapital med uendelig løbetid, hvor banken har en ubetinget ret til at undlade at betale renter, indregnes direkte på egenkapitalen på betalingstidspunktet som udlodning.

Netto gebyr- og provisionsindtægter

Gebyrer og provisioner opfattes som prisen på serviceydelser fra indgåede kontrakter med kunder, uanset om de kan relateres til en engangsydelse eller en løbende ydelse. Gebyrer og provisioner, der vedrører en løbende ydelse, periodiseres over løbetiden. Provisioner vedrørende garantier indtægtsføres over garantiernes løbetid. Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen, når transaktionen er gennemført.

Vederlag for formidling af realkreditlån for Totalkredit og DLR Kredit opgøres efter en modregningsmodel. Provision for låneetablering indregnes på tidspunktet for lånets etablering, og vederlag for løbende servicering af låntager indregnes i takt med, at koncernen forestår serviceringen og dermed opnår ret til vederlaget. Konstaterede modregningsberettigede tab

behandles som en indtægtsreduktion i den periode, hvor der foretages modregning.

Afgivne gebyrer og provisioner behandles regnskabsmæssigt identisk med modtagne gebyrer og provisioner.

Kursreguleringer

Kursreguleringer omfatter realiserede og urealiserede kursreguleringer af finansielle instrumenter, som opgøres til dagsværdi under resultatopgørelsen efter IFRS 9. For Arbejdernes Landsbank omhandler det renter og kursreguleringer vedrørende aktiver tilknyttet puljeordninger og indskud i puljeordninger, aktier og obligationer, der indgår i handelsbeholdningen eller i øvrigt styres og rapporteres på dagsværdibasis, samt betalinger vedrørende afledte finansielle instrumenter, som ikke præsenteres under renteindtægter. Herudover indregnes resultateffekten af valutakursreguleringer ligeledes under kursreguleringer.

Værdiændringer på investeringsejendomme føres også som en kursregulering.

Udgifter til personale og administration

Personaleomkostninger omfatter lønninger, feriegodtgørelser, jubilæumsgratualer, pensionsudgifter, lønsumsafgift og andre sociale ydelser.

Administrationsomkostninger består af husleje, IT-omkostninger, marketing, kontorhold, småanskaffelser, revision mv.

Andre driftsindtægter og -udgifter

Andre driftsindtægter og -udgifter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til bankens aktiviteter, herunder drift af fast ejendom og operationelle leasingydelser samt gevinst og tab ved salg af leasingaktiver. Gevinst og tab ved salg af leasingaktiver opgøres som salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger og leasingaktivets bogførte værdi ved kontraktudløb.

I posten andre driftsudgifter indgår endvidere bankens forholdsmæssige andel af lovmæssige udgifter til Garantifonden for Indskydere og Investorer samt Afviklingsformuen i regi af Finansiell Stabilitet.

Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder omfatter den forholdsmæssige andel af de enkelte virksomheders resultat efter skat.

Skat

Arbejdernes Landsbank er sambeskattet med sine danske dattervirksomheder. Den aktuelle selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster (fuld fordeling med refusion vedrørende skattemæssige underskud). Beregnet skat af årets indkomst samt udskudt skat afsættes i den enkelte virksomhed.

De sambeskattede selskaber indgår i acontoskatteordningen, og banken betaler selskabsskat i henhold til acontoskatteordningen. I det omfang betalt acontoskat ikke svarer til den forventede skat af årets indkomst, indgår rentetillæg eller -fradrag vedrørende forskellen under renteindtægter respektive renteudgifter.

Årets skat, som består af årets aktuelle skat og ændring af udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og i anden totalindkomst med den del, der kan henføres til posterings i anden totalindkomst, og i egenkapitalen med den del, der kan henføres til posterings, som er ført direkte på egenkapitalen.

BALANCE

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker indregnes ved første indregning til dagsværdi og måles efterfølgende til amortiseret kostpris.

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og tilgodehavender hos centralbanker på opsigelse indregnes ved første indregning til dagsværdi og måles efterfølgende til amortiseret kostpris. Indskudsbeviser indregnes til dagsværdi ved første indregning og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris

Regnskabsposten omfatter udlån, pantebreve, finansielle leasingkontrakter, factoring og reverseforretninger, hvor modparten ikke er et kreditinstitut eller en centralbank.

Udlån til amortiseret kostpris måles ved første indregning til dagsværdi med tillæg af direkte henførbare transaktionsomkostninger og med fradrag af modtagne gebyrer og provisioner, som direkte er forbundet med at yde lånet. Efterfølgende måles udlån til amortiseret kostpris efter den effektive rentes metode, hvorved modtagne provisioner, direkte transaktionsomkostninger og over- og underkurs amortiseres over lånets forventede løbetid, og med fradrag for det forventede kredittab.

Reguleringer til imødegåelse af tab som følge af kreditrisiko indregnes i resultatopgørelsen under regnskabsposten nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.

Tilgodehavende beløb hos leasingtagere af finansielle leasingkontrakter indregnes som udlån svarende til nettoinvesteringen i leasingkontrakterne. Indtægter fra finansielle leasingkontrakter periodiseres over kontraktens løbetid, således at der afspejles et konstant periodisk afkast af investeringen.

Tilgodehavende fra factoring (fakturabelåning) og fakturaafkøb indregnes som udlån. Indtægter fra underkurs på afkøbte fakturaer amortiseres over betalingsfristens løbetid.

Udlån værdiansættes efter en model, som er baseret på forventede tab i overensstemmelse med IFRS 9. Opgørelsen af det forventede tab er baseret på historiske observationer af PD (sandsynlighed for misligholdelse), EAD (størrelsen af kundens eksponering ved en evt. misligholdelse) og LGD (tab ved misligholdelse) justeret for forventninger til den fremtidige makroøkonomiske udvikling. For porteføljer, hvor koncernen ikke har PD-værdier, anvendes en mere enkel tilgang, f.eks. en porteføljetilgang baseret på forventede tabsprocenter. Det gælder for pantebreve, udlån i dattervirksomheden AL Finans A/S og kreditinstitutter.

Fastlæggelsen af sandsynligheden for misligholdelse (PD) tager udgangspunkt i observerede misligholdelser igennem en periode, der konverteres til en estimeret sandsynlighed for PD inden for en horisont på 12 måneder. Livstids-PD opgøres med udgangspunkt i observerede rating migrationer og fastsættes ud fra faciliteternes kontraktuelle løbetid samt kundens aktuelle rating.

Fastlæggelsen af krediteksponering ved misligholdelse (EAD) tager højde for den forventede ændring til eksponeringen efter balancedagen, inkl. tilbagebetaling af renter og afdrag samt yderligere træk på kredittilsagn. Fastlæggelse af EAD tager udgangspunkt i historisk information om forventede ændringer i eksponeringer over lånenes levetid inden for det enkelte låns rammer. Der tages derved højde for afdragsprofil, førtidsindfrielse og ændringer i brugen af kreditter.

Forventet tabsandel ved misligholdelse (LGD) i stadie 1, 2 og 2 svag anvender en standardsats, som er adopteret fra Basel II. LGD for stadie 3 er en individuel opgørelse, hvor der tages højde for stressede sikkerhedsværdier og tilbagebetalings-evne.

Nedskrivning på kreditforringede udlån opgøres som det forventede tab på baggrund af en række mulige udfald (scenarier) for låntagers økonomiske situation og sikkerhedernes værdi

samt koncernens kredithåndtering. Til beregningen af nutidsværdien anvendes for fastforrentede udlån og tilgodehavender den oprindeligt fastsatte effektive rentesats. For variabelt forrentede udlån og tilgodehavender anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet eller tilgodehavendet.

Fremadskuende information indgår i beregningen af forventet tab i form af makroøkonomiske prognoser og fremskrivninger. Arbejdernes Landsbank bruger en model herfor, som er udviklet og vedligeholdes af LOPI – Lokale Pengeinstitutter.

Modellen er opbygget omkring fastlæggelsen af historiske sammenhænge mellem nedskrivninger inden for en række sektorer og brancher og en række forklarende makroøkonomiske variable. Disse sammenhænge tilføres herefter estimater for de makroøkonomiske variable, baseret på prognoser fra konsistente kilder som Det Økonomiske Råd, Nationalbanken m.fl., hvor prognoserne i almindelighed rækker to år frem i tid og omfatter variable som stigning i offentligt forbrug, stigning i BNP, rente osv. Derved beregnes de forventede nedskrivninger i op til to år frem i tid inden for de enkelte sektorer og brancher, mens der for løbetider udover 2 år foretages en lineær interpolation mellem nedskrivningsprocenten for år 2 og nedskrivningsprocenten i år 10, hvor der i modelmæssig henseende antages at indtræffe en langtidsligevægt opgjort som et strukturelt niveau fra prognoserne. Løbetider udover 10 år tildeles i modelmæssig henseende samme nedskrivningsprocent som langtidsligevægten i år 10. Endelig transformeres de beregnede nedskrivningsprocenter til justeringsfaktorer, der korrigerer datacentralens estimater i de enkelte sektorer og brancher. Institutet foretager tilpasninger til disse, baseret på egne forventninger til fremtiden og med udgangspunkt i lånesammensætningen.

Koncernen foretager herudover en ledelsesmæssig vurdering af, om der er fremkommet væsentlig ny information, som endnu ikke er indarbejdet i beregningerne, og som giver anledning til at korrigere i det forventede kredittab.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. føres på en korrektivkonto, som modregnes i udlån, og hensættelse på garantier og uudnyttede kredittilsagn indregnes som en hensat forpligtelse. I resultatopgørelsen indregnes nedskrivninger og hensættelser under posten nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.

Opgørelsen af det forventede kredittab afhænger af, om der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen siden første indregning. Opgørelsen af nedskrivninger følger en model, hvor udlånsporteføljen opdeles i 4 stadier:

- **Stadie 1:** Eksponeringer med fravær af betydelig stigning i kreditrisikoen siden første indregning. Aktivt nedskrives med et beløb, der svarer til det forventede kredittab ved misligholdelse indenfor de kommende 12 måneder.
- **Stadie 2:** Eksponeringer, hvor der er identificeret en betydelig stigning i kreditrisikoen. Aktivt nedskrives med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets levetid.
- **Stadie 2 svag:** Eksponeringer, hvor der er identificeret en betydelig stigning i kreditrisikoen, samt kundens betalingsevne er kendetegnet ved betydelige svaghestegn. Aktivt nedskrives med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets levetid.
- **Stadie 3** omfatter kreditforringede aktiver, hvor det finansielle aktiv er misligholdt eller på anden måde er kreditforringet. I stadie 3 beregnes nedskrivningerne baseret på en individuel vurdering af kredittabet i aktivets levetid. Til forskel fra øvrige stadier indregnes renteindtægter alene baseret på den nedskrevne værdi af aktivt.

Placeringen i stadier og opgørelse af det forventede tab er baseret på PD-lignende modeller udviklet af Bankernes EDB Central, BEC, suppleret med koncernens interne rating samt andre registreringer for kreditsvagthed, som anvendes i den interne kreditstyring. Placeringen i stadier foretages uden hensyntagen til sikkerheder og størrelsen af det forventede tab.

Et udlån med en 12-måneders PD under 0,2 pct. på balancetidspunktet betragtes som værende forbundet med en lav kreditrisiko, såfremt aktuelle eller forventede forhold ikke indikerer andet. Udlån med en lav kreditrisiko fastholdes i stadie 1. Foruden udlån med en 12-måneders PD under 0,2 pct. er det bankens vurdering, at tilgodehavender hos danske kreditinstitutter og centralbanker som udgangspunkt har en lav kreditrisiko.

En eksponering overgår fra stadie 1 til stadie 2, når der vurderes at være en betydelig stigning i kreditrisikoen, bl.a. når der observeres følgende stigning i PD (sandsynligheden for misligholdelse):

- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 pct. og en stigning i 12-måneders PD på 0,5 procentpoint, når 12-måneders PD ved første indregning var under 1,0 pct.
- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 pct. eller en stigning i 12-måneders PD på 2,0 procentpoint, når 12-måneders PD ved første indregning var 1,0 pct. eller derover.
- Eksponeringen har været i restance/overtræk i mere end 30 dage.

Såfremt ovenstående stigning i PD observeres i kombination med, at kundens betalingsevne er kendetegnet ved betydelige svaghedstegn, overgår eksponeringen til stadie 2 svag. Koncernen anvender herudover også en række egne kriterier for indikation af kreditsvaghed udtrykt ved den interne rating eller andre årsagskoder, der indikerer svaghedstegn.

En eksponering overgår til stadie 3, når aktivet er kreditforringet. Udlån og andre tilgodehavender, der måles til amortiseret kostpris, samt garantier og kredittilsagn kan være kreditforringet, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder.
- Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter eller
- Når instituttet eller andre långivere yder låntager lempelser i vilkår, som ikke ville være overvejet, hvis ikke låntager var i økonomiske vanskeligheder
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion
- Bortfald af et aktivt marked for det finansielle aktiv på grund af økonomiske vanskeligheder
- Erhvervelse eller oprettelse af et finansielt aktiv til en betragtelig underkurs, som afspejler indtrufne kredittab.

Herudover vurderes udlånet senest at være kreditforringet, hvis låntager har været i restance i mere end 90 dage.

Signifikante udlån vurderes individuelt for indikation på kreditforringelse ved hver regnskabsafslutning. Koncernen gennemgår alle udlån i stadie 3 og udvalgte stadie 2 svag over 100.000 kr. individuelt – minimum en gang om året. Udlån i stadie 3 mindre end 100.000 kr. nedskrives konsekvent med blankoværdien.

Såfremt et udlån ikke længere er ramt af de kriterier, der ligger til grund for den hidtidige stadieinddeling, som kriterieværdierne tilsiger, flyttes udlånet til det stadie, som passer til de gældende kriterier.

Fastlæggelsen af, hvornår en låntager har misligholdt sin forpligtelser, er afgørende for opgørelsen af det forventede kredittab.

Arbejdernes Landsbank anser en låntager for at have misligholdt sine forpligtelser såfremt:

- Låntager er mere end 90 dage i restance på væsentlige dele af deres forpligtelser eller
- Det er usandsynligt, at låntager kan tilbagebetale sine forpligtelser fuldt.

Ved vurdering af om den enkelte låntager er kreditforringet, herunder om det er usandsynligt, at den enkelte låntager kan tilbagebetale sine forpligtelser, tages udgangspunkt i både kvalitative og kvantitative indikatorer. En kvantitativ indikator kan for eksempel være kundens rating, mens en kvalitativ indikator kan være, om kunden har begået brud på indgået aftale.

Såfremt mulighederne synes udtømte for, at debitor opfylder betingelserne for at servicere sit mellemværende med koncernen, indledes inkassobehandling med indfrielse af eventuelle sikkerheder og afskrivning af restmellemværende.

Hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kreditter behandles efter det samme regelsæt, som kendetegner værdiansættelsen på udlån. Hensættelse på uudnyttede kreditter og garantier indregnes under hensatte forpligtelser.

Der henvises i øvrigt til omtalen af kreditrisiko i note 46.

Obligationer

Obligationer indregnes på afregningsdagen og måles ved første indregning til dagsværdi ekskl. transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles obligationer til dagsværdi, idet de indgår i handelsbeholdningen eller styres og rapporteres på dagsværdibasis. Dagsværdien er det beløb, som værdipapirerne kan handles til mellem uafhængige parter. I et aktivt marked udtrykkes dagsværdien ved en noteret pris. Når der foreligger et aktivt marked, måles dagsværdien af obligationer ved anvendelse af noterede markedspriser for instrumenterne. Et marked betragtes som aktivt, når instrumentet handles med tilstrækkelig hyppighed og volumen til at give en valid pris-sætning. Dagsværdien af sådanne instrumenter opgøres på grundlag af de senest observerbare lukkekurser på balance-dagen (niveau 1). Alternativt anvendes anerkendte modeller og observerbare markedsdata for tilsvarende aktiver til måling af dagsværdien (niveau 2). En mindre del af obligationerne er værdiansat i niveau 2.

Dagsværdien af udtrukne obligationer opgøres som nutidsværdien af obligationerne. En mindre del af obligationerne er værdiansat ved anvendelse af modeller og tilgængelige data, som kun i mindre omfang er observerbare markedsdata. Realiserede og urealiserede gevinster og tab indregnes i kursreguleringer.

Strategiske værdipapirbeholdninger erhvervet af Arbejdernes Landsbank, der ikke indgår i handelsbeholdningen, måles til dagsværdi på baggrund af tilgængelige handelsoplysninger eller anerkendte værdiansættelsesprincipper og aktuelle markedsdata, herunder en vurdering af den fremtidige indtjening og pengestrøm (niveau 3). Dagsværdien er ligeledes påvirket af medejerskab, samhandel og aktionæroverenskomst.

Køb og salg af obligationer indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdiregulering af obligationer indregnes løbende i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Aktier mv.

Aktier mv. måles ved første indregning og efterfølgende til dagsværdi. Dagsværdien er det beløb, som et finansielt aktiv kan handles til mellem uafhængige parter.

I et aktivt marked udtrykkes dagsværdien i form af noterede priser. I et mindre aktivt eller ikke aktivt marked er dagsværdien en modelberegnet værdi baseret på anerkendte modeller og observerbare markedsdata for tilsvarende aktiver. En større del af aktierne er værdiansat ved anvendelse af modeller og tilgængelige data, som kun i mindre omfang er observerbare markedsdata.

Dagsværdien af unoterede aktier og andre kapitalandele beregnes på baggrund af tilgængelige oplysninger om handler mv., alternativt beregnes den på baggrund af forventede betalingsstrømme. Realiserede og urealiserede gevinster og tab indregnes i kursreguleringer og udbytter indregnes i udbytte af aktier i resultatopgørelsen.

Køb og salg af aktier mv. indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdiregulering af aktier mv. indregnes løbende i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter er instrumenter, hvis værdi er afledt af værdien på et underliggende aktiv, f.eks. et værdipapir. Afledte finansielle instrumenter samt uafviklede spotforretninger indregnes på handelsdagen og måles såvel ved første indregning som efterfølgende til dagsværdi. Positive dagsværdier indregnes som andre aktiver. Negative dagsværdier indregnes som andre passiver.

Ændring i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter indregnes i resultatopgørelsen under renteindtægter, valutakursreguleringer eller kursregulering af derivater afhængig af værdiændringens indhold.

Repo-/reverseforretninger

Repo-/reverseforretninger måles løbende til amortiseret kostpris. Solgte værdipapirer, hvor der samtidig med salget er indgået aftale om tilbagekøb, indregnes i balancen, som om værdipapirerne fortsat er en del af beholdningen (repoforretninger). Det modtagne beløb opføres som gældsforpligtelse, og forskellen mellem salgs- og købssum indregnes i resultatopgørelsen over løbetiden som renter. Afkastet af værdipapirerne indregnes i resultatopgørelsen. Købte værdipapirer, hvor der samtidig med købet er indgået aftale om tilbagesalg

(reverseforretninger), indregnes ikke i balancen. Det afgivne beløb indregnes som tilgodehavende, og forskellen mellem købs- og salgssum indregnes i resultatopgørelsen over løbetiden som renter.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder indregnes og måles til indre værdi i moderselskabsregnskabet efter regnskabsbekendtgørelsen. Andele af tilknyttede virksomheders resultat efter skat indregnes i resultatopgørelsen under resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder.

Andele af tilknyttede virksomheders egenkapitalbevægelser indregnes direkte på egenkapitalen.

Aktiver og indlån tilknyttet puljeordninger

Aktiver og indlån tilknyttet puljeordninger måles til dagsværdi og indregnes i separate balanceposter, og afkastet af midlerne i puljeordningerne føres under driftsposten kursreguleringer i en særskilt post. Under kursreguleringer føres en regulering svarende til puljeafkastet til puljedeltagerne, således at puljernes resultat neutraliseres i koncernens og bankens resultat.

Immaterielle aktiver

Immaterielle aktiver består af erhvervet og udviklet software, som indregnes til kostpris. Kostprisen omfatter de omkostninger, som er medgået til at kunne ibrugtage den enkelte software. Erhvervet software afskrives lineært over den forventede brugstid, typisk 3 år.

Investerings ejendomme

Investerings ejendomme er ejendomme, som besiddes for at opnå lejeindtægter og/eller kapitalgevinster. Investerings ejendomme indregnes ved anskaffelsen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Dagsværdien fastsættes på baggrund af afkastmetoden, hvor eksterne eksperter minimum hvert tredje år involveres i målingen af dagsværdien. Ændringer i dagsværdier indregnes under kursreguleringer.

Lejeindtægter indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter. Der foretages ikke afskrivning på investerings ejendomme.

Domicilejendomme

Domicilejendomme er ejendomme, hvorfra Arbejdernes Landsbank selv udøver sit virke som kreditinstitut. Domicilejendomme indregnes ved erhvervelsen til kostpris og måles efterfølgende til omvurderet værdi svarende til ejendommens dagsværdi på omvurderingstidspunktet. Omvurderingsmodellen er baseret på aktuelle markedsdata, som danner grundlag for en afkastmodel, hvori ejendommens lejeindtægt, driftsomkostninger herunder administration og vedligeholdelse mv.

indgår. Hvis særlige forhold tilsiger det, kan anden værdiansættelsesmetode anvendes, som bedre afspejler ejendommens markedsværdi.

Omvurdering foretages så hyppigt, og mindst én gang om året med udgangspunkt i det aktuelle marked og renteniveau, at den regnskabsmæssige værdi ikke antages at afvige væsentligt fra domicilejendommenes dagsværdi på balancetidspunktet. Ved den årlige vurdering udtages et antal ejendomme, hvorpå der foretages en vurdering af eksterne valuar.

Domicilejendomme afskrives lineært over den forventede brugstid under hensyntagen til den forventede restværdi ved brugstidens udløb. Forventet brugstid er skønnet således:

- Hovedkontor: 100 år.
- Domicilejendomme, der anvendes til filialdrift: 50/75 år.

Der afskrives ikke på grunde.

Opskrivninger af domicilejendomme til dagsværdi indregnes i anden totalindkomst og henlægges til en særlig reserve under egenkapitalen (opskrivningshenlæggelser), medmindre stigningen modsvarer en værdinedgang, der tidligere er indregnet i resultatopgørelsen. Af- og nedskrivninger samt genvundne nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver.

Øvrige materielle aktiver

Driftsmidler i form af IT-udstyr, biler, inventar og indretning af lejede lokaler indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug.

Leasingaktiver fra operationel leasing, hvor koncernen er leasinggiver, indregnes ligeledes under øvrige materielle aktiver. Afskrivningsgrundlaget for et materielt aktiv er forskellen mellem anskaffelsesprisen for aktivet og restværdien ved brugstidens ophør, og der foretages løbende en vurdering af restværdien. For indretning af lejede lokaler foretages afskrivning over lejekontraktens løbetid, dog maksimalt 5 år. For de øvrige driftsmidler foretages afskrivning lineært over aktivernes forventede brugstid, som forventes at være indtil 5 år. Pengeautomater, mønttællere og bokse vurderes dog at have en længere brugstid, typisk indtil 10 år.

Materielle aktiver vurderes for nedskrivningsbehov, når der er indikationer på værdiforringelse, og der nedskrives til genindvindingsværdien, som er den højeste værdi af nettosalgsprisen og nytteværdien. Nedskrivning foretages over resultatopgørelsen.

Andre aktiver

Andre aktiver omfatter bl.a. kapitalindskud i Bankernes EDB Central a.m.b.a., tilgodehavende renter og provisioner samt positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter og spotforretninger. Med undtagelse af afledte finansielle instrumenter og spotforretninger måles andre aktiver til amortiseret kostpris.

Posten indeholder også aktiver i midlertidig besiddelse og omfatter overtagne ejendomme og kapitalandele mv., som afventer salg eller afvikling inden for kort tid, og hvor et salg er meget sandsynligt. Aktiverne indregnes til laveste beløb af kostpris og dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg. Der afskrives ikke på aktiverne fra det tidspunkt, hvor de klassificeres som aktiver i midlertidig besiddelse.

Periodeafgrænsningsposter, aktiver

Periodeafgrænsningsposter under aktiver består hovedsageligt af forudbetalt løn. Periodeafgrænsningsposter indregnes og måles såvel ved første indregning som efterfølgende til kostpris.

Aktuelle og udskudte skatteaktiver

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalt aconto- og udbytteskat.

Udskudt skat måles af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssige værdi af aktiver og forpligtelser. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter forskellige beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den af ledelsen planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudt skat indregnes i balancen under posterne udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser på grundlag af den forventede skattesats. Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og den skattesats, der vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatsen indregnes i resultatopgørelsen.

Finansielle forpligtelser

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker samt indlån omfatter bl.a. modtagne beløb under repoforretninger, det vil sige salg af værdipapirer, hvor der samtidig indgås aftale om tilbagekøb på et senere tidspunkt. Gæld til kreditinstitutter og centralbanker samt indlån indregnes ved låneoptagelse til dagsværdi svarende til modtaget vederlag med fradrag af afholdte direkte henførbare transaktionsomkostninger. Efterfølgende måling af gæld til kreditinstitutter og centralbanker

samt indlån, der ikke er reponforretninger, sker til amortiseret kostpris ved anvendelse af den effektive rentemetode, således at forskellen mellem nettoprovenu og nominel værdi indregnes i resultatopgørelsen under renteudgifter over låneperioden.

Øvrige forpligtelser måles til nettorealiseringsværdi.

Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi

Posten omhandler dagsværdien af negative obligationsbeholdninger, som opstår, når banken videresælger modtagne obligationer i forbindelse med reverseforretninger. Disse modtagne obligationer føres ikke i balancen, hvorfor et videresalg medfører en negativ beholdning.

Andre passiver

Andre passiver omfatter bl.a. forskellige kreditorer, skyldige renter og provisioner, kortfristede medarbejderforpligtelser samt negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter og spotforretninger. Med undtagelse af afledte finansielle instrumenter og spotforretninger måles andre passiver til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter, passiver

Periodeafgrænsningsposter under passiver indeholder indtægter, der er indgået før balancetidspunktet, men som vedrører en senere regnskabsperiode, hovedsageligt forudmodtagne gebyrer og provisioner. Periodeafgrænsningsposter indregnes og måles såvel ved første indregning som efterfølgende til kostpris.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når koncernen som følge af en begivenhed indtruffet før eller på balancedagen har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at der må afgives økonomiske fordele for at indfri forpligtelsen. Det gælder bl.a. hensættelse til tab i forbindelse med retssager, men også hensættelse til tab på garantier, uudnyttede rammer og kredittilsagn, hvor tabsrisikoen opgøres i henhold til reglerne efter IFRS 9, som er beskrevet i anvendt regnskabspraksis under udlån.

Øvrige hensatte forpligtelser omfatter primært jubilæumsgratiale, som indregnes successivt baseret på et skøn over medarbejdere, der forventes at opnå ret til jubilæumsgratiale. Forpligtelsen forventes realiseret inden for 1-40 år i takt med, at den enkelte medarbejder oppebærer ret til jubilæumsgratiale.

Egenkapital

Egenkapitalen består udover indbetalt aktiekapital og akkumuleret overført overskud af følgende poster:

Opskrivningshenlæggelser

Opskrivningshenlæggelser omfatter opskrivning af bankens domicilejendomme efter indregning af eventuel udskudt skat. Reserven opløses, når de opskrevne ejendomme afskrives, nedskrives eller sælges.

Reserve efter indre værdis metode

Reserve efter indre værdis metode omfatter nettoopskrivning af kapitalandele i tilknyttede virksomheder i forhold til kostpris. Reserven reduceres med udbytteudlodninger til moderselskabet, andre egenkapitalbevægelser i tilknyttede virksomheder samt ved hel eller delvis realisation af kapitalandelene.

Foreslået udbytte

Foreslået udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på den ordinære generalforsamling (deklareringstidspunktet). Udbytte, som foreslås udloppet for året, indgår under egenkapitalen indtil vedtagelsen.

Egne aktier

Egne aktier indregnes ikke som aktiver. Anskaffelses- og afståelsessummer samt udbytte for egne aktier indregnes direkte i overført resultat under egenkapitalen.

Hybrid kernekapital

Hybrid kernekapital udstedt med uendelig løbetid og uden kontraktuel forpligtelse til betaling af ydelser og renter opfylder ikke betingelserne for en finansiell forpligtelse i henhold til IAS 32. Udstedelsen behandles derfor som egenkapital.

Nettobeløbet ved udstedelsen indregnes som en stigning i egenkapitalen. Betaling af renter behandles som udbytte og indregnes direkte i egenkapitalen på det tidspunkt, forpligtelsen opstår.

Ved bankens indfrielse af hybrid kernekapital vil egenkapitalen på indfrielsestidspunktet blive reduceret med indfrielsesbeløbet. Anskaffelses- og afståelsessummer for køb og salg af hybrid kernekapital under CRR indregnes direkte i egenkapitalen på samme måde som beholdninger af egne aktier.

Eventualforpligtelser mv.

Posten omfatter mulige forpligtelser, der hidrører fra tidligere begivenheder, og hvis eksistens er afhængig af, at der indtræder fremtidige usikre begivenheder, som ikke er under koncernens fulde kontrol. Der oplyses om eventualforpligtelser, som kan, men sandsynligvis ikke vil, kræve et træk på koncernens ressourcer. Endvidere oplyses om aktuelle forpligtelser, der ikke er indregnet, idet det ikke er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre træk på koncernens ressourcer, eller forpligtelsens størrelse ikke kan måles pålideligt.

Posten omfatter bl.a. afgivne garantier og indeståelser, uigenkaldelige tilsagn om at yde kredit og lignende forpligtelser, der ikke er indregnet i balancen. Garantier og andre forpligtelser oplyses med den fulde pålydende værdi reduceret med hensættelse til imødegåelse af tab. Hensættelse til imødegåelse af tab indregnes under posten nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. i resultatopgørelsen og under posten hensatte forpligtelser i balancen.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet for året, årets forskydning i likvider samt likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrøm fra driftsaktivitet opgøres efter den indirekte metode med udgangspunkt i resultat før skat reguleret for ikke-likvide driftsposter, ændring i driftskapital og betalt skat.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet omfatter betaling i forbindelse med køb og salg af virksomheder og aktiviteter samt immaterielle og materielle aktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet omfatter betaling af udbytte til aktionærer og renter af hybrid kernekapital samt køb og salg af egne aktier.

Likvider omfatter kassebeholdning, anfordringstilgodehavender hos centralbanker samt tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker med mindre end 3 måneders forfald.

Segmentoplysninger

Segmentoplysningerne er udarbejdet i overensstemmelse med koncernens anvendte regnskabspraksis og følger den interne ledelsesrapportering.

Transaktioner mellem segmenterne omfatter alene renter for likviditetsover-/underskud samt en likviditetspræmie relateret til prisen for at overholde koncernens likviditetsmålsætning for LCR. Rentesatsen for likviditetsover-/underskud fastsættes ud fra bankens indlånsrentesatser. Centralt afholdte omkostninger såsom løn, husleje, afskrivninger mv. fordeles til de enkelte segmenter ud fra en vurdering af den forholdsmæssige andel af det samlede aktivitetsniveau. Segmentaktiver og -forpligtelser er de driftsaktiver og driftsmæssige forpligtelser, der anvendes i et segments drift, henholdsvis er opstået i forbindelse med segmentets drift, og som direkte er tilknyttet eller på rimelig måde kan allokere til segmentet. I det enkelte segment indgår en beregnet egenkapitalandel baseret på kapitalmålsætningen. Den del af egenkapitalen, som overstiger den nødvendige egenkapital i relation til kapitalmålsætningen, indgår under Øvrige aktiviteter.

Kundeaktiviteter defineres som:

- Alle indgåede forretninger/handler med kunder, hvor koncernen opnår indtjening i form af rentemarginaler, provisioner, gebyrer eller kursskæringer.
- Afkast på anlægsaktier, der relaterer sig til kundeaktiviteter.
- Afkast på derivater indgået til afdækning af markedsrisiko på kundeaktiviteter.

Investeringsaktiviteter defineres som:

- Aktiviteter relateret til Treasury og likviditetsstyring.

Øvrige aktiviteter defineres som:

- Afkast på anlægsaktier, der ikke kan relateres til kundeaktiviteter.
- Ejendomsdrift.
- Andre aktiviteter, der ikke kan relateres til kundeaktiviteter eller investeringsaktiviteter.

Nøgletal

Resultat pr. aktie og udvandet resultat pr. aktie opgøres i overensstemmelse med IAS 33.

Øvrige nøgletalsberegninger følger Finanstilsynets krav herom, jf. regnskabsbekendtgørelsens bilag 7 og indberetningsvejledningens bilag 5.

Der henvises til note 45 for angivelse af nøgletalsdefinitioner.

Note 2

Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger

Opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser forudsætter, at ledelsen foretager en række skøn og vurderinger af fremtidige forhold, der har væsentlig indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser.

Ledelsens anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Forudsætningerne kan være ufuldstændige eller unøjagtige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå. At foretage skøn og vurderinger er derfor i sagens natur vanskeligt, og når disse desuden involverer kundeforhold og øvrige modparter, vil de være forbundet med usikkerhed. Det kan være nødvendigt at ændre tidligere foretagne skøn som følge af ændringer i de forhold, der lå til grund for de tidligere skøn eller på grund af ny viden eller efterfølgende begivenheder.

De områder, hvor kritiske skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på regnskabet, er følgende:

Nedskrivning af udlån og hensættelse på garantier som følge af kreditforringelse

Ved måling af koncernens samlede udlån og garantier efter IFRS 9 introduceres en modelusikkerhed forbundet med opgørelsen af nedskrivningerne. Usikkerheden fremkommer dels som følge af usikkerhed i relation til opgørelse af modellens inputparametre, bl.a. i form af sikkerhedsværdier og ejendomspant samt opstilling af betalingsrækker, men også fra de modelantagelser der ligger til grund for modellen. Derudover kan der være usikkerhed forbundet med de økonomiske konsekvenser i relation til enkelte delporteføljer.

Hvor der foreligger objektiv indikation for kreditforringelse, har banken udarbejdet betalingsrækker i overensstemmelse med gældende regnskabsstandarder. Kreditrisikoen er beskrevet i note 46 om risikostyring.

Banken har en større risikoeksponering mod udlån til andelsboliger og andelsboligforeninger.

Markedet for andelsboliger har ikke samme grad af gennemsigtighed som ejerboligmarkedet, hvilket stiller store krav til bankens værdiansættelse af de belånte aktiver.

Ved udlån til andelsboligforeninger værdiansætter banken det belånte aktiv på grundlag af en værdiansættelse af

andelsboligforeningens ejendom i alternativ anvendelse som udlejningsejendom. Tilsvarende værdiansættelsesmetode anvendes som hovedregel ved belåning af privatkundens andelsbolig. I tillæg hertil foretager banken altid en blåstempling af den enkelte andelsboligforening med tilhørende A/B vurderingsrapport.

Blåstemplingen sker på baggrund af bl.a. regnskabet fra andelsboligforeningen og revurderes årligt. Metoden skal sikre opdaterede og retvisende belåningsværdier på bankens sikkerheder i andelsboliger. Samtidig giver blåstemplingen sikkerhed for, at der ud over fokus på eksponeringsudvikling og kreditvurdering løbende indhentes alle de oplysninger, som er nødvendige for at fastsætte de belånte aktivers værdi.

Måling af dagsværdi på unoterede kapitalandele

Måling af dagsværdi på unoterede aktier er kun i mindre grad baseret på observerbare markedsdata. Hertil kommer, at visse unoterede aktier ikke har været omsat i en årrække. Måling af unoterede aktier er derfor opgjort til skønnet markedsværdi og er således behæftet med usikkerhed.

Værdiansættelse af investerings- og domicilejendomme

Der er væsentlige skøn forbundet med fastlæggelse af et forrentningskrav af investerings- og domicilejendomme. Udtagelse af et antal ejendomme hvert år til ekstern valuarvurdering medvirker til at mindske dette skøn, men fjerner det ikke.

I note 18 belyses følsomheden ved værdiansættelsen, såfremt afkastkravet hæves med 0,5 pct.

Måling af dagsværdi af øvrige finansielle instrumenter

Måling af dagsværdi på OTC-derivater og noterede finansielle instrumenter, der er prissat i markeder med begrænset omsætning, er baseret på observerbare markedsdata, men kan alligevel være behæftet med en vis usikkerhed.

Note	Koncernen 2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
3 Segmentoplysninger		
Koncernen driver alene virksomhed fra driftssteder etableret i Danmark.		
Omsætning	1.890,7	2.000,9
Omsætning defineres som rente-, gebyr- og provisionsindtægter samt andre driftsindtægter.		

	Kundeaktiviter mio. kr.	Investerings- aktiviteter mio. kr.	Øvrige aktiviteter mio. kr.	I alt mio. kr.
Koncernen 2018				
Resultatopgørelse				
Netto renteindtægter	1.031,1	53,0	20,3	1.104,4
Netto gebyr- og provisionsindtægter	580,3	0,0	0,0	580,3
Kursreguleringer og udbytte	133,7	-132,6	44,3	45,5
Andre driftsindtægter	34,7	0,0	34,1	68,8
Indtægter i alt	1.779,8	-79,6	98,8	1.799,0
Omkostninger og afskrivninger	-1.383,4	-53,8	-92,3	-1.529,5
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	69,5	0,0	0,0	69,5
Omkostninger i alt	-1.313,9	-53,8	-92,3	-1.460,0
Resultat før skat	465,9	-133,4	6,5	339,0
Aktiver				
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8	0,0	0,0	22.085,8
Obligationer til dagsværdi	0,0	18.834,3	0,0	18.834,3
Øvrige aktiver	4.937,6	5.353,2	3.895,6	14.186,4
Aktiver i alt	27.023,4	24.187,5	3.895,6	55.106,5
Passiver				
Indlån og anden gæld	40.695,5	0,0	0,0	40.695,5
Allokeret egenkapital	3.440,8	1.362,7	2.069,7	6.873,2
Øvrige passiver	4.342,3	2.252,1	943,4	7.537,8
Passiver i alt	48.478,6	3.614,8	3.013,1	55.106,5
Nøgletal				
Gennemsnitlig allokeret egenkapital	3.604,1	1.172,4	1.983,2	6.759,7
Egenkapitalens forrentning før skat (pct.)	12,9	-11,4	0,3	5,0
Indtjening pr. omkostningskrone	1,35	-1,48	1,07	1,23

Note	Kundeaktiviter mio. kr.	Investerings- aktiviteter mio. kr.	Øvrige aktiviteter mio. kr.	I alt mio. kr.
3 Segmentoplysninger (fortsat)				
Koncernen 2017				
Resultatopgørelse				
Netto renteindtægter	1.087,7	99,8	6,1	1.193,6
Netto gebyr- og provisionsindtægter	555,5	0,0	0,0	555,5
Kursreguleringer og udbytte	72,3	260,7	612,1	945,1
Andre driftsindtægter	33,8	0,0	56,7	90,5
Indtægter i alt	1.749,3	360,5	674,9	2.784,7
Omkostninger og afskrivninger	-1.330,4	-49,8	-85,4	-1.465,6
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-14,3	0,0	0,0	-14,3
Omkostninger i alt	-1.344,7	-49,8	-85,4	-1.479,9
Resultat før skat	404,6	310,7	589,5	1.304,7
Aktiver				
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	21.958,1	0,0	0,0	21.958,1
Obligationer til dagsværdi	0,0	11.812,4	0,0	11.812,4
Øvrige aktiver	3.651,9	6.839,8	3.106,8	13.598,4
Aktiver i alt	25.609,9	18.652,2	3.106,8	47.368,9
Passiver				
Indlån og anden gæld	34.756,2	0,0	0,0	34.756,2
Allokeret egenkapital	3.452,6	1.177,2	2.131,7	6.761,5
Øvrige passiver	2.893,1	2.398,4	559,7	5.851,2
Passiver i alt	41.101,9	3.575,6	2.691,3	47.368,9
Nøgletal				
Gennemsnitlig allokeret egenkapital	3.452,5	888,9	1.880,3	6.221,6
Egenkapitalens forrentning før skat (pct.)	11,7	35,0	31,4	21,0
Indtjening pr. omkostningskrone	1,30	7,24	7,90	1,88

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
4 Renteindtægter				
Indskudsbeviser	-20,4	-9,2	-20,4	-9,2
Øvrige tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	-2,3	0,8	-2,3	0,8
Udlån og andre tilgodehavender	1.110,1	1.162,9	1.007,8	1.048,8
Øvrige renteindtægter	23,5	6,5	23,8	6,8
Renteindtægter opgjort efter den effektive rentemetode i alt	1.110,9	1.160,9	1.008,9	1.047,2
Obligationer	151,7	178,8	151,7	178,8
Afledte finansielle instrumenter				
Valutakontrakter	-23,9	-15,0	-23,9	-15,0
Rentekontrakter	-76,1	-77,9	-76,1	-77,9
Afledte finansielle instrumenter i alt	-100,0	-93,0	-100,0	-93,0
Andre renteindtægter i alt	51,7	85,9	51,7	85,9
Renteindtægter i alt	1.162,6	1.246,8	1.060,6	1.133,0
Heraf udgør reverseforretninger ført under:				
Øvrige tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	-2,2	-2,0	-2,2	-2,0

Negative renteindtægter opstået som følge af negative rentesatser er modregnet under de respektive renteindtægtsposter. Negative renteindtægter hidrører primært fra indskudsbeviser.

5 Renteudgifter				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	-1,1	-2,5	-1,1	-2,5
Indlån og anden gæld	-55,5	-50,7	-55,1	-50,2
Øvrige renteudgifter	-1,5	0,0	-1,5	0,0
Renteudgifter i alt	-58,1	-53,2	-57,7	-52,6
Heraf udgør repoforretninger ført under:				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	0,0	0,3	0,0	0,3

Positive renteudgifter opstået som følge af negative rentesatser er modregnet under de respektive renteudgiftsposter. Positive renteudgifter hidrører alene fra gæld til kreditinstitutter og centralbanker.

6 Netto gebyr- og provisionsindtægter				
Værdipapirhandel og depoter *)	114,2	117,1	114,2	117,1
Betalingsformidling *)	125,1	125,7	123,6	124,3
Lånesagsgebyrer	302,0	305,5	268,6	253,2
Garantiprovision	58,9	53,7	59,0	53,8
Øvrige gebyrer og provisioner *)	59,2	61,6	46,3	48,4
Gebyrer og provisionsindtægter i alt	659,4	663,7	611,8	596,9
AL-BoligBonus	-50,1	-48,0	-50,1	-48,0
Øvrige afgivne gebyrer og provisionsudgifter	-29,0	-60,2	-20,4	-13,8
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter i alt	-79,1	-108,2	-70,5	-61,7
Netto gebyr- og provisionsindtægter	580,3	555,5	541,3	535,1

*) En række depotgebyrer og betalingsformidlingsgebyrer er fra 01.01.2018 klassificeret under henholdsvis værdipapirhandel og depoter og betalingsformidling. Begge gebyrtyper var tidligere klassificeret under øvrige gebyrer og provisioner. Sammenligningstal er tilpasset. De omklassificerede depotgebyrer udgør 14,4 mio. kr. både i 2018 og 2017. De omklassificerede betalingsformidlingsgebyrer udgør 21,0 mio. kr. i 2018 og 20,5 mio. kr. i 2017.

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
7 Kursreguleringer				
Obligationer	-98,2	197,0	-98,2	197,0
Aktier mv.	132,0	636,5	132,0	636,5
Investerings ejendomme	-2,4	0,0	-2,4	0,0
Valuta	22,1	13,4	21,4	13,6
Afledte finansielle instrumenter				
Valutakontrakter	2,2	5,2	2,2	5,2
Rentekontrakter	-71,5	50,3	-71,5	50,3
Aktiekontrakter	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Afledte finansielle instrumenter i alt	-69,4	55,5	-69,4	55,5
Aktiver tilknyttet puljeordninger	-211,5	124,6	-211,5	124,6
Indlån i puljeordninger	211,5	-124,6	211,5	-124,6
Øvrige aktiver	1,1	-1,1	1,2	-1,1
Kursreguleringer i alt	-14,8	901,3	-15,3	901,5
8 Udgifter til personale og administration				
Vederlag til ledelsen				
Bestyrelse	-2,5	-2,4	-2,5	-2,4
Direktion	-6,5	-6,3	-6,5	-6,2
Vederlag til ledelsen i alt	-9,0	-8,6	-9,0	-8,6
Personaleudgifter				
Lønninger	-666,5	-657,7	-612,7	-605,2
Pensioner (bidragsbaseret)	-75,9	-70,0	-70,0	-64,5
Udgifter til social sikring	-5,2	-5,0	-4,9	-4,6
Lønsumsafgift	-85,1	-85,4	-79,3	-79,7
Personaleudgifter i alt	-832,7	-818,1	-766,9	-753,9
Administrationsudgifter				
IT-omkostninger	-343,0	-313,4	-329,4	-301,3
Øvrige administrationsudgifter	-221,2	-213,8	-208,0	-200,6
Administrationsudgifter i alt	-564,2	-527,1	-537,4	-501,9
Udgifter til personale og administration i alt	-1.405,9	-1.353,8	-1.313,3	-1.264,4
Vederlag til bestyrelsen				
Fast løn	-2,5	-2,4	-2,5	-2,4
Variabel løn	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensionsordning (bidragsbaseret)	0,0	0,0	0,0	0,0
Vederlag til bestyrelsen i alt	-2,5	-2,4	-2,5	-2,4
Antal bestyrelsesmedlemmer i regnskabsåret	14	13	14	13
Oplysninger om bestyrelsesmedlemmernes individuelle vederlag i 2018 fremgår af ledelsesberetningen.				

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
8 Udgifter til personale og administration (fortsat)				
Vederlag til direktionen				
Fast løn	-5,3	-5,2	-5,3	-5,1
Variabel løn	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensionsordning (bidragsbaseret)	-1,2	-1,1	-1,2	-1,1
Vederlag til direktionen i alt	-6,5	-6,3	-6,5	-6,2
Antal direktionsmedlemmer i regnskabsåret	2	2	2	2

Direktionens aflønning fastlægges af bestyrelsen og består alene af en fast løn, en bidragsbaseret pensionsordning, hvor der indbetales en fast procentdel af lønnen til et uafhængigt pensionsselskab, samt fri bil og telefon.

Direktionen er ikke omfattet af bonusordninger eller andre incitamentsprogrammer.

Oplysninger om direktionsmedlemmernes individuelle vederlag i 2018 fremgår af ledelsesberetningen. For deltagelse i bestyrelsesarbejde i dattervirksomheden AL Finans A/S modtages et årligt honorar på 10.000 kr. pr. person.

Direktionen har et opsigelsesvarsel på 12 måneder, og banken har et opsigelsesvarsel på 24 måneder. Ved nedlæggelse af stilling i forbindelse med et overtagelsestilbud gælder særlige fratrædelsesvilkår.

Vederlag til ansatte med væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil ud over ledelsen				
Fast løn	-37,5	-34,7	-32,7	-30,7
Variabel løn	-1,2	-0,5	-0,9	-0,4
Pensionsordning (bidragsbaseret)	-3,8	-3,4	-3,3	-3,0
Fratrædelsesgodtgørelse	-3,1	0,0	-3,1	0,0
Vederlag til væsentlige risikotagere i alt	-45,5	-38,5	-40,0	-34,1
Antal væsentlige risikotagere i regnskabsåret	29	25	25	22

Variabel løn består udelukkende af en overenskomstmæssig fastsat bonusordning.

Lønpolitik				
På bankens hjemmeside findes yderligere oplysninger om koncernens lønpolitik, herunder identifikation af væsentlige risikotagere.				

Medarbejderantal				
Det gennemsnitlige antal ansatte i regnskabsåret omregnet til fuldtidsbeskæftigede	1.088	1.054	1.007	975

Honorar til generalforsamlingsvalgt revisionsvirksomhed				
Lovpligtig revision af årsregnskab	-0,8	-0,7	-0,7	-0,5
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Skatterådgivning	0,0	-0,3	0,0	-0,3
Andre ydelser	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
I alt	-0,9	-1,2	-0,8	-1,0

Honorar for andre erklæringer med sikkerhed, ydet af Deloitte Statsautoriserede Revisionspartnerselskab, vedrører lovpligtige erklæringer overfor offentlige myndigheder. Honorar for andre ydelser udgør generel regnskabsmæssig rådgivning.

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.				
Nettopåvirkning indregnet i resultatopgørelsen				
Nettobevægelser på nedskrivnings-/hensættelseskonti				
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	21,4	0,0	21,4	0,0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	73,7	106,3	63,0	108,7
Garantier	17,6	-0,2	17,6	-0,2
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	5,1	3,8	7,5	3,8
Nettobevægelser på nedskrivnings-/hensættelseskonti i alt	117,8	109,9	109,5	112,3
Renteregulering	15,5	44,8	15,5	44,8
Konstaterede tab dækket af tidligere nedskrivninger og hensættelser *)	-70,1	-164,9	-65,6	-162,0
Konstaterede tab ej dækket af tidligere nedskrivninger og hensættelser *)	-18,6	-19,4	-12,9	-14,8
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	14,0	15,3	13,6	15,1
Tilbageført reservation for tab på udlån, der var kreditforringet ved første indregning	11,0	0,0	11,0	0,0
Nettopåvirkning indregnet i resultatopgørelsen	69,5	-14,3	71,1	-4,6

Det positive driftsresultat fra nedskrivninger på udlån mv. i 2018 kan henføres til en sund udvikling i udlåns- og garantiporteføljen, der afspejles i stigende sikkerhedsværdier, forbedrede ratings og positive forskydninger i de regnskabsmæssige bruttoværdier fra stadie 2 til stadie 1, jf. note 46.

*) Af koncernens konstaterede tab i 2018 forsøges 52,3 mio. kr. fortsat inddrevet.

Koncernen

	Individuelle nedskrivninger	Gruppevise nedskrivninger	I alt	IFRS 9 tilpasninger	I alt
	31.12.2017 mio. kr.	31.12.2017 mio. kr.	31.12.2017 mio. kr.	01.01.2018 mio. kr.	01.01.2018 mio. kr.
Akk. nedskrivninger og hensættelser ved overgangen fra IAS 39 til IFRS 9					
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	25,9	0,0	25,9	4,5	30,3
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	1.124,0	144,6	1.268,6	104,9	1.373,5
Garantier	18,5	12,3	30,8	9,7	40,5
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	18,8	0,0	18,8	34,7	53,5
Nedskrivninger og hensættelser i alt primo	1.187,1	156,9	1.344,0	153,8	1.497,8

Banken

	Individuelle nedskrivninger	Gruppevise nedskrivninger	I alt	IFRS 9 tilpasninger	I alt
	31.12.2017 mio. kr.	31.12.2017 mio. kr.	31.12.2017 mio. kr.	01.01.2018 mio. kr.	01.01.2018 mio. kr.
Akk. nedskrivninger og hensættelser ved overgangen fra IAS 39 til IFRS 9					
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	25,9	0,0	25,9	4,5	30,3
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	1.113,9	144,1	1.258,0	82,9	1.340,8
Garantier	18,5	12,3	30,8	9,7	40,5
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	18,8	0,0	18,8	34,7	53,5
Nedskrivninger og hensættelser i alt primo	1.177,0	156,4	1.333,4	131,7	1.465,1

Note

9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. (fortsat)

Koncernen					
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kredit- forringet ved 1. indregning	I alt
	2018	2018	2018	2018	2018
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Akk. nedskrivninger og hensættelser fordelt på stadier					
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	4,5	0,0	25,9	0,0	30,3
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	40,1	175,8	1.121,9	35,7	1.373,5
Garantier	5,4	2,3	32,8	0,0	40,5
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	7,2	5,0	41,3	0,0	53,5
Nedskrivninger og hensættelser i alt primo	57,1	183,1	1.221,9	35,7	1.497,8
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1,0	0,0	8,0	0,0	9,0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	49,6	134,6	1.075,1	40,6	1.299,9
Garantier	1,3	0,8	20,8	0,0	22,8
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	10,8	3,6	34,0	0,0	48,4
Nedskrivninger og hensættelser i alt ultimo	62,7	138,9	1.137,8	40,6	1.380,0

Af akkumulerede nedskrivninger udgør 49,3 mio. kr. ledelsesmæssige skøn som følge af information, der ikke er indarbejdet i modellerne samt fremadskuende information baseret på makroøkonomiske prognoser og fremskrivninger. Det ledelsesmæssige tillæg er primært relateret til usikkerhed omkring prisudviklingen for ejerbolig- og andelsboligmarkedet.

Banken					
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kredit- forringet ved 1. indregning	I alt
	2018	2018	2018	2018	2018
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Akk. nedskrivninger og hensættelser fordelt på stadier					
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	4,5	0,0	25,9	0,0	30,3
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	32,0	172,6	1.100,4	35,7	1.340,8
Garantier	5,4	2,3	32,8	0,0	40,5
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	7,2	5,0	41,3	0,0	53,5
Nedskrivninger og hensættelser i alt primo	49,1	179,9	1.200,4	35,7	1.465,1
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1,0	0,0	8,0	0,0	9,0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	43,9	131,0	1.062,2	40,6	1.277,8
Garantier	1,3	0,8	20,8	0,0	22,8
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	10,3	1,9	33,9	0,0	46,0
Nedskrivninger og hensættelser i alt ultimo	56,4	133,7	1.124,9	40,6	1.355,6

Af akkumulerede nedskrivninger udgør 49,0 mio. kr. ledelsesmæssige skøn som følge af information, der ikke er indarbejdet i modellerne samt fremadskuende information baseret på makroøkonomiske prognoser og fremskrivninger. Det ledelsesmæssige tillæg er primært relateret til usikkerhed omkring prisudviklingen for ejerbolig- og andelsboligmarkedet.

Note

9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. (fortsat)

	Koncernen						
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Bruttoværdi i alt	Nedskrivninger mv. i alt	Regnskabsmæssig værdi
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Regnskabsmæssige bruttoværdier fordelt på stadier							
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	6.011,7	3,9	25,9	0,0	6.041,5	-30,3	6.011,2
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	13.034,4	8.327,6	1.805,8	103,5	23.271,4	-1.373,5	21.897,9
Garantier	3.495,5	1.874,6	151,4	0,0	5.521,5	-40,5	5.481,1
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	4.746,1	2.116,8	194,9	0,0	7.057,8	-53,5	7.004,3
Eksponeringer i alt primo	27.287,8	12.323,0	2.178,0	103,5	41.892,3	-1.497,8	40.394,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	5.212,5	0,0	8,0	0,0	5.220,5	-9,0	5.211,5
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	15.985,6	5.359,8	1.957,2	83,0	23.385,6	-1.299,9	22.085,8
Garantier	5.099,0	676,3	146,9	0,0	5.922,2	-22,8	5.899,3
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	5.188,8	1.443,2	328,4	0,0	6.960,4	-48,4	6.912,0
Eksponeringer i alt ultimo	31.485,9	7.479,3	2.440,5	83,0	41.488,7	-1.380,0	40.108,7
	Banken						
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Bruttoværdi i alt	Nedskrivninger mv. i alt	Regnskabsmæssig værdi
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Regnskabsmæssige bruttoværdier fordelt på stadier							
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	6.003,9	3,9	25,9	0,0	6.033,7	-30,3	6.003,3
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	13.865,8	7.337,0	1.679,1	103,5	22.985,5	-1.340,8	21.644,7
Garantier	3.495,5	1.874,6	151,4	0,0	5.521,5	-40,5	5.481,1
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	4.644,9	1.495,8	148,5	0,0	6.289,2	-53,5	6.235,7
Eksponeringer i alt primo	28.010,1	10.711,4	2.004,9	103,5	40.829,9	-1.465,1	39.364,8
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	5.203,3	0,0	8,0	0,0	5.211,3	-9,0	5.202,3
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	17.583,9	3.630,1	1.779,6	83,0	23.076,6	-1.277,8	21.798,8
Garantier	5.099,0	676,3	146,9	0,0	5.922,2	-22,8	5.899,3
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	5.020,4	409,2	135,6	0,0	5.565,2	-46,0	5.519,2
Eksponeringer i alt ultimo	32.906,6	4.715,5	2.070,1	83,0	39.775,2	-1.355,6	38.419,6

Note

9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. (fortsat)

	Koncernen				
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Nedskrivninger i alt
	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.
Nedskrivningskontoen for tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker *)					
Nedskrivninger i alt primo	4,5	0,0	25,9	0,0	30,3
Nedskrivninger i regnskabsåret som følge af ændringer i kreditrisiko	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2
Nedskrivninger på nye eksponeringer	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Tilbageførte nedskrivninger på indfrieede eksponeringer	-4,0	0,0	0,0	0,0	-4,0
Konstaterede tab dækket af tidligere nedskrivninger	0,0	0,0	-17,8	0,0	-17,8
Nedskrivninger i alt ultimo	1,0	0,0	8,0	0,0	9,0
Nedskrivningskontoen for udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris *)					
Nedskrivninger i alt primo	40,1	175,8	1.121,9	35,7	1.373,5
Overførsler til stadie 1	38,5	-34,1	-4,4	0,0	0,0
Overførsler til stadie 2	-5,4	37,2	-31,8	0,0	0,0
Overførsler til stadie 3	-0,9	-15,9	16,9	0,0	0,0
Nedskrivninger i regnskabsåret som følge af ændringer i kreditrisiko	-27,6	-11,0	46,5	5,3	13,3
Nedskrivninger på nye eksponeringer	15,9	25,6	54,9	0,0	96,4
Tilbageførte nedskrivninger på indfrieede eksponeringer	-10,9	-43,0	-92,2	-0,4	-146,5
Renteregulering	0,0	0,0	15,5	0,0	15,5
Konstaterede tab dækket af tidligere nedskrivninger	0,0	0,0	-52,3	0,0	-52,3
Nedskrivninger i alt ultimo	49,6	134,6	1.075,1	40,6	1.299,9

Note

9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. (fortsat)

	Koncernen			
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Hensættelser i alt
	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.
Hensættelseskontoen for garantier *)				
Hensættelser i alt primo	5,4	2,3	32,8	40,5
Overførsler til stadie 1	0,3	-0,3	0,0	0,0
Overførsler til stadie 2	-0,1	0,8	-0,7	0,0
Overførsler til stadie 3	0,0	-0,1	0,1	0,0
Hensættelser i regnskabsåret som følge af ændringer i kreditrisiko	-3,9	-0,6	-6,6	-11,1
Hensættelser på nye eksponeringer	0,4	0,2	2,3	2,8
Tilbageførte hensættelser på indfrie eksponeringer	-0,7	-1,4	-7,1	-9,3
Hensættelser i alt ultimo	1,3	0,8	20,8	22,8
Hensættelseskontoen for uudnyttede rammer og kredittilsagn *)				
Hensættelser i alt primo	7,2	5,0	41,3	53,5
Overførsler til stadie 1	2,4	-1,6	-0,8	0,0
Overførsler til stadie 2	-0,2	1,9	-1,7	0,0
Overførsler til stadie 3	0,0	-0,1	0,1	0,0
Hensættelser i regnskabsåret som følge af ændringer i kreditrisiko	-0,8	-0,2	-1,1	-2,1
Hensættelser på nye eksponeringer	5,2	0,6	1,8	7,7
Tilbageførte hensættelser på indfrie eksponeringer	-3,0	-2,0	-5,7	-10,7
Hensættelser i alt ultimo	10,8	3,6	34,0	48,4

*) Koncernens nedskrivninger mv. er samlet reduceret med 117,8 mio. kr. i 2018. Konstaterede tab dækket af tidligere nedskrivninger udgør 70,1 mio. kr.

Tallene for nye og indfrie eksponeringer kan indeholde bevægelser, hvor der af procesmæssige årsager er oprettet en ny forretning til indfrielse af en eksisterende forretning med samme kunde.

Note

9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. (fortsat)

	Banken				
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Nedskrivninger i alt
	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.
Nedskrivningskontoen for tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker *)					
Nedskrivninger i alt primo	4,5	0,0	25,9	0,0	30,3
Overførsler til stadie 1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overførsler til stadie 2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overførsler til stadie 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivninger i regnskabsåret som følge af ændringer i kreditrisiko	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2
Nedskrivninger på nye eksponeringer	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Tilbageførte nedskrivninger på indfrie eksponeringer	-4,0	0,0	0,0	0,0	-4,0
Renteregulering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Konstaterede tab dækket af tidligere nedskrivninger	0,0	0,0	-17,8	0,0	-17,8
Nedskrivninger i alt ultimo	1,0	0,0	8,0	0,0	9,0
Nedskrivningskontoen for udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris *)					
Nedskrivninger i alt primo	32,0	172,6	1.100,4	35,7	1.340,8
Overførsler til stadie 1	38,1	-34,0	-4,1	0,0	0,0
Overførsler til stadie 2	-4,3	31,6	-27,3	0,0	0,0
Overførsler til stadie 3	-0,4	-15,8	16,2	0,0	0,0
Nedskrivninger i regnskabsåret som følge af ændringer i kreditrisiko	-25,4	-4,9	44,7	5,3	19,7
Nedskrivninger på nye eksponeringer	13,7	24,1	51,3	0,0	89,1
Tilbageførte nedskrivninger på indfrie eksponeringer	-9,7	-42,7	-86,7	-0,4	-139,6
Renteregulering	0,0	0,0	15,5	0,0	15,5
Konstaterede tab dækket af tidligere nedskrivninger	0,0	0,0	-47,7	0,0	-47,7
Nedskrivninger i alt ultimo	43,9	131,0	1.062,2	40,6	1.277,8

Note

9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. (fortsat)

	Banken			
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Hensættelser i alt
	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.
Hensættelseskontoen for garantier *)				
Hensættelser i alt primo	5,4	2,3	32,8	40,5
Overførsler til stadie 1	0,3	-0,3	0,0	0,0
Overførsler til stadie 2	-0,1	0,8	-0,7	0,0
Overførsler til stadie 3	0,0	-0,1	0,1	0,0
Hensættelser i regnskabsåret som følge af ændringer i kreditrisiko	-3,9	-0,6	-6,6	-11,1
Hensættelser på nye eksponeringer	0,4	0,2	2,3	2,8
Tilbageførte hensættelser på indfrie eksponeringer	-0,7	-1,4	-7,1	-9,3
Hensættelser i alt ultimo	1,3	0,8	20,8	22,8
Hensættelseskontoen for uudnyttede rammer og kredittilsagn *)				
Hensættelser i alt primo	7,2	5,0	41,3	53,5
Overførsler til stadie 1	2,4	-1,6	-0,8	0,0
Overførsler til stadie 2	-0,2	1,9	-1,7	0,0
Overførsler til stadie 3	0,0	-0,1	0,1	0,0
Hensættelser i regnskabsåret som følge af ændringer i kreditrisiko	-1,4	-1,9	-1,2	-4,5
Hensættelser på nye eksponeringer	5,2	0,6	1,8	7,7
Tilbageførte hensættelser på indfrie eksponeringer	-3,0	-2,0	-5,7	-10,7
Hensættelser i alt ultimo	10,3	1,9	33,9	46,0

*) Bankens nedskrivninger mv. er samlet reduceret med 109,5 mio. kr. i 2018. Konstaterede tab dækket af tidligere nedskrivninger udgør 65,6 mio. kr.

Tallene for nye og indfrie eksponeringer kan indeholde bevægelser, hvor der af procesmæssige årsager er oprettet en ny forretning til indfrielse af en eksisterende forretning med samme kunde.

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
10 Skat				
Årets skat kan opdeles således:				
Skat af årets resultat	-40,1	-149,3	-28,0	-140,6
Skat af anden totalindkomst	-7,1	0,0	-7,1	0,0
Skat af årets egenkapitalbevægelser	14,4	14,5	14,4	14,5
Skat i alt	-32,8	-134,8	-20,7	-126,1
Skat af årets resultat fremkommer således:				
Årets aktuelle skat	-53,1	-152,4	-30,3	-137,3
Årets regulering af udskudt skat	10,3	7,5	-0,4	1,0
Regulering af aktuel skat vedrørende tidligere år	2,5	-4,3	2,5	-4,3
Regulering af udskudt skat vedrørende tidligere år	0,2	0,0	0,2	0,0
Skat af årets resultat i alt	-40,1	-149,3	-28,0	-140,6
Skat af årets resultat kan forklares således:				
Beregnet skat af årets resultat før skat med 22 pct.	-74,6	-287,1	-71,9	-285,2
Skattemæssig værdi af ikke-skattepligtige indtægter	36,0	147,9	45,0	154,4
Skattemæssig værdi af ikke-fradragsberettigede udgifter	-4,2	-5,8	-3,8	-5,6
Regulering af aktuel skat vedrørende tidligere år	2,5	-4,3	2,5	-4,3
Regulering af udskudt skat vedrørende tidligere år	0,2	0,0	0,2	0,0
Skat af årets resultat i alt	-40,1	-149,3	-28,0	-140,6
Effektiv skatteprocent	11,8%	11,4%	8,6%	10,9%
Den effektive skatteprocent i 2018 er særligt påvirket af betydelige skattefrie gevinster i form af kursgevinster og udbytter fra anlægsbeholdningen.				
11 Resultat pr. aktie				
Arbejdernes Landsbanks aktionærs andel af årets resultat	233,2	1.089,5	233,2	1.089,5
Skatteeffekt af renter af hybrid kernekapital, jf. egenkapitalopgørelsen og note 10	14,4	14,5	14,4	14,5
Årets resultat reguleret for hybrid kernekapital	247,6	1.104,0	247,6	1.104,0
Gennemsnitligt antal udstedte aktier, jf. note 27	300.000	300.000	300.000	300.000
Gennemsnitligt antal egne aktier, jf. note 28	-3.000	0	-3.000	0
Gennemsnitligt antal aktier i omløb	297.000	300.000	297.000	300.000
Resultat pr. aktie (kr.)	834	3.680	834	3.680
Udvandet resultat pr. aktie (kr.) *)	834	3.680	834	3.680
Årets resultat pr. aktie er beregnet, som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse, hvormed nøgletallet er beregnet på baggrund af aktionæremes andel af resultat og egenkapital.				
*) Der er ikke udestående aktieoptioner, som potentielt kan udvande resultat pr. aktie i fremtiden.				

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
12 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker				
Tilgodehavender på opsigelse hos centralbanker	4.228,2	5.116,4	4.228,2	5.116,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	983,3	899,3	974,1	891,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker i alt	5.211,5	6.015,7	5.202,3	6.007,8
Fordelt efter restløbetid:				
Anfordring	549,2	58,2	540,0	50,3
Til og med 3 mdr.	4.662,3	5.957,4	4.662,3	5.957,4
Over 3 mdr. og til og med 1 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Over 1 år og til og med 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Over 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker i alt	5.211,5	6.015,7	5.202,3	6.007,8
Heraf udgør reverseforretninger	301,8	56,6	301,8	56,6
13 Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris				
Udlånskontrakter med adgang til variabel udnyttelse	2.521,7	2.613,4	5.868,0	5.541,7
Tilgodehavender fra finansielle leasingkontrakter	1.434,6	1.375,6	0,0	0,0
Pantebreve	1.269,1	1.438,0	1.269,1	1.438,0
Andre udlån og tilgodehavender	16.860,3	16.531,1	14.661,7	14.703,0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8	21.958,1	21.798,8	21.682,8
Fordelt efter restløbetid:				
Anfordring	297,1	256,2	297,1	256,2
Til og med 3 mdr.	2.272,5	2.226,2	4.318,4	927,7
Over 3 mdr. og til og med 1 år	3.447,3	3.688,8	3.143,0	6.055,0
Over 1 år og til og med 5 år	8.191,2	8.302,6	6.414,2	7.158,1
Over 5 år	7.877,6	7.484,4	7.626,0	7.285,8
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8	21.958,1	21.798,8	21.682,8
Heraf udgør reverseforretninger	127,9	117,7	127,9	117,7
Udlån og garantier fordelt på sektorer og brancher				
Offentlige myndigheder	114,5	81,4	87,1	59,9
Erhverv				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	40,9	43,8	4,4	18,3
Industri og råstofindustri	941,3	684,6	200,3	142,9
Energiforsyning	25,8	17,3	5,6	0,7
Bygge og anlæg	602,6	615,2	271,3	326,6
Handel	839,8	863,0	318,6	337,1
Transport, hoteller og restauranter	352,4	402,1	224,7	250,8
Information og kommunikation	85,4	158,8	11,7	99,5
Finansiering og forsikring	821,8	910,1	5.144,4	4.913,0
Fast ejendom	888,8	1.198,3	859,4	1.176,3
Øvrige erhverv	1.688,3	2.052,9	1.135,7	1.419,5
Erhverv i alt	6.287,1	6.946,1	8.176,1	8.684,6
Private	21.583,5	20.421,4	19.434,9	18.429,0
Udlån og garantier i alt	27.985,1	27.448,9	27.698,1	27.173,6

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
14 Obligationer til dagsværdi				
Statsobligationer	2.563,9	2.781,6	2.563,9	2.781,6
Realkreditobligationer	13.768,8	7.063,0	13.768,8	7.063,0
Øvrige obligationer	2.501,6	1.967,7	2.501,6	1.967,7
Obligationer til dagsværdi i alt	18.834,3	11.812,4	18.834,3	11.812,4
15 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder				
Kostpris primo	0,0	0,0	5,6	5,6
Kostpris ultimo	0,0	0,0	5,6	5,6
Op- og nedskrivninger primo	0,0	0,0	273,2	252,5
Resultat	0,0	0,0	31,4	20,7
Ændring af regnskabspraksis, IFRS 9	0,0	0,0	-31,1	0,0
Op- og nedskrivninger ultimo	0,0	0,0	273,5	273,2
Regnskabsmæssig værdi ultimo	0,0	0,0	279,1	278,8
Der henvises til note 43 for specificerede oplysninger om tilknyttede virksomheder.				
16 Aktiver tilknyttet puljeordninger				
Kontantindestående	354,2	109,1	354,2	109,1
Obligationer	1.607,6	1.282,3	1.607,6	1.282,3
Investeringsforeningsandele	1.777,0	1.064,3	1.777,0	1.064,3
Øvrige kapitalandele	438,4	271,9	438,4	271,9
Aktiver tilknyttet puljeordninger i alt	4.177,2	2.727,5	4.177,2	2.727,5
17 Immaterielle aktiver				
Kostpris primo	87,3	78,8	28,0	28,0
Tilgang	11,7	9,9	0,0	0,0
Afgang	-31,4	-1,4	-28,0	0,0
Kostpris ultimo	67,6	87,3	0,0	28,0
Af- og nedskrivninger primo	70,7	66,1	28,0	28,0
Afgang	-31,4	-1,4	-28,0	0,0
Afskrivninger	9,5	6,1	0,0	0,0
Af- og nedskrivninger ultimo	48,9	70,7	0,0	28,0
Regnskabsmæssig værdi ultimo	18,7	16,6	0,0	0,0

Koncernens immaterielle aktiver består af færdigudviklet og ibrugtagen computersoftware på 12,7 mio. kr. (2017: 10,4 mio. kr.) samt igangværende IT-projekter på 6,0 mio. kr. (2017: 6,2 mio. kr.).

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
18 Grunde og bygninger				
Investeringsejendomme				
Dagsværdi primo	37,6	35,4	37,6	35,4
Forbedringer	1,2	2,2	1,2	2,2
Værdireguleringer	-2,4	0,0	-2,4	0,0
Dagsværdi ultimo	36,4	37,6	36,4	37,6
Lejeindtægter	2,0	1,7	2,0	1,7
Driftsudgifter for udlejede arealer	-2,0	-1,3	-2,0	-1,3
<p>Investeringsejendomme måles til dagsværdi (ikke-observerbare input). I målingen indgår estimerede lejeindtægter og driftsudgifter samt et afkastkrav i niveauet 4,1 pct. (2017: 4,6 pct.), som fastsættes ud fra renteniveauet og ejendommens beliggenhed. En forøgelse af afkastkravet med 0,5 procentpoint vil alt andet lige reducere dagsværdien med ca. 3,9 mio. kr. (2017: 3,5 mio. kr.). Der er anvendt eksternt valuar ved værdiansættelsen i 2018.</p>				
Domicilejendomme				
Omvurderet værdi primo	857,3	948,0	857,3	948,0
Tilgang	84,6	1,5	84,6	1,5
Forbedringer	25,5	0,0	25,5	0,0
Afgang	-11,5	-88,5	-11,5	-88,5
Afskrivninger	-5,7	-5,7	-5,7	-5,7
Værdireguleringer, som er indregnet i resultatopgørelsen	-3,8	-3,7	-3,8	-3,7
Værdireguleringer, som er indregnet i anden totalindkomst	142,5	5,8	142,5	5,8
Omvurderet værdi ultimo	1.088,9	857,3	1.088,9	857,3
<p>Domicilejendomme måles til omvurderet værdi (ikke-observerbare input). I målingen indgår estimerede lejeindtægter og driftsudgifter samt et afkastkrav i niveauet 3,3-7,5 pct. (2017: 4,0-7,7 pct.), som fastsættes ud fra renteniveauet og ejendommens beliggenhed. En forøgelse af afkastkravet med 0,5 procentpoint vil alt andet lige reducere dagsværdien med ca. 112,3 mio. kr. (2017: 87,9 mio. kr.). Der er anvendt eksternt valuar på udvalgte ejendomme ved værdiansættelsen i 2018.</p>				
19 Øvrige materielle aktiver				
Kostpris primo	267,9	278,7	144,4	119,5
Tilgang og forbedringer	97,6	118,8	53,3	25,3
Afgang	-82,9	-129,6	-33,4	-0,4
Kostpris ultimo	282,5	267,9	164,3	144,4
Af- og nedskrivninger primo	118,8	134,8	69,8	56,0
Afgang	-61,0	-56,5	-29,3	-0,3
Afskrivninger	44,7	40,5	20,6	14,1
Af- og nedskrivninger ultimo	102,5	118,8	61,1	69,8
Regnskabsmæssig værdi ultimo	180,0	149,0	103,2	74,6
Heraf aktiver udlejet på operationelle leasingkontrakter	72,7	70,4	0,0	0,0
Årets straksafskrivninger	0,6	3,0	0,6	3,0

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
20 Udskudte skatteaktiver				
Udskudt skat primo	11,7	4,2	19,5	18,5
Udskudt skat indregnet i årets resultat	10,5	7,5	-0,2	1,0
Udskudt skat indregnet i anden totalindkomst	-7,1	0,0	-7,1	0,0
Udskudt skat indregnet på egenkapitalen	8,5	0,0	4,6	0,0
Udskudt skat ultimo	23,6	11,7	16,8	19,5
Udskudt skat vedrører:				
Udlån	21,5	12,5	18,0	12,5
Immaterielle og materielle aktiver	-8,8	-13,0	-12,0	-3,5
Medarbejderforpligtelser	6,8	6,4	6,6	6,2
Øvrige balanceposter	4,2	5,9	4,2	4,3
Udskudt skat ultimo	23,6	11,7	16,8	19,5
21 Andre aktiver				
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter og spotforretninger	50,9	67,4	50,9	67,4
Tilgodehavende renter og provisioner	101,8	72,1	101,8	72,0
Kapitalindskud i Bankernes EDB Central a.m.b.a.	460,3	407,2	460,3	407,2
Øvrige aktiver	365,8	220,3	338,3	189,4
Andre aktiver i alt	978,8	767,0	951,3	736,0
22 Gæld til kreditinstitutter og centralbanker				
Gæld til centralbanker	720,5	9,8	720,5	9,8
Gæld til kreditinstitutter	901,8	2.070,9	901,8	2.070,9
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker i alt	1.622,3	2.080,7	1.622,3	2.080,7
Fordelt efter restløbetid:				
Anfordring	1.023,1	1.261,3	1.023,1	1.261,3
Til og med 3 mdr.	225,9	447,2	225,9	447,2
Over 3 mdr. og til og med 1 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Over 1 år og til og med 5 år	373,4	372,3	373,4	372,3
Over 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker i alt	1.622,3	2.080,7	1.622,3	2.080,7
Heraf udgør repoforretninger	0,0	15,9	0,0	15,9

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
23 Indlån og anden gæld				
På anfordring	36.949,5	31.747,9	36.916,1	31.724,8
Med opsigelsesvarsel	2.141,8	1.453,6	2.141,8	1.453,6
Tidsindskud	0,6	0,6	0,6	0,6
Særlige indlånsformer	1.603,6	1.554,2	1.603,6	1.554,2
Indlån og anden gæld i alt	40.695,5	34.756,2	40.662,1	34.733,2
Fordelt efter restløbetid:				
Anfordring	38.291,8	32.582,8	38.258,4	32.559,8
Til og med 3 mdr.	1.049,5	925,0	1.049,5	925,0
Over 3 mdr. og til og med 1 år	128,2	146,5	128,2	146,5
Over 1 år og til og med 5 år	442,6	523,6	442,6	523,6
Over 5 år	783,4	578,3	783,4	578,3
Indlån og anden gæld i alt	40.695,5	34.756,2	40.662,1	34.733,2
24 Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi				
Negative værdipapirbeholdninger	302,7	54,8	302,7	54,8
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi i alt	302,7	54,8	302,7	54,8
25 Andre passiver				
Negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter og spotforretninger	327,1	262,9	327,1	262,9
Skyldige renter og provisioner	5,3	3,0	5,3	3,0
Øvrige passiver	937,3	616,6	870,9	545,2
Andre passiver i alt	1.269,8	882,5	1.203,3	811,1
26 Hensatte forpligtelser				
Hensættelser til tab på garantier				
Hensat primo	30,8	30,5	30,8	30,5
Hensat ved overgangen fra IAS 39 til IFRS 9, jf. note 9	9,7	0,0	9,7	0,0
Hensat i året	15,5	15,1	15,5	15,1
Anvendt i året	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilbageførsel af ubenyttede hensættelser	-33,2	-14,9	-33,2	-14,9
Hensat ultimo	22,8	30,8	22,8	30,8
Andre hensatte forpligtelser				
Hensat primo	39,4	42,9	38,8	42,2
Hensat ved overgangen fra IAS 39 til IFRS 9, jf. note 9	34,7	0,0	34,7	0,0
Hensat i året	44,0	4,2	41,6	4,2
Anvendt i året	-3,5	-3,8	-3,5	-3,7
Tilbageførsel af ubenyttede hensættelser	-44,8	-3,9	-44,8	-3,9
Hensat ultimo	69,8	39,4	66,8	38,8
Hensatte forpligtelser i alt	92,7	70,2	89,6	69,5
Andre hensatte forpligtelser i koncernen omfatter primært hensættelser til tab på uudnyttede rammer og kredittilsagn på 48,4 mio. kr. (2017: 18,8 mio. kr.), jf. note 9, samt hensættelser til jubilæumsgratiale på 12,7 mio. kr. (2017: 13,6 mio. kr.).				

Note

27 Aktiekapital

Aktiekapitalen består af 300.000 aktier á nominelt 1.000 kr. Aktierne er fuldt indbetalt. Ingen aktier er tildelt særlige rettigheder.

Der er begrænsninger i aktiernes omsættelighed, idet overdragelse af retten til en aktie kun kan finde sted med bestyrelsens samtykke og højest til til kurs pari.

Storaktionærer

Følgende af bankens aktionærer besidder aktier, hvis samlede pålydende værdi udgør mindst 5 pct. af aktiekapitalen:

- FOA - Fag og Arbejde, Staunings Plads 1-3, 1790 København V, 5,52 pct.
- Fødevareforbundet NNF, Molestien 7, 2450 København SV, 8,10 pct.
- HK/Danmark, Weidekampsgade 8, 2300 København S, 9,90 pct.
- Dansk Metal, Molestien 7, 2450 København SV, 12,71 pct.
- Fagligt Fælles Forbund - 3F, Kampmannsgade 4, 1790 København V, 31,69 pct.

Note

28 Egne aktier

	2018 stk.	2017 stk.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
Beholdning primo	0	0	0,0	0,0
Køb	6.000	0	6,0	0,0
Beholdning ultimo	6.000	0	6,0	0,0

Banken kan i henhold til generalforsamlingsbeslutning af 12.03.2018 maksimalt erhverve egne aktier for nom. 10 mio. kr., svarende til 3,3 pct. af aktiekapitalen frem til og med 12.03.2023.

I regnskabsåret er der tilbagekøbt 6.000 stk. egne aktier til en anskaffelseskurs pr. aktie på 1.000 kr. Pr. 31.12.2018 udgør beholdningen af egne aktier nom. 6 mio. kr., svarende til 2,0 pct. af aktiekapitalen.

Banken har erhvervet aktierne som led i aftalen om frasalg af bankens aktier i ALKA Forsikring.

29 Udbytte

Der foreslås et udbytte på 60 mio. kr. (2017: 150 mio. kr.), svarende til et udbytte pr. aktie på 200 kr. (2017: 500 kr.).

Den 20.03.2018 udbetalte banken ordinært udbytte til aktionærerne på 150 mio. kr. (2017: 30 mio. kr.), svarende til et udbytte pr. aktie på 500 kr. (2017: 100 kr.).

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
30 Kapitalgrundlag				
Transformation fra egenkapital til kapitalgrundlag				
Egenkapital	6.873,2	6.761,5	6.873,2	6.761,5
Foreslået udbytte	-60,0	-150,0	-60,0	-150,0
Immaterielle aktiver	-18,7	-16,6	0,0	0,0
Hybrid kernekapital inkl. skyldige renter	-848,9	-848,9	-848,9	-848,9
Fradrag for forsigtig værdiansættelse	-20,7	-14,2	-20,7	-14,2
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder	-160,6	-696,6	158,7	-695,3
Egentlig kernekapital	5.764,3	5.035,2	5.784,8	5.053,1
Hybrid kernekapital	829,0	829,0	829,0	829,0
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder	-12,6	-186,6	-12,6	-186,3
Kernekapital	6.580,6	5.677,6	6.601,2	5.695,8
Supplerende kapital	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapitalgrundlag	6.580,6	5.677,6	6.601,2	5.695,8

Note 31 Kapitalstyring

Arbejdernes Landsbanks mål for kapitalstyringen er at overholde de lovmæssige krav til Arbejdernes Landsbanks kapitaldækning og at sikre, koncernen og banken til enhver tid råder over tilstrækkelig kapital til at understøtte fremtidige aktiviteter og vækst.

Arbejdernes Landsbank har i 2018 opfyldt alle lovgivningsmæssige krav til koncernens og bankens kapital.

De kapitalbaserede målsætninger blev sidst revideret i november 2018 til følgende:

	Målsætning (min.)	Aktuel værdi 31.12.2018
Egentlig kernekapitalprocent	11,4	17,6
Kernekapitalprocent	12,2	20,0
Samlet kapitalprocent	16,2	20,0

Kapitalmålsætningerne er bl.a. fastsat ud fra, at koncernen og banken skal kunne opfylde det maksimale kombinerede bufferkrav på 5 pct. Omfanget af den samlede ansvarlige kapital er også afstemt efter, at koncernen skal kunne fortsætte sin udlånsvirksomhed i en periode med svære forretningsbetingelser ved eksempelvis kraftige konjunkturtilbageslag eller uventede store kredittab.

Finanstilsynet har i forbindelse med de nye afviklingsregler for danske pengeinstitutter pålagt sektoren at opfylde individuelt fastsatte NEP-krav. Koncernen Arbejdernes Landsbank skal i perioden 1. januar 2019 – 1. januar 2023 opfylde et NEP-krav på i alt 7,0 pct. målt på koncernens risikovægtede eksponeringer, som gælder udover det til enhver tid gældende kapitalkrav, som udgøres af solvensbehovet og det gældende kombinerede bufferkrav. NEP-kravet skal opfyldes efter følgende indfasningsperiode:

- 1. januar 2019 0,6 pct.
- 1. januar 2020 1,9 pct.
- 1. januar 2021 3,1 pct.
- 1. januar 2022 4,4 pct.
- 1. januar 2023 7,0 pct.

Med udgangspunkt i et nuværende solvensbehov på 9,7 pct. og det kendte kombinerede bufferkrav på 3,5 pct. vil koncernen kunne dække NEP-kravet med en kapitalprocent på 20,2 pct. primo 2023, hvilket skal ses i forhold til den nuværende

kapitalprocent på 20,0 pct. Koncernen har dog overvejelser om, at NEP-kravet i et omfang skal dækkes med udstedelse af særskilt ikke-foranstillet seniorgæld (NEP-kapital). Koncernen har et ønske om, at kapitalgrundlaget skal forblive robust og anvendes til dækning af vækst i forretningen og værn mod perioder med uro på de finansielle markeder.

Kapitalstyringen sker ud fra de opgørelsesmetoder og nøgletal, der er fastsat af Basel-komiteén, og som er indarbejdet i den danske lovgivning. Ledelsen overvåger løbende koncernens kapitalforhold. Opgørelsen ved udgangen af hvert kvartal af Arbejdernes Landsbanks kapitalgrundlag, den samlede risikoeksponering og nøgletal for kapitaldækningen, herunder opgørelsen af koncernens og bankens individuelle solvensbehov, indberettes til Finanstilsynet i overensstemmelse med gældende regler.

Arbejdernes Landsbanks individuelle solvensbehov er udtryk for bankens egen vurdering af, hvor høj kapitalprocenten bør være for at sikre indskyderne mod tab. Opgørelse af det individuelle solvensbehov har siden ultimo 2012 været baseret på den såkaldte 8+ metode. Ved denne metode tages der udgangspunkt i minimumslovkravet på 8,0 pct. af den samlede risikoeksponering (søjle I) med tillæg for risici og forhold, der ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af den samlede risikoeksponering. Det antages således, at almindelige risici er dækket af 8 pct. kravet, og at der derfor skal tages stilling til, i hvilket omfang Arbejdernes Landsbank har risici derudover, som nødvendiggør et tillæg til kapitalbehovet (søjle II), jf. Finanstilsynets vejledning herom.

Arbejdernes Landsbanks kapitalgrundlag består af egenkapitalen på 6.873,2 mio. kr., herunder hybrid kernekapital på 829 mio. kr. Ved opgørelsen af kapitalgrundlaget foretages en række fradrag, som primært omfatter foreslået udbytte og kapitalandele i andre finansielle enheder. Kapitalgrundlagets bestanddele fremgår af note 30. Karakteristika for den hybride kernekapital, der medregnes som egenkapitalinstrument, er specificeret i note 32.

Den samlede risikoeksponering er den beregnede risiko forbundet med Arbejdernes Landsbank koncernens forretningsområder. Opgørelsen af den samlede risikoeksponering sker ved, at aktiverne, poster med markedsrisiko og eksponeringer i form af garantier vægtes efter nogle standardvægte, som afhænger af de enkelte posters art og modpart, ligesom der også tages højde for eventuel sikkerhedsstillelse. Hertil kommer tillæg til dækning af koncernens operationelle risici.

Kapitalplanlægning 2019

Arbejdernes Landsbank vurderer løbende behovet for tilpasning af kapitalstrukturen, herunder mål, politikker og processer. Banken planlægger at indfri udstedelse på nom. 400 mio. kr. hybrid kernekapital i foråret 2019 under forudsætning af tegning af ny Tier 2-kapital på forventet 900 mio. kr. og under forudsætning af Finanstilsynets tilladelse.

Note				Koncernen		Banken	
				2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
32	Hybrid kernekapital						
	Nom. i mio. kr.	Rentesats	Forfald				
	400,0	6,602 pct. (var.)	Uendelig *)	402,9	402,9	402,9	402,9
	429,0	9,059 pct. (var.)	Uendelig **)	446,1	446,1	446,1	446,1
	Hybrid kernekapital i alt			848,9	848,9	848,9	848,9
	Hybrid kernekapital, som medregnes ved opgørelse af kernekapitalen/kapitalgrundlaget			829,0	829,0	829,0	829,0

*) Kan førtidsindfries fra den 23.05.2019.

***) Kan førtidsindfries fra den 22.01.2021.

Udstedelserne er begge omfattet af hybrid kernekapital under CRR-forordningen med uendelig løbetid, og hvor betaling af afdrag og renter er frivillig, hvorved de regnskabsmæssigt behandles som egenkapital.

33	Eventualforpligtelser mv.				
	Eventualforpligtelser				
	Finansgarantier *)	1.572,8	1.770,0	1.572,8	1.770,0
	Tabsgarantier for realkreditlån	2.656,1	2.105,8	2.656,1	2.105,8
	Tinglysnings- og konverteringsgarantier *)	997,0	907,3	997,0	907,3
	Garantistillelse for tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	35,5	35,2
	Øvrige eventualforpligtelser	673,4	707,8	637,9	672,6
	Eventualforpligtelser i alt	5.899,3	5.490,8	5.899,3	5.490,8
	Andre forpligtende aftaler				
	Uigenkaldelige kredittilsagn under 1 år	830,1	858,6	0,0	0,0
	Uigenkaldelige kredittilsagn over 1 år	0,0	22,0	0,0	22,0
	Ikke-udnyttede tilsagn om betaling af pensionsbidrag	14,6	24,1	14,6	24,1
	Øvrige forpligtende aftaler **)	291,5	202,2	293,9	203,3
	Andre forpligtende aftaler i alt	1.136,1	1.106,9	308,5	249,4

*) Sagsgarantier vedrørende realkreditlån er fra 01.01.2018 klassificeret under tinglysnings- og konverteringsgarantier. Garantitypen var tidligere klassificeret under finansgarantier. Sammenligningstal er tilpasset. Sagsgarantierne udgør 994,6 mio. kr. pr. 31.12.2018 og 900,0 mio. kr. pr. 31.12.2017.

***) Øvrige forpligtende aftaler omfatter bl.a. huslejeoplygninger i uopsigelsesperioden. Løbetidsfordeling af koncernens fremtidige minimumsleasinger fremgår af note 41.

Koncernens størrelse og forretningsomfang indebærer, at koncernen er part i forskellige retssager og tvister. Sagerne vurderes løbende, og der foretages de nødvendige hensættelser ud fra en vurdering af risikoen for tab. De verserende retssager forventes ikke at få væsentlig indflydelse på koncernens finansielle stilling.

Totalkredit-lån formidlet af banken fra 2007 er omfattet af en aftalt modregningsret i fremtidige løbende provisioner, som Totalkredit kan gøre gældende i tilfælde af tabskonstatering på de formidlede lån. Ledelsen forventer ikke, at denne modregningsret vil få væsentlig indflydelse på koncernens og bankens finansielle stilling.

Deltagelse i den lovpligtige indskyder- og investorgarantiordning medfører, at banken kan blive opkrævet bidrag, såfremt garantiformuen udgør mindre end 0,8 pct. af de dækkede indskud i sektoren. Aktuelt udgør garantiformuen 1,4 pct.

Deltagelse i den lovpligtige afviklingsfinansieringsordning medfører, at sektoren årligt betaler et risikojusteret bidrag i henhold til artikel 4-9 i Europa-Kommissionens delegerede forordning nr. 63/2015 med henblik på at opbygge en afviklingsformue på mindst 1 pct. af de dækkede indskud inden 31.12.2024. Bankens bidrag for 2018 udgør 2,9 mio. kr. (2017: 3,3 mio. kr.), svarende til 0,47 pct. (2017: 0,44 pct.) af sektorens samlede bidrag på 617,5 mio. kr. (2017: 748,3 mio. kr.).

Banken er sambeskattet med øvrige danske virksomheder i koncernen. Som administrationsselskab hæfter banken ubegrænset og solidarisk med de øvrige koncernvirksomheder for danske selskabsskatter samt kildeskatter på udbytte, renter og royalties inden for sambeskatningskredsen. Som følge af indbetalt acontoskat er der ingen skyldige skatter pr. 31.12.2018. Tilgodehavende selskabsskatter på koncernniveau udgør 23,9 mio. kr. pr. 31.12.2018 (2017: 32,7 mio. kr.). Eventuelle senere korrektioner af sambeskatningsindkomst og kildeskat mv. vil kunne medføre, at bankens hæftelse udgør et større beløb.

Banken er fællesregistreret for lønsumsafgift og moms med dattervirksomheden AL Finans A/S og hæfter solidarisk for afregning heraf.

Bankens medlemskab af BEC medfører, at banken ved en eventuel udtræden er forpligtet til betaling af en udtrædelsesgodtgørelse svarende til ca. 2,5 gange det foregående års betaling for IT-ydelser fra BEC.

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
34 Modtagne sikkerheder				
I forbindelse med reverseforretninger modtages sikkerhedsstillelse, som i henhold til aftalevilkårene kan sælges eller genpantsettes.				
Obligationer til dagsværdi	427,7	173,5	427,7	173,5
Heraf solgt eller genpantset	302,7	70,7	302,7	70,7
35 Afgivne sikkerheder				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker				
Pantset i forbindelse med clearing	624,5	0,0	624,5	0,0
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker i alt	624,5	0,0	624,5	0,0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker				
Margintilgodehavender i forbindelse med derivattransaktioner	376,5	296,2	376,5	296,2
Pantset i forbindelse med clearing	432,0	0,0	432,0	0,0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker i alt	808,5	296,2	808,5	296,2
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris				
Margintilgodehavender i forbindelse med fondsafvikling	36,7	19,1	36,7	19,1
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris i alt	36,7	19,1	36,7	19,1
Obligationer til dagsværdi				
Overdraget i forbindelse med repoforretninger	0,0	15,9	0,0	15,9
Pantset i forbindelse med clearing	0,0	764,2	0,0	764,2
Obligationer til dagsværdi i alt	0,0	780,1	0,0	780,1
Afgivne sikkerhedsstillelser i alt	1.469,6	1.095,3	1.469,6	1.095,3
36 Regnskabsmæssig sikring				
Renterisici				
Udlån (faste rentebetalinger)				
Amortiseret kostpris	0,0	0,0	0,0	0,0
Regnskabsmæssig værdi	0,0	0,0	0,0	0,0
Kurstab i regnskabsåret	0,0	-1,1	0,0	-1,1
Sikringsinstrumenter				
Renteswaps (variable rentebetalinger)				
Nominal værdi (hovedstol)	0,0	0,0	0,0	0,0
Regnskabsmæssig værdi	0,0	0,0	0,0	0,0
Kursgevinst i regnskabsåret	0,0	1,3	0,0	1,3

Koncernen og banken har anvendt reglerne for regnskabsmæssig sikring af dagsværdier. De afdækkede udlån og sikringsinstrumenter er enten udgået i 2017, eller regnskabsmæssig sikring er ophørt i 2017.

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
37 Overdragne aktiver som fortsat indregnes i balancen				
Regnskabsmæssig værdi af overdragne finansielle aktiver				
Obligationer i repoforretninger	0,0	15,9	0,0	15,9
Regnskabsmæssig værdi af tilknyttede finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter i repoforretninger	0,0	15,9	0,0	15,9
Nettopositioner	0,0	0,0	0,0	0,0

Reporforretninger er salg af obligationer, hvor der samtidig med salget træffes aftale om tilbagekøb på et senere tidspunkt til en bestemt pris. Obligationer solgt via repoforretninger indregnes fortsat i koncernens og bankens balance, idet banken via det aftalte tilbagekøb bibeholder de væsentligste risici på de solgte obligationer.

Obligationer i repoforretninger behandles som aktiver stillet som sikkerhed for forpligtelser. Modparten har ret til at sælge eller genpantsette de modtagne værdipapirer.

Note

38 Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger

	Koncernen og banken			
	Nominal værdi mio. kr.	Netto dagsværdi mio. kr.	Positiv dagsværdi mio. kr.	Negativ dagsværdi mio. kr.
Kontrakter fordelt på typer pr. 31.12.2018				
Valutakontrakter				
Spotforretninger, køb	25,4	0,0	0,0	0,0
Spotforretninger, salg	201,3	-0,2	0,1	0,3
Terminer/futures, køb	479,2	6,1	6,6	0,5
Terminer/futures, salg	5.391,5	-0,2	7,0	7,2
Rentekontrakter				
Spotforretninger, køb	107,7	0,0	0,0	0,0
Spotforretninger, salg	82,8	0,0	0,0	0,0
Terminer/futures, køb	1.849,4	5,8	6,0	0,2
Terminer/futures, salg	3.142,6	-21,6	0,0	21,6
Optioner, erhvervede	0,6	0,4	0,4	0,0
Renteswaps	7.936,1	-266,6	29,3	295,9
Aktiekontrakter				
Spotforretninger, køb	3,2	0,3	0,7	0,4
Spotforretninger, salg	2,0	-0,2	0,4	0,7
Terminer/futures, køb	4,2	-0,2	0,0	0,2
Terminer/futures, salg	4,2	0,2	0,2	0,0
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger i alt		-276,2	50,9	327,1
Kontrakter fordelt på typer pr. 31.12.2017				
Valutakontrakter				
Spotforretninger, køb	31,5	0,0	0,0	0,0
Spotforretninger, salg	0,4	0,0	0,0	0,0
Terminer/futures, køb	545,7	-0,4	2,9	3,3
Terminer/futures, salg	3.905,3	7,7	9,8	2,0
Rentekontrakter				
Spotforretninger, køb	745,5	-0,3	0,1	0,4
Spotforretninger, salg	675,0	0,2	0,3	0,1
Terminer/futures, køb	1.045,3	4,9	5,0	0,1
Terminer/futures, salg	2.378,9	14,1	15,0	0,9
Optioner, erhvervede	0,0	0,0	0,0	0,0
Renteswaps	8.587,0	-221,7	33,9	255,6
Aktiekontrakter				
Spotforretninger, køb	1,6	0,1	0,3	0,2
Spotforretninger, salg	1,6	-0,1	0,2	0,3
Terminer/futures, køb	0,0	0,0	0,0	0,0
Terminer/futures, salg	0,0	0,0	0,0	0,0
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger i alt		-195,5	67,4	262,9

Note

38 Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger (fortsat)

	Koncernen og banken				
	Til og med 3 mdr. mio. kr.	Over 3 mdr. og til og med 1 år mio. kr.	Over 1 år og til og med 5 år mio. kr.	Over 5 år mio. kr.	Netto dagsværdi i alt mio. kr.
Kontrakter fordelt på løbetider pr. 31.12.2018					
Valutakontrakter					
Spotforretninger, køb	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spotforretninger, salg	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Terminer/futures, køb	6,1	0,0	0,0	0,0	6,1
Terminer/futures, salg	-0,1	0,4	-0,5	0,0	-0,2
Rentekontrakter					
Spotforretninger, køb	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spotforretninger, salg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Terminer/futures, køb	5,5	0,4	0,0	0,0	5,8
Terminer/futures, salg	-21,6	0,0	0,0	0,0	-21,6
Optioner, erhvervede	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
Renteswaps	0,5	-2,7	-94,1	-170,2	-266,6
Aktiekontrakter					
Spotforretninger, køb	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Spotforretninger, salg	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Terminer/futures, køb	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Terminer/futures, salg	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger i alt	-9,3	-1,9	-94,7	-170,2	-276,2
Kontrakter fordelt på løbetider pr. 31.12.2017					
Valutakontrakter					
Spotforretninger, køb	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spotforretninger, salg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Terminer/futures, køb	-0,3	-0,1	0,0	0,0	-0,4
Terminer/futures, salg	4,6	0,1	3,0	0,0	7,7
Rentekontrakter					
Spotforretninger, køb	-0,3	0,0	0,0	0,0	-0,3
Spotforretninger, salg	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Terminer/futures, køb	4,7	0,2	0,0	0,0	4,9
Terminer/futures, salg	14,1	0,0	0,0	0,0	14,1
Optioner, erhvervede	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Renteswaps	0,0	-10,0	-27,9	-183,9	-221,7
Aktiekontrakter					
Spotforretninger, køb	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Spotforretninger, salg	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Terminer/futures, køb	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Terminer/futures, salg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger i alt	23,1	-9,8	-24,9	-183,9	-195,5

Note

39 Modregningsmuligheder

	Koncernen					
	Regnskabs- mæssig værdi før modregning	Modregning af finansielle instrumenter	Regnskabs- mæssig værdi efter modregning	Mod- regnings- mulighed, jf. master netting agreement	Sikkerheds- stillelse	Nettoværdi
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Modregningsmuligheder pr. 31.12.2018						
Finansielle aktiver						
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger med positiv dagsværdi	50,9	0,0	50,9	14,3	0,0	36,6
Finansielle aktiver i alt	50,9	0,0	50,9	14,3	0,0	36,6
Finansielle forpligtelser						
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger med negativ dagsværdi	327,1	0,0	327,1	14,3	309,1	3,7
Finansielle forpligtelser i alt	327,1	0,0	327,1	14,3	309,1	3,7
Modregningsmuligheder pr. 31.12.2017						
Finansielle aktiver						
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger med positiv dagsværdi	67,4	0,0	67,4	6,7	1,0	59,7
Finansielle aktiver i alt	67,4	0,0	67,4	6,7	1,0	59,7
Finansielle forpligtelser						
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger med negativ dagsværdi	262,9	0,0	262,9	6,7	254,2	2,0
Finansielle forpligtelser i alt	262,9	0,0	262,9	6,7	254,2	2,0
<p>Banken har master netting agreements med en række finansielle modparter, hvilket giver ret til yderligere modregning i forbindelse med en modpart i default, men ikke opfylder betingelserne for regnskabsmæssig modregning i balancen.</p> <p>Aktiver stillet som sikkerhed for egne gældsforpligtelser hos Nationalbanken, clearingscentraler og kreditinstitutter, som banken har CSA-aftaler med, er alle baseret på standardaftaler, som normalt bruges mellem finansielle markedsdeltagere. Aftalerne definerer vilkår, hvorefter sikkerhedsstillelsen overføres mellem modparterne for at mindske risikoen. For så vidt angår sikkerhedsstillelse vedrørende dagsværdi af afledte finansielle instrumenter, foreskriver CSA-aftalerne udveksling af daglig sikkerhedsstillelse (kontant).</p>						

Note

40 Dagsværdioplysninger og klassifikation af finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter indregnes i balancen til amortiseret kostpris eller dagsværdi i henhold til koncernens anvendte regnskabspraksis og efterfølgende tabel.

	Koncernen			
	Amortiseret kostpris		Dagsværdi	
	2018 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2017 mio. kr.
Klassifikation og måling af finansielle instrumenter				
Finansielle aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	970,7		908,4	
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	5.211,5		6.015,7	
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8		21.958,1	
Obligationer til dagsværdi		18.834,3		11.812,4
Aktier mv.		1.446,9		2.045,3
Aktiver tilknyttet puljeordninger		4.177,2		2.727,5
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger		50,9		67,4
Tilgodehavende renter og provisioner	14,9	86,9	18,2	53,9
Finansielle aktiver i alt	28.282,9	24.596,2	28.900,3	16.706,5
Finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	1.622,3		2.080,7	
Indlån og anden gæld	40.695,5		34.756,2	
Indlån i puljeordninger *)		4.177,2		2.727,5
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi		302,7		54,8
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger		327,1		262,9
Skyldige renter og provisioner	2,8	2,6	2,5	0,5
Finansielle forpligtelser i alt	42.320,6	4.809,6	36.839,4	3.045,7

*) Designeret til dagsværdi via dagsværdioptionen.

Note

40 Dagsværdioplysninger og klassifikation af finansielle instrumenter (fortsat)

Metoder og forudsætninger for opgørelsen af dagsværdier

Dagsværdien defineres som den pris, der kan opnås ved at sælge et aktiv, eller der skal betales for at overdrage en forpligtelse i en almindelig transaktion mellem uafhængige markedsdeltagere på målingstidspunktet.

Dagsværdien er en markedsbaseret og ikke en virksomhedsspecifik værdiansættelse. Koncernen anvender de forudsætninger, som markedsdeltagerne ville gøre brug af ved prifsættelse af aktivet eller forpligtelsen ud fra eksisterende markedsforhold, herunder forudsætninger vedrørende risici. Der tages således ikke hensyn til koncernens hensigt med at eje aktivet eller afvikle forpligtelsen, når dagsværdien opgøres.

Finansielle aktiver og forpligtelser, som indregnes i balancen til dagsværdi, kategoriseres efter dagsværdihierarkiet, som beskrevet nedenfor.

Noterede priser (niveau 1)

På alle aktive markeder anvendes officielle noterede lukkekurser som dagsværdi.

Observerbare input (niveau 2)

For finansielle aktiver og forpligtelser, hvor lukkekurs ikke er tilgængelig eller ikke vurderes at afspejle dagsværdien, fastsættes dagsværdien på basis af observerbare markedsoplysninger, herunder rentesatser, valutakurser, volatiliteter og kreditspænd samt kursindikationer fra førende markedsdeltagere.

Ikke-observerbare input (niveau 3)

I de tilfælde, hvor observerbare priser baseret på markedsoplysninger ikke er tilgængelige eller ikke skønnes at være brugbare til fastsættelse af dagsværdien, anvendes egne forudsætninger. Forudsætningerne kan bl.a. være nylige transaktioner i tilsvarende aktiver, forventede fremtidige pengestrømme eller virksomhedernes indre værdi.

Papirer under ikke-observerbare input omfatter unoterede aktier, primært i selskaber relateret til den finansielle sektor, hvor dagsværdien bl.a. fastsættes ud fra bestemmelser i ejeraftaler mv. eller input fra gennemførte handler. Brancheforeningen Lokale Pengeinstitutter (LOPI) anbefaler kvartalsvist dagsværdier af visse af de såkaldte sektoraktier, det vil sige aktier, som bankerne ejer for at deltage aktivt i den infrastruktur og de produktudbud, som understøtter sektorens forretningsgrundlag. De af LOPI anbefalede kurser tager udgangspunkt i ejeraftaler og gennemførte handler i sektoren. I nogle tilfælde tager dagsværdien udgangspunkt i den regnskabsmæssige egenkapital (indre værdi) i den underliggende virksomhed, idet denne danner baggrund for handelskursen, såfremt ejere skal sælge ejere imellem. Ved opgørelse af dagsværdien af sektoraktierne i henhold til LOPI's anbefalede kurser indgår de således i værdiansættelsen som et ikke-observerbart input. Banken foretager en selvstændig vurdering af de anbefalede kurser og verificerer sammenhæng til gennemførte transaktioner og offentliggjorte regnskaber. Værdien af aktierne ændres med 99 mio. kr. (2017: 190 mio. kr.) ved en ændring i kurserne med 10 pct. Ledelsen vurderer, at alternative metoder til dagsværdimåling af disse aktier ikke vil medføre væsentlig anderledes dagsværdier.

Vedrørende afledte finansielle instrumenter foretager banken en regnskabsmæssig CVA-justering af dagsværdien. CVA-justeringen afspejler derivatmodpartens kreditrisiko og foretages på baggrund af en tabsprocent ved konkurs (LGD), den forventede positive eksponering (EPE) og sandsynligheden for modpartens konkurs (PD). Banken anvender såvel en parametriske som semi-analytisk modeltilgang til kvantificering af den fremtidige forventede positive eksponering. Sandsynligheden for konkurs udledes såfremt muligt fra observerbar kreditinformation i markedet. I tilfælde af at dette ikke er muligt, sker justering med udgangspunkt i proxy CDS kreditkurver. De samlede CVA-justeringer udgør 1,4 mio. kr. ved udgangen af 2018 (2017: 1,7 mio. kr.).

Overførsler mellem niveauer i dagsværdihierarkiet

Koncernen har en praktik for, at såfremt opdatering af kurser ikke forekommer i fem dage, vil dette føre til overførsel mellem kategorierne noterede priser og observerbare input. Banken har i 2018 overført 3.949,9 mio. kr. (2017: 100,5 mio. kr.) obligationer til dagsværdi fra niveau 1 til niveau 2 som følge af manglende frekvent kursopdatering. Modsat er der flyttet 100,6 mio. kr. (2017: 211,5 mio. kr.) fra niveau 2 til niveau 1.

Grundet udløb af lock-up periode måles en aktiebeholdning nu til børskurs (niveau 1), hvor dagsværdien tidligere blev opgjort på baggrund af en alternativ markedskurs baseret på en analyse af kurs/indre værdi for en gruppe af sammenlignelige banker (niveau 3).

Bortset fra ovennævnte har der ikke været væsentlige overførsler mellem de tre dagsværdiniveauer i 2018 og 2017.

Note

40 Dagsværdioplysninger og klassifikation af finansielle instrumenter (fortsat)

	Koncernen og banken			
	Noterede priser (niveau 1)	Observer- bare input (niveau 2)	Ikke- observer- bare input (niveau 3)	I alt
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Dagsværdihierarki pr. 31.12.2018				
Finansielle aktiver				
Obligationer til dagsværdi	11.527,7	7.257,0	49,6	18.834,3
Aktier mv.	454,1	0,0	992,8	1.446,9
Aktiver tilknyttet puljeordninger	3.720,4	456,8	0,0	4.177,2
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger	0,6	50,3	0,0	50,9
Tilgodehavende renter og provisioner	55,3	31,2	0,3	86,9
Finansielle aktiver i alt	15.758,1	7.795,3	1.042,8	24.596,2
Finansielle forpligtelser				
Indlån i puljeordninger	0,0	4.177,2	0,0	4.177,2
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	302,7	0,0	0,0	302,7
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger	21,4	305,7	0,0	327,1
Skyldige renter og provisioner	2,6	0,0	0,0	2,6
Finansielle forpligtelser i alt	326,7	4.482,8	0,0	4.809,6
Dagsværdihierarki pr. 31.12.2017				
Finansielle aktiver				
Obligationer til dagsværdi	7.966,0	3.846,4	0,0	11.812,4
Aktier mv.	144,2	0,0	1.901,1	2.045,3
Aktiver tilknyttet puljeordninger	2.555,0	172,5	0,0	2.727,5
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger	14,3	53,1	0,0	67,4
Tilgodehavende renter og provisioner	39,0	14,9	0,0	53,9
Finansielle aktiver i alt	10.718,5	4.087,0	1.901,1	16.706,5
Finansielle forpligtelser				
Indlån i puljeordninger	0,0	2.727,5	0,0	2.727,5
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	54,8	0,0	0,0	54,8
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger	0,0	262,9	0,0	262,9
Skyldige renter og provisioner	0,5	0,0	0,0	0,5
Finansielle forpligtelser i alt	55,2	2.990,4	0,0	3.045,7

Note

40 Dagsværdioplysninger og klassifikation af finansielle instrumenter (fortsat)

	Koncernen	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
Ikke-observerbare input (niveau 3)		
Dagsværdi primo	1.901,1	1.170,9
Kursreguleringer, som er indregnet i resultatopgørelsen *)	136,3	623,9
Køb	20,3	127,6
Salg **)	-874,6	-21,3
Overførsler til niveau 1	-190,3	0,0
Overførsler fra niveau 2	49,6	0,0
Dagsværdi ultimo	1.042,4	1.901,1

*) Heraf kan 105,6 mio. kr. (2017: 622,7 mio. kr.) henføres til aktiver, der besiddes ved slutningen af regnskabsperioden.

**) Indeholder afviklet salg af aktier i ALKA Forsikring.

	Koncernen			
	Regnskabs- mæssig værdi		Regnskabs- mæssig værdi	
	2018 mio. kr.	Dagsværdi 2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	Dagsværdi 2017 mio. kr.
Finansielle instrumenter indregnet til amortiseret kostpris				
Finansielle aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	970,7	970,7	908,4	908,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	5.211,5	5.211,7	6.015,7	6.015,7
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8	22.196,5	21.958,1	22.112,4
Tilgodehavende renter og provisioner	14,9	14,9	18,2	18,2
Finansielle aktiver i alt	28.282,9	28.393,9	28.900,3	29.054,7
Finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	1.622,3	1.626,6	2.080,7	2.086,7
Indlån og anden gæld	40.695,5	40.695,5	34.756,2	34.756,2
Skyldige renter og provisioner	2,8	2,8	2,5	2,5
Finansielle forpligtelser i alt	42.320,6	42.324,9	36.839,5	36.845,5

Metoder for opgørelsen af dagsværdier for finansielle instrumenter indregnet til amortiseret kostpris er baseret på observerbare input (niveau 2).

Udlån og tilgodehavender i kreditinstitutter er indregnet til amortiseret kostpris. Forskellen til dagsværdier forudsættes at være modtagne gebyrer og provisioner ved udlånsforretninger samt den renteniveauafhængige kursregulering, som udregnes ved at sammenholde aktuelle markedsrenter med markedsrenter, da udlånene blev etableret. Ændringer i kreditkvaliteten forudsættes at indgå i nedskrivninger på udlån for såvel regnskabsværdier som dagsværdier.

Indlån og gæld til kreditinstitutter er indregnet til amortiseret kostpris. Forskellen til dagsværdier forudsættes at være den renteniveauafhængige kursregulering, som udregnes ved at sammenholde aktuelle markedsrenter med markedsrenter, da forretningerne blev etableret. Ændringer i dagsværdien af gæld til kreditinstitutter på grund af ændring i koncernens egen kreditværdighed medtages ikke ud fra en væsentlighedsbetragtning.

Note

40 Dagsværdioplysninger og klassifikation af finansielle instrumenter (fortsat)

	Koncernen				
	Amortiseret kostpris		Dagsværdi gennem resultatopgørelsen		I alt mio. kr.
	Aktiver mio. kr.	Forpligtelser mio. kr.	Handelsbeholdning mio. kr.	Andre beholdninger mio. kr.	
Afkast og klassifikation af finansielle instrumenter i 2018					
Afkast					
Renteindtægter	1.110,9		51,7		1.162,6
Renteudgifter		-58,1			-58,1
Netto renteindtægter	1.110,9	-58,1	51,7		1.104,4
Udbytte af aktier mv.			3,3	56,9	60,3
Kursreguleringer			-146,6	131,8	-14,8
Afkast i alt	1.110,9	-58,1	-91,6	188,7	1.149,9
Finansielle aktiver					
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	970,7				970,7
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	5.211,5				5.211,5
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8				22.085,8
Obligationer til dagsværdi			18.834,3		18.834,3
Aktier mv.			100,0	1.346,9	1.446,9
Aktiver tilknyttet puljeordninger				4.177,2	4.177,2
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger			50,9		50,9
Tilgodehavende renter og provisioner	14,9		86,9		101,8
Finansielle aktiver i alt	28.282,9		19.072,1	5.524,0	52.879,1
Finansielle forpligtelser					
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker		1.622,3			1.622,3
Indlån og anden gæld		40.695,5			40.695,5
Indlån i puljeordninger *)				4.177,2	4.177,2
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi			302,7		302,7
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger			327,1		327,1
Skyldige renter og provisioner		2,8	2,6		5,3
Finansielle forpligtelser i alt		42.320,6	632,4	4.177,2	47.130,2

*) Designeret til dagsværdi via dagsværdioptionen.

Note

40 Dagsværdioplysninger og klassifikation af finansielle instrumenter (fortsat)

	Koncernen				
	Amortiseret kostpris		Dagsværdi gennem resultatopgørelsen		I alt mio. kr.
	Aktiver mio. kr.	Forpligtelser mio. kr.	Handelsbeholdning mio. kr.	Andre beholdninger mio. kr.	
Afkast og klassifikation af finansielle instrumenter i 2017					
Afkast					
Renteindtægter	1.160,9		85,9		1.246,8
Renteudgifter		-53,2			-53,2
Netto renteindtægter	1.160,9	-53,2	85,9	0,0	1.193,6
Udbytte af aktier mv.			9,6	34,3	43,8
Kursreguleringer	-1,1		281,2	621,1	901,3
Afkast i alt	1.159,8	-53,2	376,7	655,4	2.138,7
Finansielle aktiver					
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	908,4				908,4
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	6.015,7				6.015,7
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	21.958,1				21.958,1
Obligationer til dagsværdi			11.812,4		11.812,4
Aktier mv.			218,6	1.826,7	2.045,3
Aktiver tilknyttet puljeordninger				2.727,5	2.727,5
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger			67,4		67,4
Tilgodehavende renter og provisioner	18,2		53,9		72,1
Finansielle aktiver i alt	28.900,3		12.152,3	4.554,2	45.606,8
Finansielle forpligtelser					
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker		2.080,7			2.080,7
Indlån og anden gæld		34.756,2			34.756,2
Indlån i puljeordninger *)				2.727,5	2.727,5
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi			54,8		54,8
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger			262,9		262,9
Skyldige renter og provisioner		2,5	0,5		3,0
Finansielle forpligtelser i alt		36.839,4	318,2	2.727,5	39.885,1

*) Designeret til dagsværdi via dagsværdioptionen.

Note	Koncernen	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
41 Leasing		
Koncernen som leasingtager		
Koncernen lejer erhvervslokaler på uopsigelige operationelle leasingkontrakter, som primært anvendes til bankens drift.		
Uopsigelige operationelle leasingydelse		
Løbetid op til 1 år	18,5	18,5
Løbetid mellem 1 og 5 år	54,7	64,0
Løbetid over 5 år	30,9	40,1
I alt	104,1	122,6
Heraf modregnet vedrørende fremlejekontrakter med samme uopsigelighedsperiode	19,7	0,0
Operationelle leasingydelse indregnet i resultatopgørelsen under administrationsomkostninger	18,5	14,2
Koncernen som leasinggiver		
Koncernen fungerer som leasinggiver inden for områderne ejendomme, biler, maskiner, driftsmateriel og inventar. Der tilbydes såvel finansielle som operationelle leasingkontrakter over for erhvervsdrivende og private.		
Finansielle leasingkontrakter behandles regnskabsmæssigt som et lånefinansieret køb, hvorfor leasingtilgodehavenderne indregnes i balancen som udlån til amortiseret kostpris, mens renteindtægterne heraf indregnes i resultatopgørelsen.		
Bruttoinvesteringer i finansielle leasingkontrakter		
Løbetid op til 1 år	868,8	808,9
Løbetid mellem 1 og 5 år	631,0	631,2
Løbetid over 5 år	0,8	3,0
I alt	1.500,6	1.443,1
Ikke-indtjente finansieringsindtægter	60,2	64,3
Nettoinvesteringer i finansielle leasingkontrakter		
Løbetid op til 1 år	832,1	771,2
Løbetid mellem 1 og 5 år	607,5	604,6
Løbetid over 5 år	0,8	2,9
I alt	1.440,4	1.378,7
Akkumulerede nedskrivninger på finansielle leasingkontrakter	5,8	3,1
Operationelle leasingkontrakter behandles regnskabsmæssigt som en lejekontrakt, hvorfor leasingaktiverne indregnes i balancen som materielle aktiver, mens lejeindtægterne indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter.		
Uopsigelige operationelle leasingydelse		
Løbetid op til 1 år	33,8	39,3
Løbetid mellem 1 og 5 år	53,2	53,0
Løbetid over 5 år	8,6	10,3
I alt	95,6	102,7

Note	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
42 Transaktioner med nærtstående parter				
Aktionærer med betydelig indflydelse				
Renteindtægter	0,0	0,7	0,0	0,7
Renteudgifter	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Gebyrer og provisionsindtægter	1,4	4,3	1,4	4,3
Udlån	0,7	17,4	0,5	17,4
Indlån	234,5	316,0	234,5	316,0
Modtagne sikkerheder og garantier	2.332,3	2.429,8	2.330,5	2.429,3
Afgivne garantier	0,0	0,0	0,0	0,0
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	56,5	195,5	56,5	195,5
Betalte udbytter	-47,5	-9,5	-47,5	-9,5
Hybrid kernekapital	361,3	361,3	361,3	361,3
Betalte renter af hybrid kernekapital	-29,0	-29,2	-29,0	-29,2
Bestyrelse og direktion				
Renteindtægter	0,1	0,1	0,1	0,1
Renteudgifter	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Gebyrer og provisionsindtægter	0,1	0,0	0,1	0,0
Udlån	2,2	2,4	2,2	2,4
Indlån	25,5	14,5	25,5	14,5
Modtagne sikkerheder og garantier	2,3	2,3	2,3	2,3
Afgivne garantier	3,6	0,5	3,6	0,5
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	1,8	1,5	1,8	1,5
Betalte udbytter	0,0	0,0	0,0	0,0
Hybrid kernekapital	0,2	0,2	0,2	0,2
Betalte renter af hybrid kernekapital	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilknyttede virksomheder				
Renteindtægter	0,0	0,0	60,3	56,4
Renteudgifter	0,0	0,0	0,0	0,0
Gebyrer og provisionsindtægter	0,0	0,0	0,4	0,4
Kursreguleringer	0,0	0,0	0,1	0,0
Andre driftsindtægter	0,0	0,0	3,3	3,2
Udgifter til personale og administration	0,0	0,0	-0,9	-0,4
Udlån	0,0	0,0	4.346,2	4.028,3
Indlån	0,0	0,0	12,7	12,7
Tilgodehavende renter	0,0	0,0	0,3	0,3
Øvrige aktiver	0,0	0,0	1,4	1,3
Afgivne garantier	0,0	0,0	35,5	35,2
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	0,0	0,0	416,3	202,1

Note

42 Transaktioner med nærtstående parter (fortsat)

Nærtstående parter defineres i koncernen som bankens bestyrelse og direktion, herunder nærtstående parter til disse, samt tilknyttede virksomheder. Nærtstående parter omfatter desuden aktionærer, der har en ejerandel på mere end 20 pct. eller besidder mere end 20 pct. af stemmerne.

Alle transaktioner med nærtstående parter, udover de i note 8 om ledelsesaf lønning anførte, omfatter alene sædvanlige indlån og udlån samt ydede kreditfaciliteter. Alle transaktioner med nærtstående parter foretages på markedsvilkår.

Alle mellemværender med aktionærer med betydelig indflydelse og tilknyttede virksomheder er almindelige forretningsmæssige mellemværender vedrørende selskabernes aktivitet. Mellemværenderne er forrentet og indgået på forretningsmæssige vilkår svarende til koncernens øvrige kunder og samarbejdspartnere.

Mellemværender med bestyrelse og direktion er oprettet på markedsmæssige vilkår. Rentesafer for udlån i 2018 ligger i intervallet 2,0-8,5 pct. (2017: 2,0-9,5 pct.) for bestyrelsesmedlemmer og deres nærtstående og 3,0-9,5 pct. (2017: 3,0-9,5 pct.) for direktionsmedlemmer og deres nærtstående. Rentesafer for indlån ligger for såvel mellemværender med bestyrelse og direktion samt disses nærtstående parter i intervallet 0,0-1,0 pct. i både 2018 og 2017.

Note

43 Koncernoversigt

2018
mio. kr.2017
mio. kr.**Moderselskab: Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank, København**

Tilknyttede virksomheder

AL Finans A/S, København

Selskabskapital	6,0	6,0
Egenkapital	266,4	266,1
Stemme- og ejerandel (pct.)	100	100
Årets resultat	31,4	20,7
Det gennemsnitlige antal ansatte i regnskabsåret omregnet til fuldtidsansatte	81	80

AL Finans A/S tilbyder bilfinansiering, leasing, factoring og fakturaafkøb. Dattervirksomhedens aktiviteter er finansieret med egenkapital og låntagning i moderselskabet.

Handels ApS Panoptikon, København

Selskabskapital	0,5	0,5
Egenkapital	12,7	12,7
Stemme- og ejerandel (pct.)	100	100
Årets resultat	0,0	0,0
Det gennemsnitlige antal ansatte i regnskabsåret omregnet til fuldtidsbeskæftigede	0	0

Dattervirksomheden er aktuelt uden aktivitet.

Associerede virksomheder

Banken har ingen kapitalandele i associerede virksomheder, der individuelt set er væsentlige for koncernen.

Note	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2016 mio. kr.	2015 mio. kr.	2014 mio. kr.
44 Hovedtal for koncernen					
Resultatopgørelse					
Netto renteindtægter	1.104,4	1.193,6	1.248,3	1.253,0	1.168,8
Netto gebyr- og provisionsindtægter	580,3	555,5	536,0	517,3	462,7
Kursreguleringer og udbytte	45,5	945,1	-25,5	-188,4	60,8
Andre driftsindtægter	68,8	90,5	81,8	107,6	111,3
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0,0	0,0	65,2	102,4	115,4
Indtægter i alt	1.799,0	2.784,7	1.905,8	1.791,9	1.919,1
Omkostninger og afskrivninger	-1.529,5	-1.465,6	-1.336,1	-1.359,2	-1.355,8
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	69,5	-14,3	-55,7	-102,9	-230,4
Omkostninger i alt	-1.460,0	-1.479,9	-1.391,8	-1.462,1	-1.586,1
Resultat før skat	339,0	1.304,7	514,0	329,8	332,9
Skat	-40,1	-149,3	-94,6	-45,5	-38,0
Årets resultat	298,9	1.155,5	419,4	284,4	295,0
Udvalgte balanceposter					
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8	21.958,1	21.058,3	19.768,3	18.330,4
Obligationer til dagsværdi	18.834,3	11.812,4	15.207,8	15.402,0	14.566,6
Aktiver i alt	55.106,5	47.368,9	44.425,8	42.070,4	40.123,2
Indlån inkl. puljeordninger	44.872,7	37.483,7	34.205,8	32.314,0	29.640,7
Egenkapital	6.873,2	6.761,5	5.681,7	5.279,6	5.049,1
Øvrige hovedtal					
Netto rente- og gebyrindtægter	1.745,0	1.792,9	1.829,8	1.822,5	1.667,3
Kursreguleringer	-14,8	901,3	-70,9	-240,5	25,1
Udgifter til personale og administration	-1.405,9	-1.353,8	-1.214,0	-1.195,1	-1.177,6
Kapitalgrundlag	6.580,6	5.677,6	5.413,4	4.142,6	4.513,0
Kernekapital	6.580,6	5.677,6	5.413,4	4.142,6	4.513,0
Egentlig kernekapital	5.764,3	5.035,2	4.660,2	3.969,3	4.041,2
Eksponeringer med kreditrisiko	23.895,0	23.180,2	22.908,8	20.790,7	19.155,0
Eksponeringer med markedsrisiko	5.267,4	4.185,4	5.353,8	6.819,6	6.302,0
Eksponeringer med operationel risiko	3.660,0	3.665,9	3.314,2	3.352,8	3.488,9
Samlet risikoeksponering	32.822,4	31.031,5	31.576,8	30.963,1	28.946,0

Note		2018	2017	2016	2015	2014
44	Nøgletal for koncernen					
	Solvens					
	Kapitalprocent	pct. 20,0	18,3	17,1	13,4	15,6
	Kernekapitalprocent	pct. 20,0	18,3	17,1	13,4	15,6
	Egentlig kernekapitalprocent	pct. 17,6	16,2	14,8	12,8	14,0
	Indtjening					
	Egenkapitalforrentning før skat	pct. 5,0	21,0	9,4	6,4	7,4
	Egenkapitalforrentning efter skat	pct. 4,4	18,6	7,7	5,5	6,6
	Indtjening pr. omkostningskrone *)	kr. 1,23	1,88	1,37	1,23	1,21
	Resultat pr. aktie	kr. 834	3.680	1.225	777	888
	Udvandet resultat pr. aktie	kr. 834	3.680	1.225	777	888
	Afkastningsgrad	pct. 0,6	2,5	1,0	0,7	0,8
	Markedsrisiko					
	Renterisiko	pct. 0,5	-0,7	-1,2	-1,0	-1,0
	Valutaposition	pct. 2,2	1,4	2,4	1,6	3,0
	Valutarisiko	pct. 0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
	Likviditet					
	Udlån plus nedskrivninger i forhold til indlån *)	pct. 52,1	62,0	65,6	65,5	66,5
	Likviditetsdækningsgrad (LCR)	pct. 268,1	185,7	153,5	152,3	-
	Kredit					
	Summen af store eksponeringer **)	pct. 59,1	92,1	0,0	10,6	20,8
	Årets nedskrivningsprocent	pct. -0,2	0,1	0,2	0,3	1,0
	Årets udlånsvækst *)	pct. 0,8	4,3	6,5	8,1	1,0
	Udlån i forhold til egenkapital	3,2	3,2	3,7	3,7	3,6
	Egenkapital					
	Indre værdi pr. aktie	kr. 20.081	19.709	16.109	14.769	14.000
	Foreslået udbytte pr. aktie	kr. 200	500	100	100	150
	Medarbejdere					
	Det gennemsnitlige antal ansatte i regnskabsåret omregnet til fuldtidsbeskæftigede	1.088	1.054	1.063	1.075	1.082

Der henvises til note 45 for angivelse af nøgletalsdefinitioner.

*) I 2017 blev der foretaget reklassifikation af en række leasingaftaler i dattervirksomheden AL Finans A/S. Dette er beskrevet i note 1 i årsrapporten for 2017. Sammenligningstal for 2016 er tilpasset som følge heraf.

**) Definitionen af nøgletallet for store eksponeringer er ændret i 2017. Nøgletallet er på baggrund heraf genberegnet for 2017, men er ikke tilpasset for tidligere år.

Note	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2016 mio. kr.	2015 mio. kr.	2014 mio. kr.
44 Hovedtal for banken					
Resultatopgørelse					
Netto renteindtægter	1.002,9	1.080,4	1.131,6	1.142,9	1.059,5
Netto gebyr- og provisionsindtægter	541,3	535,1	519,8	509,7	446,2
Kursreguleringer og udbytte	45,0	945,3	-25,8	-188,9	58,4
Andre driftsindtægter	34,5	57,4	36,2	41,5	47,3
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	31,4	20,7	100,0	135,5	153,0
Indtægter i alt	1.655,1	2.639,0	1.761,8	1.640,7	1.764,4
Omkostninger og afskrivninger	-1.399,3	-1.338,3	-1.210,9	-1.224,6	-1.221,4
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	71,1	-4,6	-49,4	-99,0	-224,3
Omkostninger i alt	-1.328,2	-1.342,9	-1.260,3	-1.323,5	-1.445,7
Resultat før skat	326,8	1.296,1	501,4	317,2	318,7
Skat	-28,0	-140,6	-82,0	-32,8	-23,7
Årets resultat	298,9	1.155,5	419,4	284,4	295,0
Udvalgte balanceposter					
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	21.798,8	21.682,8	20.850,0	19.637,1	18.201,9
Obligationer til dagsværdi	18.834,3	11.812,4	15.207,8	15.402,0	14.566,6
Aktiver i alt	54.973,8	47.261,3	44.340,3	41.978,3	40.060,3
Indlån inkl. puljeordninger	44.839,3	37.460,7	34.204,5	32.314,4	29.640,5
Egenkapital	6.873,2	6.761,5	5.681,7	5.279,6	5.049,1
Øvrige hovedtal					
Netto rente- og gebyrindtægter	1.604,4	1.659,4	1.696,8	1.704,7	1.541,4
Kursreguleringer	-15,3	901,5	-71,3	-241,0	22,7
Udgifter til personale og administration	-1.313,3	-1.264,4	-1.130,4	-1.111,5	-1.094,3
Kapitalgrundlag	6.601,2	5.695,8	5.427,4	4.149,5	4.531,4
Kernekapital	6.601,2	5.695,8	5.427,4	4.149,5	4.531,4
Egentlig kernekapital	5.784,8	5.053,1	4.673,6	3.975,6	4.057,1
Eksponeringer med kreditrisiko	24.647,5	23.937,1	23.679,9	21.448,0	19.590,7
Eksponeringer med markedsrisiko	5.266,0	4.179,0	5.349,6	6.808,4	6.322,9
Eksponeringer med operationel risiko	3.311,8	3.312,0	2.944,1	2.957,0	3.156,7
Samlet risikoeksponering	33.225,2	31.428,2	31.973,6	31.213,4	29.070,3

Note		2018	2017	2016	2015	2014
44	Nøgletal for banken					
	Solvens					
	Kapitalprocent	pct. 19,9	18,1	17,0	13,3	15,6
	Kernekapitalprocent	pct. 19,9	18,1	17,0	13,3	15,6
	Egentlig kernekapitalprocent	pct. 17,4	16,1	14,6	12,7	14,0
	Indtjening					
	Egenkapitalforrentning før skat	pct. 4,8	20,8	9,1	6,1	7,1
	Egenkapitalforrentning efter skat	pct. 4,4	18,6	7,7	5,5	6,6
	Indtjening pr. omkostningskrone	kr. 1,25	1,97	1,40	1,24	1,22
	Resultat pr. aktie	kr. 834	3.680	1.225	777	888
	Udvandet resultat pr. aktie	kr. 834	3.680	1.225	777	888
	Afkastningsgrad	pct. 0,6	2,5	1,0	0,7	0,8
	Markedsrisiko					
	Renterisiko	pct. 0,5	-0,7	-1,2	-1,0	-1,4
	Valutaposition	pct. 2,2	1,3	2,3	1,3	3,0
	Valutarisiko	pct. 0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Likviditet					
	Udlån plus nedskrivninger i forhold til indlån	pct. 51,5	61,2	65,0	65,1	66,1
	Likviditetsdækningsgrad (LCR)	pct. 268,1	185,7	153,5	152,3	-
	Kredit					
	Summen af store eksponeringer *)	pct. 53,0	80,3	0,0	10,6	20,7
	Årets nedskrivningsprocent	pct. -0,2	0,0	0,2	0,3	0,9
	Årets udlånsvækst	pct. 0,7	4,0	6,2	8,1	0,9
	Udlån i forhold til egenkapital	3,2	3,2	3,7	3,7	3,6
	Egenkapital					
	Indre værdi pr. aktie	kr. 20.081	19.709	16.109	14.769	14.000
	Foreslået udbytte pr. aktie	kr. 200	500	100	100	150
	Medarbejdere					
	Det gennemsnitlige antal ansatte i regnskabsåret omregnet til fuldtidsbeskæftigede	1.007	975	986	999	1.006
	Der henvises til note 45 for angivelse af nøgletalsdefinitioner.					
	*) Definitionen af nøgletallet for store eksponeringer er ændret i 2017. Nøgletallet er på baggrund heraf genberegnet for 2017, men er ikke tilpasset for tidligere år.					

Note

45 Nøgletalsdefinitioner

De i årsrapporten anførte nøgletal er beregnet således:

Solvens

Kapitalprocent =	$\frac{\text{Kapitalgrundlag} \times 100}{\text{Den samlede risikoeksponering}}$
Kernekapitalprocent =	$\frac{\text{Kernekapital} \times 100}{\text{Den samlede risikoeksponering}}$
Egentlig kernekapitalprocent =	$\frac{\text{Egentlig kernekapital} \times 100}{\text{Den samlede risikoeksponering}}$

Indtjening

Egenkapitalforrentning før skat =	$\frac{\text{Resultat før skat} \times 100}{\text{Egenkapital (gns.)}}$
Egenkapitalforrentning efter skat =	$\frac{\text{Resultat efter skat} \times 100}{\text{Egenkapital (gns.)}}$
Indtjening pr. omkostningskrone =	$\frac{\text{Indtægter}}{\text{Omkostninger (ekskl. skat)}}$
Resultat pr. aktie =	$\frac{\text{Arbejdernes Landsbanks aktionærers andel af årets resultat inkl. skatteværdien af afkast på hybrid kernekapital}}{\text{Antal aktier i omløb (gns.)}}$
Udvandet resultat pr. aktie =	$\frac{\text{Arbejdernes Landsbanks aktionærers andel af årets resultat inkl. skatteværdien af afkast på hybrid kernekapital}}{\text{Udvandet antal aktier i omløb (gns.)}}$
Afkastningsgrad =	$\frac{\text{Resultat efter skat} \times 100}{\text{Aktiver i alt (gns.)}}$

Markedsrisiko

Renterisiko =	$\frac{\text{Renterisiko} \times 100}{\text{Kernekapital}}$
Valutaposition =	$\frac{\text{Valutakursindikator 1} \times 100}{\text{Kernekapital}}$
Valutarisiko =	$\frac{\text{Valutakursindikator 2} \times 100}{\text{Kernekapital}}$

Likviditet

Udlån plus nedskrivninger i forhold til indlån =	$\frac{\text{Udlån} + \text{Nedskrivninger på udlån}}{\text{Indlån}}$
Likviditetsdækningsgrad (LCR) =	$\frac{\text{Likviditetsbeholdning og let realisable aktiver} \times 100}{\text{Betalingsforpligtelser de kommende 30 dage}}$

Kredit

Summen af store eksponeringer *) =	$\frac{\text{Sum af store eksponeringer efter fradrag, ekskl. kreditinstitutter} \times 100}{\text{Egentlig kernekapital}}$
Årets nedskrivningsprocent =	$\frac{\text{Årets nedskrivninger på udlån og garantier} \times 100}{\text{Udlån} + \text{Nedskrivninger} + \text{Garantier}}$
Årets udlånsvækst =	$\frac{(\text{Udlån ekskl. reverse ultimo} - \text{Udlån ekskl. reverse primo}) \times 100}{\text{Udlån ekskl. reverse primo}}$
Udlån i forhold til egenkapital =	$\frac{\text{Udlån} \times 100}{\text{Egenkapital}}$

Egenkapital

Indre værdi pr. aktie =	$\frac{\text{Arbejdernes Landsbanks aktionærers andel af egenkapitalen}}{\text{Antal aktier}}$
Foreslået udbytte pr. aktie =	$\frac{\text{Udbytteprocent} \times \text{aktiens pålydende}}{100}$

Note

45 Nøgletalsdefinitioner (fortsat)

Øvrige nøgletal

	Udlån
Funding ratio *) =	$\frac{\text{Sum af indlån inkl. puljeordninger + Gæld til Danmarks Nationalbank med restløbetid > 1 år + Udstedte obligationer med restløbetid > 1 år + Efterstillede kapitalindsud + Egenkapital}}{\text{Udlån}}$
Likviditetspejlemærke *) =	<p>Modificeret formel i forhold til likviditetsdækningsgrad (LCR), jf. Finanstilsynets vejledning om tilsynsdiamanten for pengeinstitutter.</p> <p>Likviditetspejlemærket angiver evnen til at klare 3 måneders likviditetsstress.</p> $\frac{(\text{Udlån ekskl. reverse ultimo} - \text{Udlån ekskl. reverse ultimo 1 år før}) \times 100}{\text{Udlån ekskl. reverse ultimo 1 år før}}$
Ejendomsseksponering *) =	$\frac{(\text{Bruttoudlån og garantier inden for brancherne „Gennemførelse af byggeprojekter“ og „Fast ejendom“}) \times 100}{\text{Bruttoudlån + Garantier}}$

*) Nøgletallet anvendes i Finanstilsynets pejlemærker, som er omtalt i ledelsesberetningen.

Note 46 Risikostyring

Arbejdernes Landsbank er eksponeret over for forskellige risikotyper.

De vigtigste risikotyper for koncernen er:

- Kreditrisiko
- Markedsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Operationel risiko

Denne note til årsrapporten indeholder de kvantitative oplysninger vedrørende kredit-, markeds-, likviditets- og operationelle risici.

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for, at en modpart som følge af manglende evne eller vilje helt eller delvist misligholder sine betalingsforpligtelser. Risikoen dækker hele spektret fra, at en kunde ikke betaler til tiden, til at en kunde ultimativt erklæres konkurs.

Kreditpolitik

Den samlede kreditrisiko styres efter politikker og rammer, der er vedtaget og fastlagt af bestyrelsen. Bevillingsinstrukser er videredelegeret fra bestyrelsen til direktion og videre gennem organisationen.

En central del af Arbejdernes Landsbanks forretningsmodel er at rådgive om og yde lån, kreditter og andre finansielle produkter til privatpersoner, foreninger og virksomheder, herunder finansieringsløsninger inden for billån, leasing og factoring via bankens dattervirksomhed AL Finans A/S.

Bevilling af udlån foretages indenfor rammerne af kreditpolitikken og under hensyntagen til en række standardvilkår.

Erhvervs kunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra koncernens side på 14 dage. Fastforrentede lån er dog uopsigelige fra koncernens og kundens side i hele udlånsperioden. Ved misligholdelse er det muligt for koncernen at tilsidesætte dette.

Privatkunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra koncernens side på 3 måneder. Fastforrentede lån er dog uopsigelige fra koncernens side i hele udlånsperioden. Ved misligholdelse er det muligt for koncernen at tilsidesætte dette.

Den primære målgruppe i banken er privatkunder, foreninger samt mindre og mellemstore danske erhvervsvirksomheder, der vil etablere et helkundeforhold. Helkundeforhold giver et bedre indblik i kundens samlede økonomi, hvilket danner grundlag for den bedst mulige rådgivning samt bedre mulighed for at kunne vurdere risikoen i det enkelte engagement. Herudover ønsker banken at medvirke til, at medlemmerne hos bankens ejerkreds har mulighed for at få udført diverse bankforretninger. I bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S er målgruppen også privatkunder samt mindre og mellemstore danske erhvervsvirksomheder.

Arbejdernes Landsbank ønsker som udgangspunkt ikke at deltage i gearede investeringsforretninger og ønsker ikke at deltage i finansiering af projekter med spekulation for øje. Ved kreditgivning tages udgangspunkt i en etisk profil samt et ønske om risikospredning på både brancher og engagementsstørrelse. Derved opnås et bæredygtigt fundament for Arbejdernes Landsbanks videre udvikling.

Arbejdernes Landsbank har en politik for afskrivninger, så udlån, som ikke vurderes at kunne inddrives, afskrives. Derudover indgår retningslinjer for afskrivninger i instruks for direktionen.

Kreditorganisation

Arbejdernes Landsbank er organiseret med 71 filialer og 2 selvstændige erhvervscentre samt bankens dattervirksomhed AL Finans A/S.

Bevillingsbeføjelserne er opbygget således, at filialerne, erhvervscentrene samt AL Finans A/S kan bevilge størstedelen af sagerne, mens større og mere komplekse sager samt sager, der afviger fra kreditpolitikken hovedregel til kreditrisikoprofil, indstilles af filialerne, erhvervscentrene eller AL Finans A/S og bevilges i den centrale kreditafdeling, bankens kreditkomité eller bestyrelsen.

Arbejdernes Landsbank har organisatorisk adskillelse mellem de kundevedtatte funktioner og kontrol- og overvågningsfunktionen. Endvidere har banken selvstændige afdelinger med ansvar for ejendomsvurderinger, inkasso og pantebreve.

Kreditafdelingen har ansvar for den daglige kreditstyring, controlling, overvågning og rapportering ud mod filialnettet.

Rating

Banken har i flere år anvendt egenudviklede ratingmodeller for både privat- og erhvervs kunder til at understøtte vurderingen af kreditrisikoen.

Ratingmodellerne er baseret på en kombination af betalingsadfærd og en række øvrige objektive informationer om kunden, herunder regnskaber for erhvervskunder og økonomiske oplysninger for privatkunder. Ratingskalaen går fra 1-11, hvor rating 1 er den bedste, og rating 11 er den dårligste.

Bankens rating er grupperet i 4 ratingklasser, svarende til Finanstilsynets bonitetskategorier:

- Ratingklasse 1-5: Kunder med eksponeringer af god/normal bonitet.
- Ratingklasse 6-8: Kunder med begyndende/visse svaghedstegn.
- Ratingklasse 9: Kunder med væsentlige svaghedstegn, men uden objektiv indikation for kreditforringelse (OIK).
- Ratingklasse 10-11: Kunder med OIK både med og uden individuelle nedskrivninger.

Ratingklasserne indgår i den kvartalsvise kreditrisikorapportering til direktion og bestyrelsen. I henhold til kreditpolitikken behandles rating 6-8 og 9 samlet.

Uanset kundens rating vil den enkelte kreditafgørelse altid baseres på en samlet vurdering af kunden.

Bankens rating af kunderne udgør et centralt værktøj i den løbende kreditstyring og overvågning af porteføljen samt i bankens model for nedskrivninger. Placering af eksponeringer i stadier foretages på baggrund af BEC's PD-værdier suppleret med bankens interne rating samt en række øvrige kriterier for kreditsvaghed.

Ratingfordeling og -udvikling overvåges løbende både på portefølje- og enkeltkundeniveau.

I den daglige styring anvendes der ikke rating i bankens dattervirksomhed AL Finans A/S. I AL Finans A/S håndteres kunderne som hovedregel på baggrund af en individuel vurdering. For leasingområdet anvendes der en ansøgningsmodel. I forbindelse med koncernregnskabet tildeles kunderne i dattervirksomheden, AL Finans A/S en rating efter en internt udviklet model.

Kreditrisikostyring og overvågning

Arbejdernes Landsbank har løbende fokus på at forbedre processer og værktøjer, der kan bidrage til en mere effektiv styring og overvågning af kreditrisikoen.

For banken gælder, at filialnettet er ansvarlig for at indhente, registrere og dokumentere bevillingsgrundlaget og har ligeledes ansvaret for løbende at følge op på kundeforholdene. Dette inkluderer opdatering af kreditgrundlag og registreringer, der

benyttes i forretningen, i bankens forskellige opfølgingsværktøjer og i bankens ratingmodel.

Filialledelsen har ansvaret for, at medarbejderne har den fornødne viden, indsigt og indgående kendskab til bankens kreditpolitik og de tildelte bemyndigelser. Filialledelsen har tillige ansvaret for, at bevilling af kreditforhold, der overstiger filialens bemyndigelse, indstilles til bevilling i bankens centrale kreditafdeling.

Den centrale kreditafdeling skal sikre, at såvel kreditstrategi som kreditpolitik efterleveres af filialerne. Ligeledes varetager den centrale kreditafdeling filialkontakten, herunder kreditrådgivning og bevilling/videreindstilling på filialindstillede og ofte mere komplekse sager, der overstiger filialledelsens bevillingsbeføjelser.

Den centrale kreditafdeling foretager løbende filialcontroling, herunder filialgennemgange, hvor der foretages en større stikprøvegennemgang af svage kunder og nybevillgede sager med fokus på generel engagementshåndtering. Der foreligger en turnus, således at alle filialer som udgangspunkt vil blive gennemgået hvert 3. år. I det omfang det vurderes nødvendigt, vil filialen skulle udfærdige handlingsplaner med opfølgning fra kreditafdelingen.

I Arbejdernes Landsbank foretages endvidere en årlig aktivgennemgang af engagementer på basis af en væsentligheds- og risikobaseret tilgang. Dette omfatter også bankens dattervirksomhed AL Finans A/S. Aktuelle og fremtidige risici på de udvalgte engagementer vurderes, og det kontrolleres, at kreditpolitik og bevillingsbeføjelser er overholdt, at kreditstyringen er betryggende, samt at risikoklassifikation og nedskrivninger er retvisende. Konklusionerne rapporteres til bestyrelsen.

Behandling af overtræk foretages dagligt i filialerne. Kreditafdelingen overvåger løbende behandlingen af overtræk.

Kreditsvage kunder håndteres løbende og hvert kvartal gennemgås kunder placeret i stadie 3 og den svageste del af stadie 2, individuelt, ud fra udvalgte væsentlighedskriterier, med henblik på udarbejdelse af handlingsplaner og på at foretage vurdering af, om kunden er kreditforringet og om der er et nedskrivningsbehov. Udvælgelseskriterierne sikrer, at kreditsvage kunder over en vis engagementsgrænse gennemgås minimum én gang årligt. Nedskrivninger på den del af porteføljen, som ikke er kreditforringet, opgøres på baggrund af en modelberegning. Bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S, har en proces for gennemgang af udlån med svaghedstegn, hvor der foretages den nødvendige individuelle nedskrivning. For øvrige udlån foretages opgørelsen af det forventede tab på baggrund af en modelberegning.

Der henvises i øvrigt til anvendt regnskabspraksis i note 1.

Koncernen validerer de forventede tab. Formålet med valideringen er at sikre at korrektivkontoen er tilstrækkelig til at dække tabsrisikoen i koncernens udlåns- og garantiportefølje samt at foretage et nedskrivningstillæg i form af ledelsesmæssige skøn for de områder, hvor modellen ikke afspejler tabsrisikoen tilstrækkeligt. Valideringen omfatter både en kvantitativ validering og en kvalitativ validering. Den kvantitative validering sker med afsæt i objektive måltal og porteføljemæssige betragtninger. Den omfatter hovedsageligt validering af modellens inputparametre samt de modelmæssige forudsætninger. Valideringen har givet anledning til en justering af en enkelt parameter. Den kvalitative validering er i høj grad foretaget på baggrund af individuel gennemgang af specifikke engagementer, udtaget som en del af en stikprøve. Gennemgangen har konstateret at en række ejendomsmodelværdier var for høje, hvilket har medført et ledelsesmæssigt tillæg til korrektivkontoen.

Alle større udlånsengagementer revurderes løbende og som minimum en gang årligt på grundlag af kundens regnskaber mv. Såfremt udviklingen i objektive indikatorer vurderes at give anledning til individuel nedskrivning, foretages nedskrivninger efter de herfor fastsatte regler.

I praksis revurderes de større udlånsengagementer dog oftere, eksempelvis i forbindelse med den løbende kundekontakt eller den kvartalsvise opgørelse af det individuelle solvensbehov, hvor alle udlånsengagementer over 1 pct. af kapitalgrundlaget vurderes. For svage engagementer over 2 pct. af kapitalgrundlaget foretages endvidere en vurdering af, om der er forhøjede risici, som kræver et tillæg i solvensbehovet.

Kreditrisikoen rapporteres til direktion og bestyrelse, hvor udvikling i risikonøgletal, brancher og kundesegmenter kommenteres nærmere, ligesom der rapporteres på opfyldelse og overholdelse af kreditpolitiske målsætninger og krav, der er fastsat i kreditpolitikken.

Endvidere udarbejdes diverse ledelsesrapporteringer til yderligere overvågning af kreditkvaliteten samt relevante analyser til understøttelse af kreditovervågningen.

Risikoafdelingen (2. linje) overvåger at såvel kreditstyring som interne kontroller er betryggende. Risikoafdelingen har endvidere ansvaret for kreditrisikorapporteringen til bankens direktion og bestyrelse.

Modpartsrisiko

Modpartsrisiko er risikoen for at lide tab som følge af, at finansielle modparter eller kunder misligholder deres forpligtigelser ved handel med afledte finansielle instrumenter.

Modpartsrisikoen styres efter politikker og rammer, der er vedtaget og fastlagt af bestyrelsen. Styringen af modpartsrisikoen tager udgangspunkt i opgørelse af nettoværdien af forretninger, hvor markedsværdien er positiv for Arbejdernes Landsbank. Der sker en daglig overvågning af risikoen og overholdelse af bevilgede lines.

Arbejdernes Landsbank tilstræber at begrænse modpartsrisikoen ved at indgå nettingaftaler og i videst muligt omfang kræve kontant sikkerhedsstillelse i derivatforretninger.

Risikoafdækning og risikoreduktion

Arbejdernes Landsbank anvender de muligheder, der er for at reducere risikoen, som overvejende er at have sikkerhed i de aktiver, der finansieres.

Arbejdernes Landsbank anvender konservative belåningsværdier på alle væsentlige aktivtyper. Dette indebærer, at en del aktiver af forsigtighedsgrunde opgøres til en reduceret værdi, hvorfor den reelle sikkerhedsværdi vurderes at være højere end opgjort. For at sikre uafhængighed og nødvendige kompetencer varetages værdiansættelsesprocessen af specialiserede enheder. Der er fokus på, at belånte aktiver vurderingsmæssigt er opdaterede og dokumenterede. De hyppigst forekommende sikkerheder er pant i fast ejendom, andelsboliger samt biler.

For individuelt vurderede eksponeringer opgøres sikkerhederne i nedskrivningsberegninger til skønnede dagsværdier fratrukket forventede omkostninger ved overtagelse og realisation, mens sikkerhedsværdierne til brug for modelnedskrivninger indregnes mere konservativt.

De samlede modtagne sikkerheder i Arbejdernes Landsbank fremgår af side 109.

	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
Maksimal krediteksponering				
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	5.211,5	6.015,7	5.202,3	6.007,8
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	22.085,8	21.958,1	21.798,8	21.682,8
Garantier	5.899,3	5.490,8	5.899,3	5.490,8
Uigenkaldelige kredittilsagn	830,1	880,6	0,0	22,0
Øvrige uudnyttede rammer og kredittilsagn	6.082,0	6.123,7	5.519,2	6.213,7
Samlet krediteksponering på poster til amortiseret kostpris, garantier og kredittilsagn	40.108,7	40.468,8	38.419,6	39.417,0
Obligationer til dagsværdi	18.834,3	11.812,4	18.834,3	11.812,4
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter og spotforretninger	50,9	67,4	50,9	67,4
Samlet krediteksponering på poster til dagsværdi	18.885,2	11.879,8	18.885,2	11.879,8
Maksimal krediteksponering	58.993,9	52.348,6	57.304,8	51.296,8

Koncernen

	Krediteksponering før nedskrivning mv.			Krediteksponering efter nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv. og ekskl. sikkerheder				
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning
	2018	2018	2018		2018	2018	2018		2018	2018	2018	
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Regnskabsmæssig krediteksponering fordelt på finansielle instrumenter												
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	6.011,7	3,9	25,9	0,0	6.007,3	3,9	0,0	0,0	6.007,3	3,9	0,0	0,0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	13.034,4	8.327,6	1.805,8	103,5	12.995,3	8.152,6	684,2	67,8	4.838,7	3.236,9	266,4	59,0
Garantier	3.495,5	1.874,6	151,4	0,0	3.490,1	1.872,4	118,6	0,0	3.241,4	1.714,0	111,6	0,0
Udnyttede rammer og kredittilsagn	4.746,1	2.116,8	194,9	0,0	4.738,0	2.111,0	153,3	0,0	3.215,2	1.116,9	103,7	0,0
Eksponeringer i alt primo	27.287,8	12.323,0	2.178,0	103,5	27.230,7	12.139,9	956,1	67,8	17.302,6	6.071,7	481,7	59,0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	5.212,5	0,0	8,0	0,0	5.211,5	0,0	0,0	0,0	5.211,5	0,0	0,0	0,0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	15.985,6	5.359,8	1.957,2	83,0	15.936,0	5.225,3	882,1	42,4	6.019,5	1.674,1	251,5	27,6
Garantier	5.099,0	676,3	146,9	0,0	5.097,8	675,5	126,1	0,0	4.784,8	631,5	114,7	0,0
Udnyttede rammer og kredittilsagn	5.188,8	1.443,2	328,4	0,0	5.177,9	1.439,6	294,5	0,0	3.763,3	432,1	91,2	0,0
Eksponeringer i alt ultimo	31.485,9	7.479,3	2.440,5	83,0	31.423,2	7.340,4	1.302,7	42,4	19.779,1	2.737,6	457,5	27,6

Forskydningen fra stadie 2 til stadie 1 i 2018 kan henføres til en god udvikling i udlåns- og garantiporteføljen samt systemmæssige forbedringer.

Banken

	Krediteksponering før nedskrivning mv.			Kreditforringet ved 1. indregning 2018 mio. kr.	Krediteksponering efter nedskrivning mv.			Kreditforringet ved 1. indregning 2018 mio. kr.	Krediteksponering efter nedskrivning mv. og ekskl. sikkerheder			Kreditforringet ved 1. indregning 2018 mio. kr.
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3		Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3		Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	
	2018	2018	2018		2018	2018	2018		2018	2018	2018	
Regnskabsmæssig krediteksponering fordelt på finansielle instrumenter												
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	6.003,9	3,9	25,9	0,0	5.999,4	3,9	0,0	0,0	5.999,4	3,9	0,0	0,0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	13.865,8	7.337,0	1.679,1	103,5	13.833,8	7.164,3	578,7	67,8	8.612,7	3.165,8	266,4	59,0
Garantier	3.495,5	1.874,6	151,4	0,0	3.490,1	1.872,4	118,6	0,0	3.241,4	1.714,0	111,6	0,0
Udnyttede rammer og kredittilsagn	4.644,9	1.495,8	148,5	0,0	4.637,7	1.490,8	107,2	0,0	4.049,9	1.079,4	102,1	0,0
Eksponeringer i alt primo	28.010,1	10.711,4	2.004,9	103,5	27.961,0	10.531,4	804,5	67,8	21.903,4	5.963,1	480,1	59,0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	5.203,3	0,0	8,0	0,0	5.202,3	0,0	0,0	0,0	5.202,3	0,0	0,0	0,0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	17.583,9	3.630,1	1.779,6	83,0	17.539,9	3.499,0	717,4	42,4	10.058,3	1.492,2	247,8	27,6
Garantier	5.099,0	676,3	146,9	0,0	5.097,8	675,5	126,1	0,0	4.784,8	631,5	114,7	0,0
Udnyttede rammer og kredittilsagn	5.020,4	409,2	135,6	0,0	5.010,2	407,3	101,7	0,0	4.140,7	355,9	85,2	0,0
Eksponeringer i alt ultimo	32.906,6	4.715,5	2.070,1	83,0	32.850,2	4.581,8	945,2	42,4	24.186,1	2.479,5	447,7	27,6

Koncernen												
	Krediteksponering før nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv. og ekskl. sikkerheder			
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Regnskabsmæssig krediteksponering fordelt på sektorer og brancher												
Kreditinstitutter og centralbanker	6.208,9	23,0	33,5	0,0	6.199,2	21,4	0,0	0,0	6.199,2	21,4	0,0	0,0
Offentlige myndigheder	141,9	37,0	1,0	0,0	141,7	37,0	0,7	0,0	126,5	1,5	0,0	0,0
Erhverv												
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	17,5	16,3	58,2	0,0	17,4	16,2	9,1	0,0	2,0	2,2	7,5	0,0
Industri og råstofindvinding	588,4	476,0	87,5	2,0	586,8	473,3	45,3	0,0	107,1	123,5	6,6	0,0
Energiforsyning	37,1	3,1	0,1	0,0	37,1	3,1	0,1	0,0	1,3	2,4	0,0	0,0
Bygge og anlæg	327,9	486,5	109,2	2,7	326,6	482,7	61,2	0,6	142,6	261,0	29,6	0,1
Handel	1.098,3	815,4	121,6	0,2	1.095,2	808,4	52,3	0,0	250,6	194,5	17,9	0,0
Transport, hoteller og restauranter	295,2	206,5	109,4	0,0	293,7	203,6	73,9	0,0	198,8	72,7	23,9	0,0
Information og kommunikation	130,3	106,2	13,3	0,0	129,3	105,6	3,7	0,0	94,4	14,3	1,4	0,0
Finansiering og forsikring	1.079,8	254,2	203,4	1,3	1.072,6	250,8	25,8	1,0	1.035,4	188,5	12,4	1,0
Fast ejendom	761,7	690,6	250,7	8,4	756,6	669,4	119,3	6,1	561,2	487,2	92,8	3,7
Øvrige erhverv	1.985,7	1.174,7	82,1	2,4	1.974,3	1.148,3	38,8	2,3	1.005,8	578,2	12,8	2,3
Erhverv i alt	6.322,1	4.229,5	1.035,4	17,0	6.289,9	4.161,4	429,5	10,1	3.399,1	1.924,4	204,9	7,1
Private	14.615,0	8.033,5	1.108,1	86,6	14.599,9	7.920,2	525,8	57,7	7.577,8	4.124,4	276,8	51,9
Eksponeringer i alt primo	27.287,8	12.323,0	2.178,0	103,5	27.230,7	12.139,9	956,1	67,8	17.302,6	6.071,7	481,7	59,0

Koncernen												
	Krediteksponering før nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv. og ekskl. sikkerheder			
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Regnskabsmæssig krediteksponering fordelt på sektorer og brancher												
Kreditinstitutter og centralbanker	5.477,8	0,0	15,7	0,0	5.475,4	0,0	0,0	0,0	5.474,6	0,0	0,0	0,0
Offentlige myndigheder	142,2	5,5	0,0	0,0	141,1	5,4	0,0	0,0	110,3	2,3	0,0	0,0
Erhverv												
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	4,7	37,5	64,1	0,0	4,7	37,3	1,5	0,0	1,4	3,9	0,2	0,0
Industri og råstofindvinding	464,2	494,1	90,6	2,0	461,8	492,3	52,8	0,0	255,1	56,6	4,7	0,0
Energiforsyning	1,1	13,9	0,0	0,0	1,1	13,8	0,0	0,0	0,4	4,7	0,0	0,0
Bygge og anlæg	369,1	458,9	99,0	0,5	367,3	455,8	50,8	0,5	266,6	121,1	15,7	0,1
Handel	945,5	966,2	254,2	0,1	942,2	957,4	180,4	0,0	242,4	145,6	17,7	0,0
Transport, hoteller og restauranter	243,8	173,8	152,7	0,0	242,5	170,0	122,7	0,0	164,4	47,1	16,5	0,0
Information og kommunikation	33,0	119,7	4,9	0,0	32,8	119,3	3,0	0,0	13,3	9,0	1,5	0,0
Finansiering og forsikring	1.108,4	90,2	218,2	0,0	1.098,3	81,2	35,5	0,0	1.052,1	44,2	21,6	0,0
Fast ejendom	832,1	253,4	221,5	4,0	829,3	240,2	116,0	1,0	641,6	109,7	64,1	1,0
Øvrige erhverv	1.822,9	1.050,7	118,5	0,0	1.812,7	1.036,1	69,7	0,0	949,0	351,6	14,4	0,0
Erhverv i alt	5.824,9	3.658,5	1.223,7	6,6	5.792,8	3.603,4	632,4	1,5	3.586,3	893,4	156,4	1,2
Private	20.041,0	3.815,3	1.201,1	76,4	20.013,9	3.731,5	670,3	40,9	10.607,9	1.841,8	301,1	26,4
Eksponeringer i alt ultimo	31.485,9	7.479,3	2.440,5	83,1	31.423,2	7.340,4	1.302,7	42,4	19.779,1	2.737,6	457,5	27,6

Banken

	Krediteksponering før nedskrivning mv.			Krediteksponering efter nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv. og ekskl. sikkerheder				
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning
	2018	2018	2018		2018	2018	2018		2018	2018	2018	
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Regnskabsmæssig krediteksponering fordelt på sektorer og brancher												
Kreditinstitutter og centralbanker	6.201,0	23,0	33,5	0,0	6.191,4	21,4	0,0	0,0	6.191,4	21,4	0,0	0,0
Offentlige myndigheder	126,0	24,5	0,0	0,0	125,9	24,5	0,0	0,0	125,2	0,5	0,0	0,0
Erhverv												
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	3,1	5,6	56,3	0,0	3,1	5,6	7,4	0,0	0,8	1,3	7,4	0,0
Industri og råstofindvinding	107,6	135,6	52,5	2,0	106,7	133,5	14,7	0,0	97,9	116,8	6,4	0,0
Energiforsyning	1,0	2,3	0,0	0,0	1,0	2,3	0,0	0,0	1,0	2,3	0,0	0,0
Bygge og anlæg	174,2	315,0	95,9	2,7	173,2	311,5	49,6	0,6	129,6	247,3	29,4	0,1
Handel	254,3	255,4	96,3	0,2	252,4	249,5	29,2	0,0	218,3	165,7	17,7	0,0
Transport, hoteller og restauranter	218,3	133,0	64,1	0,0	217,0	130,2	30,9	0,0	196,0	66,8	23,4	0,0
Information og kommunikation	95,9	17,0	12,2	0,0	95,0	16,5	2,6	0,0	92,8	13,4	1,4	0,0
Finansiering og forsikring	5.978,8	243,3	203,2	1,3	5.971,6	239,9	25,7	1,0	5.955,9	187,7	12,4	1,0
Fast ejendom	742,6	685,7	246,6	8,4	737,5	664,5	115,6	6,1	559,5	486,8	92,8	3,7
Øvrige erhverv	1.329,7	960,5	65,4	2,4	1.319,5	934,6	23,7	2,3	967,0	563,0	12,6	2,3
Erhverv i alt	8.905,6	2.753,4	892,5	17,0	8.877,1	2.688,0	299,5	10,1	8.218,7	1.851,0	203,6	7,1
Private	12.777,5	7.910,5	1.078,8	86,6	12.766,7	7.797,5	505,0	57,7	7.368,1	4.090,1	276,4	51,9
Eksponeringer i alt primo	28.010,1	10.711,4	2.004,9	103,5	27.961,0	10.531,4	804,5	67,8	21.903,4	5.963,1	480,1	59,0

Banken

	Krediteksponering før nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv. og ekskl. sikkerheder			
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Regnskabsmæssig krediteksponering fordelt på sektorer og brancher												
Kreditinstitutter og centralbanker	5.467,7	0,0	15,7	0,0	5.465,3	0,0	0,0	0,0	5.465,3	0,0	0,0	0,0
Offentlige myndigheder	130,5	5,5	0,0	0,0	129,4	5,4	0,0	0,0	109,1	2,3	0,0	0,0
Erhverv												
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	4,7	3,0	63,2	0,0	4,7	2,9	0,6	0,0	1,4	0,8	0,1	0,0
Industri og råstofindvinding	267,8	26,2	53,3	2,0	265,6	25,0	15,9	0,0	253,6	19,2	4,7	0,0
Energiforsyning	0,8	5,8	0,0	0,0	0,7	5,6	0,0	0,0	0,4	3,9	0,0	0,0
Bygge og anlæg	316,4	145,4	82,5	0,5	314,7	142,9	35,1	0,5	260,9	92,7	14,6	0,1
Handel	284,7	157,6	108,1	0,1	282,2	150,2	34,9	0,0	209,0	95,8	13,4	0,0
Transport, hoteller og restauranter	202,4	81,4	66,8	0,0	201,1	77,8	37,7	0,0	163,0	38,8	16,4	0,0
Information og kommunikation	16,8	9,4	4,5	0,0	16,6	9,2	2,6	0,0	13,2	6,8	1,5	0,0
Finansiering og forsikring	5.852,2	66,2	217,9	0,0	5.842,1	57,2	35,3	0,0	5.812,7	42,0	21,5	0,0
Fast ejendom	828,9	228,8	214,3	4,0	826,0	215,7	108,7	1,0	641,3	107,4	63,4	1,0
Øvrige erhverv	1.450,8	375,3	79,7	0,0	1.441,3	362,0	31,4	0,0	916,0	293,4	11,6	0,0
Erhverv i alt	9.225,2	1.099,1	890,4	6,6	9.195,2	1.048,7	302,2	1,5	8.271,4	700,7	147,1	1,2
Private	18.083,2	3.610,9	1.164,0	76,4	18.060,3	3.527,6	642,9	40,9	10.340,3	1.776,4	300,6	26,4
Eksponeringer i alt ultimo	32.906,6	4.715,5	2.070,1	83,1	32.850,2	4.581,8	945,2	42,4	24.186,1	2.479,5	447,7	27,6

Koncernen

	Krediteksponering før nedskrivning mv.			Krediteksponering efter nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv. og ekskl. sikkerheder				
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning
	2018	2018	2018		2018	2018	2018		2018	2018	2018	
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Regnskabsmæssig krediteksponering fordelt på ratingklasser												
Rating 1-5	22.662,0	3.965,1	12,7	0,9	22.615,4	3.942,6	9,8	0,9	14.850,8	2.598,1	3,0	0,8
Rating 6-8	4.583,9	6.655,1	22,3	7,9	4.573,7	6.531,1	16,9	7,9	2.416,0	2.698,0	5,5	6,6
Rating 9	37,4	1.168,2	8,8	12,7	37,2	1.144,3	6,6	12,7	31,5	445,4	3,3	11,7
Rating 10-11	4,4	534,6	2.134,1	82,0	4,4	521,9	922,7	46,3	4,3	330,2	469,9	40,0
Eksponeringer i alt primo	27.287,8	12.323,0	2.178,0	103,5	27.230,7	12.139,9	956,1	67,8	17.302,6	6.071,7	481,7	59,0
Rating 1-5	25.950,9	569,3	45,5	3,9	25.902,8	549,2	42,6	3,9	16.698,2	420,4	11,2	2,8
Rating 6-8	5.499,0	5.816,4	306,1	9,5	5.484,5	5.728,7	299,3	9,4	3.051,2	1.778,8	43,3	4,7
Rating 9	29,0	713,0	56,6	2,2	29,0	699,2	54,2	2,2	23,3	371,4	18,4	0,8
Rating 10-11	7,0	380,5	2.032,4	67,5	6,9	363,3	906,6	26,9	6,3	167,0	384,5	19,3
Eksponeringer i alt ultimo	31.485,9	7.479,3	2.440,5	83,1	31.423,2	7.340,4	1.302,7	42,4	19.779,1	2.737,6	457,5	27,6

Noten er baseret på de 4 ratingklasser, svarende til Finanstilsynets bonitetskategorier. Ratingklasserne er beskrevet på side 98. Eksponeringer i ratingklasse 10-11, som er placeret i stadie 1, skyldes en tidsmæssig forskel mellem ratingtildelingen og den systemmæssige stadietildeling.

Banken

	Krediteksponering før nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv.				Krediteksponering efter nedskrivning mv. og ekskl. sikkerheder			
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Regnskabsmæssig krediteksponering primo fordelt på ratingklasser												
Rating 1-5	24.028,5	3.965,1	12,7	0,9	23.988,4	3.942,6	9,8	0,9	19.521,6	2.598,1	3,0	0,8
Rating 6-8	3.939,7	5.349,2	22,3	7,9	3.931,1	5.227,8	16,9	7,9	2.346,0	2.606,5	5,5	6,6
Rating 9	37,4	862,5	8,8	12,7	37,2	839,2	6,6	12,7	31,5	428,2	3,3	11,7
Rating 10-11	4,4	534,6	1.961,0	82,0	4,4	521,9	771,2	46,3	4,3	330,2	468,3	40,0
Eksponeringer i alt primo	28.010,1	10.711,4	2.004,9	103,5	27.961,0	10.531,4	804,5	67,8	21.903,4	5.963,1	480,1	59,0
Rating 1-5	27.978,5	569,3	29,2	3,9	27.935,6	549,2	26,8	3,9	21.187,5	420,4	10,4	2,8
Rating 6-8	4.892,1	3.208,5	108,6	9,5	4.878,7	3.125,8	102,2	9,4	2.969,0	1.531,2	35,0	4,7
Rating 9	29,0	601,2	55,4	2,2	29,0	587,6	53,0	2,2	23,3	363,2	18,4	0,8
Rating 10-11	7,0	336,4	1.876,9	67,5	6,9	319,2	763,2	26,9	6,3	164,7	383,9	19,3
Eksponeringer i alt ultimo	32.906,6	4.715,5	2.070,1	83,1	32.850,2	4.581,8	945,2	42,4	24.186,1	2.479,5	447,7	27,6

Noten er baseret på de 4 ratingklasser, svarende til Finanstilsynets bonitetskategorier. Ratingklasserne er beskrevet på side 98. Eksponeringer i ratingklasse 10-11, som er placeret i stadie 1, skyldes en tidsmæssig forskel mellem ratingtildelingen og den systemmæssige stadietildeling.

	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
Koncentration på samlede sikkerheder				
Stadie 1				
Ejendomme	7.914,0	5.478,2	7.914,0	5.478,2
Værdipapirer, obligationer, kontant indestående mv	576,9	416,9	576,9	416,9
Biler	2.035,1	2.370,7	125,3	125,1
Kautioner og garantier	3,9	2,8	3,9	2,8
Øvrige sikkerheder	1.114,3	1.659,5	44,0	34,7
Stadie 1 i alt	11.644,1	9.928,1	8.664,1	6.057,7
Stadie 2				
Ejendomme	1.984,1	4.082,7	1.984,1	4.082,7
Værdipapirer, obligationer, kontant indestående mv	43,1	383,8	43,1	383,8
Biler	976,8	600,6	29,7	60,0
Kautioner og garantier	1,4	1,2	1,4	1,2
Øvrige sikkerheder	1.597,4	999,8	44,1	40,7
Stadie 2 i alt	4.602,8	6.068,2	2.102,3	4.568,4
Stadie 3				
Ejendomme	465,2	302,7	465,2	302,7
Værdipapirer, obligationer, kontant indestående mv	11,2	7,2	11,2	7,2
Biler	71,7	61,4	6,4	5,6
Kautioner og garantier	4,0	4,8	4,0	4,8
Øvrige sikkerheder	293,0	98,3	10,7	4,1
Stadie 3 i alt	845,2	474,4	497,5	324,4
Kreditforringet ved første indregning				
Ejendomme	14,3	8,7	14,3	8,7
Værdipapirer, obligationer, kontant indestående mv	0,1	0,0	0,1	0,0
Biler	0,2	0,1	0,2	0,1
Kautioner og garantier	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige sikkerheder	0,2	0,0	0,2	0,0
Kreditforringet ved første indregning i alt	14,9	8,8	14,9	8,8
I alt	17.107,0	16.479,4	11.278,8	10.959,3

Sikkerhedsstillelse sker som hovedregel ved pant i ejendomme og løsøre i form af biler mv. Herudover tages der eventuelt sikkerhed i selskabers aktier/anpartar, værdipapirer, tilbagetrædelseserklæring, garantier samt kaution. Det er ikke alle sikkerhedstyper, som medtages med værdi til modelnedskrivningsberegning. I stadie 3 foretages en konkret vurdering af de enkelte sikkerheder. I noten er der foretaget en specifikation af sikkerheder fordelt på art og stadier.

Sikkerhederne, som oplyses, er uden værdi af overskydende sikkerheder.

Det vurderes løbende, om der har været ændringer i kvaliteten af sikkerheder og andre forhold som et resultat af forringelse eller ændringer i praksis vedrørende sikkerhedsstillelser. Der har for året ikke været ændringer i forhold til praksis for værdiansættelse af sikkerhed eller praksis for håndtering af sikkerheder.

Sikkerhederne er opgjort inkl. sikkerheder til dækning af uudnyttede rammer og kredittilsagn. Sammenligningstal er tilpasset.

Eksponeringer, der er fuldt dækket af sikkerheder

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	6.518,8	6.677,8	4.720,7	4.790,2
Garantier	120,8	160,7	120,8	160,7
Uudnyttede rammer og kredittilsagn	1.542,7	1.250,9	756,8	529,4
Eksponeringer i alt	8.182,4	8.089,5	5.598,3	5.480,3

	Koncernen		Banken	
	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
Koncentrationsrisiko på store eksponeringer, der udgør 10 pct. eller mere af kapitalgrundlaget, jf. CRR-forordningens artikel 392				
Kreditinstitutter				
Krediteksponering efter fradrag	0,0	579,2	0,0	579,2
Øvrige erhverv				
Krediteksponering efter fradrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Antal store eksponeringer				
Kreditinstitutter før fradrag	8	7	8	7
Øvrige erhverv før fradrag	0	1	1	2
Større end 20 pct. af kapitalgrundlaget				
15-20 pct. af kapitalgrundlaget	0,0	0,0	0,0	0,0
10-15 pct. af kapitalgrundlaget	0,0	0,0	0,0	0,0
Summen af store eksponeringer, ekskl. kreditinstitutter i pct. af kapitalgrundlaget	0,0	0,0	0,0	0,0

Kreditlempelse (forbearance)

En udlånsfacilitet defineres som kreditlempet, hvis der grundet lånetagers økonomiske vanskeligheder er givet lempelige vilkår på rente og/eller ydelse, eller hvis der er sket en refinansiering med lempelige vilkår.

Non-Performing er defineret som klassen af eksponeringer, der er misligholdte (ud fra Basel-kriterierne) og/eller er kreditforringede. Det vil sige eksponeringer mod kunder med afskrivninger, nedskrivninger i stadie 3 eller 90 dages restance.

Kreditlempede udlån

Private				
Non-Performing	310,9	302,5	310,9	302,5
Performing	14,2	24,9	14,2	24,9
I alt	325,1	327,5	325,1	327,5
Erhverv				
Non-Performing	528,8	432,6	528,8	432,6
Performing	15,2	19,5	15,2	19,5
I alt	544,0	452,1	544,0	452,1
Kreditlempede udlån i alt				
Non-Performing	839,7	735,2	839,7	735,2
Performing	29,4	44,4	29,4	44,4
I alt	869,1	779,6	869,1	779,6

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tab som følge af, at dagsværdien af aktiver og forpligtelser ændrer sig på grund af ændringer i markedsforholdene.

Arbejdernes Landsbank påtager sig løbende forskellige former for markedsrisici, hovedsagelig i form af rente-, aktiekurs- eller valutarisici. Markedsrisiciene opstår dels som følge af serviceeringen af kundebehov dels som følge af bankens disponeringer i finansielle instrumenter, herunder afledte finansielle instrumenter til styring og justering af markedsrisici.

Koncernens markedsrisikorelaterede aktiviteter kan henføres til en aktiv forvaltning af indlånsoverskuddet. Forvaltningen sker primært ved erhvervelse af likvide aktiver til sikring af koncernens likviditetsmål for likvide aktiver (HQLA), suppleret med aktive placeringer baseret på afkast/risiko betragtninger, der understøtter bankens ønske om en lønsom indtjening.

Handel med aktier, obligationer, valuta og relaterede afledte finansielle instrumenter er vigtige forretningsområder for banken i serviceringen af bankens kunder. Banken holder i den henseende en mindre beholdning af forretninger på bøgerne for at imødekomme kundeflow.

Markedsrisikoen styres på koncernniveau, og markedsrisiko i andre enheder i koncernen afdækkes løbende af moderselskabet. Koncernens markedsrisiko kategoriseres overordnet i fem risikoklasser; generel renterisiko, specifik renterisiko, aktierisiko, valutarisiko og råvarerisiko.

Formålet med markedsrisikostyringen er at balancere den samlede markedsrisiko på aktiver og forpligtelser for herigenem at opnå en tilfredsstillende afvejning af afkast og risiko.

Rammer, målsætninger og strategier for bankens markedsrisiko er fastlagt i et delegeringssystem, hvor bankens bestyrelse fastsætter rammer for de samlede markedsrisici, som banken maksimalt må påtage sig. Direktionen videregiver dele af risikorammerne til Likviditets- og Finansområdet. De øvrige rammer disponeres på baggrund af direktionens investeringsstrategiske overvejelser, som baseres på vurderinger af afkast i forhold til risiko i finansielle instrumenter samt under hensyntagen til koncernens øvrige risici.

Markedsrisikoovervågning

Der udarbejdes daglige detaljerede risikoreporter, som tilgår bankens direktion og andre relevante personer.

Intern Risikostyring og Kontrol, der er uafhængig af forretningsansvar og positionsstyring, kontrollerer, at de opgjorte risici overholder de udstukne rammer og den aktuelle strategi på området. Eventuelle overskridelser rapporteres til bestyrelse, direktion, den risikoansvarlige og til Risiko- og Balancestyreudvalget.

Rapportering til direktionen og den risikoansvarlige sker på daglig basis, ligesom detaljeret kvalitativ og kvantitativ rapportering til bestyrelsen og til Risiko- og Balancestyreudvalget sker på månedsbasis.

Generel- og specifik renterisiko

Renterisiko kan opdeles i en generel risiko, som er påvirkninger, der rammer de finansielle markeder generelt, og en specifik risiko, som alene rammer én enkelt udsteder af obligationer. Arbejdernes Landsbank anvender denne sondring både i den daglige styring af renterisikoen, samt i opgørelsen af risikoeksponeringer i markedsrisikoen, der anvendes i solvensopgørelsen.

For generel renterisiko er der i markedsrisikoinstruksen fastsat rammer for den totale nettorenterisiko og for nettorenterisikoen pr. valuta samt for en række stress-scenarier. Dette sikrer, at banken styrer og overvåger de primære renterisikomål i form af parallelskifte af rentekurverne, rentespændrisiko mellem valutaer og rentestrukturrisiko. Rammerne opgøres, monitoreres og rapporteres på daglig basis.

Styringen af renterisikoen tager udgangspunkt i at opnå en balancering af renterisikoen på aktiver og forpligtelser. For størstedelen af de fastforrentede aktiver og forpligtelser er renterisikoen, som led i risikostyringen, afdækket ved hjælp af afledte finansielle instrumenter, primært futures og renteswaps.

En positiv renterisiko udtrykker, at den for Arbejdernes Landsbank giver gevinst ved en rentestigning og et tab ved et rentefald. Modsat udtrykker en negativ renterisiko, at den giver gevinst ved et rentefald og tab ved en rentestigning.

Den generelle renterisiko er ultimo 2018 opgjort til 24,8 mio. kr. beregnet ved en stigning i renten på 1 procentpoint. Dette betyder, at egenkapitalen før skat vil være påvirket negativt med 24,8 mio. kr. ved en stigning på 1 procentpoint, og negativt med 6,6 mio. kr. ved et rentefald på 1 procentpoint. Beregningerne inkluderer konveksitetsrisikoen.

Renterisikoen ved henholdsvis en rentestigning og et rentefald på 1 procentpoint fordelt på valuta er angivet i tabellen nedenfor.

	Stigning på 1 procent- point mio. kr.	Fald på 1 procent- point mio. kr.
Renterisiko fordelt efter valuta		
DKK	-145,5	78,6
USD	37,1	-39,3
EUR	87,6	-50,1
GBP	-1,0	1,0
NOK	-0,7	0,8
CHF	-1,6	1,6
SEK	-0,7	0,8
Øvrige	0,0	0,0
I alt	-24,8	-6,6

Specifik renterisiko udtrykker risikoen overfor en specifik udsteder/udstedelse, dvs. et eventuelt tab ved ændringer i kreditkvaliteten, likviditeten og lignende for en specifik udsteder. Den specifikke renterisiko beregnes som den initiale defaultrisiko på en given udsteder/udstedelse, samt risikoen for ændringer i kreditkvaliteten (kreditspændsrisikoen) udtrykt ved ændringer i kreditspændet.

Kreditspændsrisikoen på beholdningen af obligationer og obligationsbaserede derivater er ultimo 2018 opgjort til 435,8 mio. kr. beregnet ved en kreditspændsudvidelse på 1 procentpoint. Dette betyder, at egenkapitalen før skat ville være påvirket negativt med 435,8 mio. kr. ved en udvidelse af kreditspændet på 1 procentpoint, og modsat ville egenkapitalen være påvirket tilsvarende positivt ved en indsnævring af kreditspændet.

Kreditspændsrisiko er i markedsrisikoinstruksen underlagt en række forskellige begrænsninger. Overvågningen sker løbende, og der rapporteres på daglig basis om rammernes udnyttelse.

Der investeres overvejende i danske og europæiske statsobligationer samt danske realkreditobligationer, som benyttes til sikring af bankens likviditetsmål for likvide aktiver (HQLA). Desuden placeres langt størstedelen i højtradede aktiver, hvor AAA-andelen udgør knapt 52 pct., og samlet andel af investmentgrade aktiver udgør 96 pct. af den samlede beholdning.

Aktuelt er der investeret 4 pct. (2017: 9 pct.) af den samlede obligationsbeholdning i en diversificeret portefølje af virksomhedsobligationer, ekskl. pengeinstitutter, hovedsagelig i DKK- og EUR-obligationer.

Investering i obligationer udstedt af pengeinstitutter udgør 7 pct. af bankens samlede obligationsportefølje (2017: 9 pct.) og er hovedsagelig i banker i investmentgrade segmentet eller bedre og med en hovedvægt i pengeinstitutter i EUR-obligationer.

Den relative sammensætning af obligationsbeholdningen ultimo 2018 fordelt på ekstern rating kategori og udstedertype:

	2018 pct.	2017 pct.
Ekstern rating		
AAA	52	64
AA+, AA, AA-	28	4
A+, A, A-	5	9
BBB+	2	3
BBB	6	10
BBB-	3	3
Rating < BBB-	1	2
No Rating	3	6
I alt	100	100
Fordelt efter udstedere		
Stater	14	24
Realkredit	75	58
Pengeinstitutter	7	9
Øvrige virksomheder	4	9
I alt	100	100

Ratingklassifikation baseret på S&P's ratings eller ratings fra Moody omsat til tilsvarende ratings i S&P's klassifikation.

Valutarisiko

Valutarisikoen styres ved at matche de finansielle aktiver i overensstemmelse med den valutamæssige fordeling af forpligtelserne. Derudover afdækkes valutarisikoen ved anvendelse af afledte finansielle instrumenter. Det er bankens strategi kun at have begrænsede nettopositioner i fremmed valuta.

En for banken ugunstig bevægelse i kursen på EUR på 2 pct. og i øvrige valutaer på 10 pct. vil resultere i en negativ resultat- og egenkapitalpåvirkning før skat på 18,0 mio. kr. (2017 8,2 mio. kr.).

Banken anvender endvidere valutakursindikator 1 til styring af valutarisikoen.

Valutakursindikator 1 angiver den største sum af henholdsvis positioner i valutaer, hvor banken har et nettotilgodehavende, og summen af positioner, hvor banken har nettogæld.

Valutaindikator 2 giver et mål for valutakursrisikoen, hvor der tages højde for, hvor meget de enkelte valutaer, der indgår, har svinget i forhold til danske kroner, beregnet ud fra de af Finanstilsynet meddelte varianser og korrelationer.

	2018	2017
Valutarisiko		
Valutakursindikator 1 i mio. kr.	144,5	80,7
Valutakursindikator 1 i pct. af kernekapitalen	2,2	1,4
Valutakursindikator 2 i mio. kr.	1,2	0,3
Valutakursindikator 2 i pct. af kernekapitalen	0,0	0,0

Aktierisiko

Banken benytter aktiemarkederne som supplerende investeringer i forhold til obligationsbeholdningen og kontante placeringer. Der handles primært i aktier og investeringsforeninger på velkendte etablerede markeder. Risikoen opgøres og monitoreres på daglig basis, og der er fastsat rammer for nettorisiko, bruttorisiko, korte/lange positioner på såvel totalniveau samt på specifikke markeder og produkttyper.

I opgørelsen af aktierisikoen skelnes der mellem aktierisiko indenfor og udenfor handelsbeholdningen. Aktier indenfor handelsbeholdningen er aktier, der erhverves med handels hensigt. Et generelt fald i aktiemarkederne på 10 pct. vil medføre et kurstab i handelsbeholdningen og en negativ egenkapitalpåvirkning før skat på 10,0 mio. kr. (2017: 21,9 mio.kr.).

Aktier udenfor handelsbeholdningen består primært af investeringer i sektorselskaber, som har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretninger indenfor realkredit, IT, betalingsformidling og investeringsforeninger. En generel ændring af kurserne på 10 pct. vil medføre et kurstab og en negativ egenkapitalpåvirkning før skat i niveauet 135 mio. kr. (2017: 183 mio.kr.).

I 2018 har Arbejdernes Landsbank afviklet salget af aktier i ALKA Forsikring, hvilket har reduceret beholdningen af aktier uden for handelsbeholdningen.

	2018 mio. kr.	2017 mio. kr.
Aktiepositioner		
Handelsbeholdning		
Noterede aktier	95,5	141,1
Unoterede aktier	4,5	77,5
Handelsbeholdning i alt	100,0	218,6
Aktier udenfor handelsbeholdningen		
Noterede aktier	344,8	190,3
Unoterede aktier	1.002,1	1.636,4
Aktier udenfor handelsbeholdningen i alt	1.346,9	1.826,7
I alt	1.446,9	2.045,3

Råvareisiko

Banken har ikke råvarepositioner ultimo 2018 og påtager sig kun i meget begrænset omfang sådanne risici.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen er risikoen for, at koncernen enten ikke kan opfylde sine betalingsforpligtelser i takt med at de forfalder, eller kun er i stand til dette via uforholdsmæssigt store finansieringsomkostninger.

Likviditetsrisiko opstår følge af et mismatch i balancen mellem løbetiden på aktiver og passiver. Bankens udlånsportefølje har generelt en længere varighed end passiverne, herunder indlån. Denne risiko afspejler sig i en risiko for ekstraudgifter som følge af at banken skal betale mere for den likviditet, der skal anvendes til at dække betalingsforpligtelserne i en situation, hvor banken specifikt eller sektoren som helhed rammes af ekstraordinære forhold. Hovedparten af bankens likviditetsrisiko er i DKK, mens en mindre del af risikoen er koncentreret i primært EUR og USD.

Styring og overvågning af likviditetsrisikoen sker med udgangspunkt i de af bestyrelsen fastsatte politikker, instrukser og beredskabsplaner. Derudover er der udstukket interne rammer til likviditetsstyringsfunktionen (Treasury), som har ansvaret for, at koncernen overholder de udstukne rammer for den kortsigtede likviditet. Direktionen har i samarbejde med de relevante stabsfunktioner ansvaret for styringen af den langsigtede funding.

Koncernen har implementeret forskellige interne modeller til at estimere det fremadrettede likviditetsbehov, herunder også stresstestmodeller, som udsætter koncernen for specifikke og markedsrelaterede stød, som anses for utænkelige men ikke usandsynlige. Modellerne tager udgangspunkt i både fremskrivninger og historiske kendte likviditetstræk.

Likviditetsberedskab iht. LCR

Bestyrelsen har i likviditetspolitikken fastlagt, at banken skal have en likviditetsmæssig overdækning i forhold til minimumskravene i LCR. Det er endvidere bankens politik, at likviditetsprognoserne, som udarbejdes mindst én gang månedligt, overholder en likviditetsmæssig overdækning som sikrer, at banken har en rettidig reaktionstid. Stresstests, som også sikrer, at banken har en rettidig reaktionstid til at overholde en likviditetsmæssig overdækning. Likviditetsprognoserne tilgår bestyrelsen månedligt og oftere, hvis det skulle blive påkrævet.

	2018 mia. kr.	2017 mia. kr.
LCR likviditetsopgørelse		
Likviditetsbuffer i alt	20,4	14,5
Nettooutflow	7,6	7,8
LCR (pct.)	268,1	185,7

LCR er ultimo 2018 opgjort til 268 pct., hvilket er i komfortabel afstand til bankens målsætning om overdækning og en forbedring af niveauet i forhold til 2017.

Fundingstruktur

Koncernens aktiviteter finansieres overvejende gennem indlån, egenkapital og efterstillede kapitalindskud. Sekundært via lån eller repotransaktioner med andre kreditinstitutter og Nationalbanken.

	2018 mia. kr.	2017 mia. kr.
Funding ratio		
Egenkapital og efterstillet kapital	6,9	6,8
Stabile indlån	44,8	37,5
Stabil funding i alt	51,7	44,2
Udlån før nedskrivninger (ekskl. reverse)	23,0	23,1
Funding ratio (pct.)	44,4	52,3

Koncernens stabile funding overstiger koncernens udlån med 28,7 mia. kr. pr. ultimo 2018.

Likviditetsberedskabsplan

Banken har endvidere udarbejdet en likviditetsberedskabsplan, som angiver konkrete tiltag til forbedring af likviditeten og nedbringelse af risici, herunder belåning eller salg af aktiver, som banken kan iværksætte, hvis likviditetsprognoserne ikke kan leve op til politikkerne. Beredskabsplanen skal endvidere overvejes aktiveret, hvis der sker væsentlige forringelser af likviditeten.

Kontraktuel løbetid af finansielle forpligtelser for koncernen

	Regnskabs- mæssig værdi mio. kr.	Kontraktlige pengestrømme mio. kr.	Inden for 1 år mio. kr.	Over 1 år mio. kr.
2018				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	1.622,3	1.622,3	1.249,0	373,4
Indlån og anden gæld	40.695,5	40.695,5	39.469,5	1.226,0
Indlån i puljeordninger	4.177,2	4.177,2	2.207,7	1.969,6
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	302,7	302,7	302,7	0,0
Afledte finansielle instrumenter	327,1	300,2	104,6	195,5
Eventualforpligtelser	5.899,3	5.899,3	2.327,6	3.571,7
2017				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	2.080,7	2.080,7	1.708,4	372,3
Indlån og anden gæld	34.756,2	34.756,2	33.654,3	1.101,9
Indlån i puljeordninger	2.727,5	2.727,5	658,2	2.069,3
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	54,8	54,8	54,8	0,0
Afledte finansielle instrumenter	262,9	266,8	98,4	168,4
Eventualforpligtelser	5.490,8	5.490,8	2.936,7	2.554,1

Forfaldsanalysen viser de kontraktlige udiskonterede pengestrømme og omfatter aftalte betalinger, dog ekskl. renter af ikke afledte finansielle instrumenter.

Betalinger vedrørende eventualforpligtelser forfalder, såfremt en række forudbestemte betingelser er opfyldt. Sådanne betalingsforpligtelser er medtaget på aftalernes udløbstidspunkt.

Ved indlån i puljeordninger er alene kundernes indestående i puljerne fordelt, idet det fremtidige afkast til puljedeltagerne afhænger af afkastet af puljeaktiverne. Der vil være sammenhæng mellem forfald på forpligtelserne og aktiverne relateret til puljerne.

Ovenstående løbetidsfordeling er foretaget ud fra det tidligste tidspunkt, et beløb kan kræves betalt.

Koncernens aktivmasse består i betydeligt omfang af letomsættelige aktiver i form af indskudsbeviser og obligationer, som tilpasses i takt med, at likviditetsforpligtelser forfalder.

Operationel risiko

Operationel risiko er risikoen for direkte eller indirekte tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde procedurer eller systemer, menneskelige fejl eller eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Politik for operationel risiko

Operationelle risici og tab som følge heraf kan begrænses, men ikke fjernes. Det er Arbejdernes Landsbanks politik, at operationelle risici skal begrænses under hensyntagen til de omkostninger, som er forbundet hermed.

Behandlingen af operationelle risici skal understøtte Arbejdernes Landsbanks virke som en stabil og sikker finansiel virksomhed. Arbejdernes Landsbank skal derfor tilbyde produkter og have systemer, hvor koncernen fuldt ud kan gennemskue den operationelle kompleksitet, og hvor det er muligt at reducere de operationelle risici til et acceptabelt niveau. Det opnås bl.a. gennem brug af afprøvede og veldokumenterede løsninger samt et højt fagligt niveau blandt medarbejderne.

Styring af den operationelle risiko er reguleret i politik for operationel risiko, og implementeret i organisationen i tilhørende forretningsgang.

Styring, overvågning og rapportering

Der udføres i Arbejdernes Landsbank en risikoidentifikationsproces, som danner grundlag for vurderingen af de operationelle risici det kommende år. Formålet er at sikre, at koncernen har det nødvendige overblik over de mest centrale processer og tilhørende operationelle risici.

Der foretages en systematisk opsamling af hændelser af operationel karakter, som danner baggrund for en løbende rapportering af de tab og begivenheder, som vurderes at kunne henføres til operationelle risici. Med baggrund i udviklingen og rapporteringen foretages der i regi af Operationel risikokomité en vurdering af, om setup i form af forretningsgange etc. kan justeres og forbedres med henblik på at undgå eller minimere eventuelle operationelle risici. Forretningsgange og processer gennemgås løbende og vurderes af såvel compliance funktionen som den interne og eksterne revision.

IT-sikkerhed

Et vigtigt område ved vurdering af operationelle risici i Arbejdernes Landsbank vedrører brugen af IT. IT er væsentlig i forhold til at understøtte forretningsaktiviteterne i Arbejdernes Landsbank, og derfor er det centralt at beskytte Arbejdernes

Landsbanks IT-miljø mod tab af tilgængelighed, integritet og fortrolighed. Specielt har den stigende cybertrussel skabt et øget fokus på IT-sikkerhed.

Der er ansat en IT-sikkerhedsansvarlig og DPO, ligesom ledelsen forholder sig løbende til IT-sikkerheden.

Arbejdernes Landsbanks arbejde med IT-sikkerhed tager udgangspunkt i en række forskellige standarder og „best practices“. Herunder med øget fokus på at sikre de kritiske systemer, der varetages af BEC. Dette foregår igennem løbende leverandørstyring, der skal sikre det nødvendige sikkerhedsniveau for IT-systemerne i Arbejdernes Landsbank.

AKTIESELSKABET

 Arbejdernes Landsbank

CVR-nr. 31 46 70 12, København

Panoptikonbygningen

Vesterbrogade 5 · 1502 København V

Telefon 38 48 48 48 · www.al-bank.dk